

KALLELSE

Utbildningsnämndens sammanträde
Sammanträdesdatum; 2023-03-29

1 (3)

- Tid** Kl: 09:00-14:00
- Plats** Alafors Fabriker, Alafors
- Gruppmöte** 08:00 - 09:00
- Ledamöter** Lena Camp (SD), ordförande
Anette Håkansson (S) 1:e vice ordförande
Maj Holmström (M) 2:e vice ordförande
Lena Orstadius (S)
Robert Roos (SD)
Elinor Gandee (V)
Johan Bankel (M)
Lina Bodestad (C)
Renée Palmnäs (FiA)
- ersättare** Pemilla Johansson (SD)
Toni Andersson (S)
Mauricio Jiménez (M)
Carina Ackerfors (S)
Tage Lindström (KD)
Johan Signell (S)
Pierre Hernvall (KD)
Linda Hoffberg (C)
Rickard Linde (FiA)
- Övriga** Åsa Ericson, sektorchef
Filip Olsson, nämndsekreterare
Ulla-Stina Millton, verksamhetschef
förskola Ulrika Gustafsson,
verksamhetschef grundskola F-6 Helene
Petersson, verksamhetschef grundskola
7-9, gymnasium, särskola och
vuxenutbildning Marcus Larsson,
administrativ chef
Maggan Melander, verksamhetsutvecklare
Erik Höglund, utvecklingsledare
Marika Tollesson, utvecklingsledare
Atbin Vali Ababaf, controller
Malin Simm Öhrn, controller
Personalföreträdare med närvarorätt
Övriga, se föredragningslistan

Förhinder att närvara anmäls till: Filip Olsson tel 070 216 45 62 eller filip.olsson1@ale.se

Lena Camp
Ordförande

Ärenden	Föredragande	Tid
A Upprop		
B Justering		
1 UBN.2023.1 - Fastställande av föredragningslistan		09:00-09:05
2 UBN.2023.8 - Påminnelse om jävsbestämmelser		09:00-09:05
3 UBN.2023.109 - Månadsuppföljning 2023	Atbin Vali Ababaf, controller Malin Simm Öhrn, controller	09:05-09:15
4 UBN.2023.101 - Uppdrag om genomlysning av nämndens verksamhet	Åsa Ericson, förvaltningschef Maggan Melander, verksamhetsutvecklare	09:15-09:45 Rast 09:45-10:00
5 UBN.2023.100 - Förslag till nämndmål och uppdrag för 2024	Åsa Ericson, förvaltningschef Maggan Melander, verksamhetsutvecklare	10:00-10:25
6 UBN.2023.125 - Redovisning av pågående underhållsplan, projektplan och LFP 2024-2033	Tony Jönsson, fastighetschef	10:25-10:55
7 UBN.2023.74 - Remiss - Styrdokument för lokalförsörjning	Tony Jönsson, fastighetschef	10:55-11:05
8 UBN.2023.85 - Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans hälso- och sjukvård 2022	Gustav Leanderson, barn- och elevhälsochef	11:05-11:25
9 UBN.2023.97 - Tillgängliggör elevhälsan	Gustav Leanderson, barn- och elevhälsochef. Helene Petersson, Verksamhetschef	11:25-11:45 Lunch 11:45 - 12:45
10 UBN.2023.47 - Systematiskt arbetsmiljöarbete, uppföljning av olycksfall och tillbud 2022	Åsa Ericson, förvaltningschef Jenny Hagman, koordinatör	12:45-13:00
11 UBN.2023.9 - Information från ungdomsrådet	Emma Mouvitz och Isabel Beltran Lidén, ungdomsrådets talesgrupp	13:00-13:30
12 UBN.2023.3 - Information från förvaltningen 2023	Åsa Ericsson, förvaltningschef	13:30-13:40
13 UBN.2023.4 - Redovisning av delegeringsbeslut 2023	Filip Olsson, nämndsekreterare	13:40-13:45
14 UBN.2023.5 - Redovisning av underrättelser, beslut och domar 2023	Filip Olsson, nämndsekreterare	13:45-13:50
15 UBN.2023.9 - Övriga frågor		

Ärenden

Föredragande

Tid

Utbildningsnämndens ordförande påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens bestämmelser om jäv:

Kommunallagen (2017:725) 6 kap.

28 § En förtroendevald är jävig, om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,

3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till, eller

4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Lag (2022:638).

29 § Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska nämnden bortse från jäv.

30 § En förtroendevald som är jävig i ett ärende hos en nämnd får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Den förtroendevalde får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det.

Har det uppkommit en fråga om jäv mot en förtroendevald och har någon annan inte trätt i dennes ställe, ska nämnden snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om nämnden annars inte är beslutsför och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov.

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.109

Datum: 2023-03-13

Controller: Atbin Vali

Utbildningsnämnden

Månadsuppföljning per februari 2023

Utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har för perioden en positiv avvikelse gentemot budget och en prognos som visar på en budget i balans.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Atbin Vali
Controller

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13 månadsuppföljning per feburari 2023

Ärendet

Utbildning	Budget tkr (ack)	Utfall tkr (ack)	Avvikelse Budget (ack)	Budget tkr (helår)	Prognos tkr (helår)	Avvikelse Prognos (helår)
Utbildning	-158 369	-156 540	1 829	-951 823	-951 823	0
Utvecklingsreserv	-1 586	137	1 723	-9 518	-9 518	0
Ledning och administration	-5 381	-5 562	-181	-26 443	-26 443	0
Förskola centralt, förskoleenheter	-35 064	-35 122	-58	-214 055	-214 055	0
Förskola köpta, sålda	-4 214	-3 728	486	-25 285	-25 285	0
Grundskola centralt, fsklass, grundskola, fritids	-61 622	-62 223	-601	-373 928	-373 928	0
Grundskola köpta, sålda, skolskjuts	-7 221	-7 343	-122	-40 971	-40 971	0
Enheten för flerspråkighet	-1 850	-1 875	-25	-11 654	-11 654	0
Övergripande verkchef elevhälsa, särskola, gymn, komvux	-1 229	-1 174	55	-8 399	-8 399	0
Elevhälsa	-4 304	-4 357	-53	-25 852	-25 852	0
Särskola	-6 813	-6 548	265	-42 131	-42 131	0
Gymnasium köpta, sålda	-23 579	-23 721	-142	-139 717	-139 717	0
Ale Gymnasium inkl. IM-Komvux	-3 514	-3 516	-2	-21 293	-21 293	0
Komvux	-1 992	-1 508	484	-12 577	-12 577	0

Utbildningsförvaltningen har för perioden en positiv avvikelse gentemot budget och en prognos som visar på en budget i balans på förvaltningsnivå.

Utvecklingsreserven kommer framgent att nyttjas till volymförändringar inom förskolan, grundskolan, flerspråkighet, särskolan och gymnasium. Vidare kan utvecklingsreserven även komma att nyttjas för att täcka upp eventuella underskott.

Ledning och administration har en negativ avvikelse för perioden vilket avser det sparbetning som finns kvar. Möjliga åtgärder samt utvecklingsreserven ligger till grund för en prognos på budget i balans för året.

Förskolan som helhet har en negativ avvikelse för perioden. De centrala delarna visar en positiv avvikelse medan enheterna visar en negativ avvikelse. De ekonomiska förutsättningar förskolan fått inför 2023 kommer innebära ett fortsatt arbete med besparingar och effektiviseringar. Inför året har barnpengen fått en indexökning men inte i samma nivå som PKV (prisindex kommunal verksamhet). Arbetet som påbörjades under budgetarbetet kommer fortsätta under året där enheterna behöver anpassa organisationen efter tilldelad barnpeng. Helårsprognosen för förskolan som helhet beräknas till en budget i balans.

Köpta och sålda platser inom förskolan har en positiv avvikelse för perioden och en prognos på budget i balans för året. Under året beräknas tilldelad ram för köpta och sålda platser i förskolan att nyttjas. Prognos är en budget i balans.

Grundskolan har en negativ avvikelse för perioden där de centrala delarna visar en positiv avvikelse och skolenheterna en negativ avvikelse. De ekonomiska förutsättningarna för skolan inför 2023 innebär ett fortsatt arbete med besparingar och effektiviseringar. Elevpengen har fått en indexökning inför 2023 men når inte upp till samma nivåer som PKV. Arbetet som påbörjades under budgetarbetet fortsätter ute på skolenheterna för att anpassa organisationen efter tilldelad elevpeng. Helårsprognosen för de centrala delarna samt skolenheterna beräknas till en budget i balans.

Köpta, sålda platser samt skolskjuts inom grundskolan visar för perioden en negativ avvikelse. De köpta/sålda platserna inkl. skolskjutskostnader prognostiseras att hamna på en budget i balans vid årets slut. Avvikelsen för perioden beror på tilläggsbeloppskostnader som avser hela vårterminen 2023 som bokförts på resultatet per februari månad.

Enheten för flerspråkighet har för perioden en mindre negativ avvikelse och en helårsprognos som visar på en budget i balans.

Övergripande verkchef, elevhälsa, särskola, gymnasium, Komvux har för perioden en positiv avvikelse och en helårsprognos som visar på en budget i balans.

Elevhälsan inkl. Gula villan (Älvängenskolans särskilda undervisningsgrupp, Fotosyntes och Näta) har för perioden en negativ avvikelse. Elevhälsan beräknas bli beviljad statsbidrag för förstärkt elevhälsa under året och prognosisterar därmed en budget i balans. Gula villan fick inför året ett sparbetning som innebär att enheten behöver genomföra organisationsförändringar. Förändringarna kommer att genomföras under året och prognosen för enheten är en budget i balans.

Särskolan (grundsärskoleenheter, köpta platser grundsärskola och köpta platser gymnasiesärskola) som helhet har för perioden en positiv avvikelse, vilket förklaras av färre köpta platser inom gymnasiesärskolan. Den interna elevpengen har inför året fått en indexökning men inte i samma nivå som PKV. Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna grundsärskoleenheterna fått inför 2023 kommer innebära ett fortsatt arbete med besparingar och effektiviseringar. Grundsärskolan beräknas vid årets slut uppnå en budget i balans. Köpta platser inom särskolan beräknas förändras gentemot lagd budget. Köpta platser inom Grundsärskolan kommer under året vara fler samtidigt som gymnasiesärskolan kommer ha färre. De köpta särskoleplatserna beräknas inte påverka tilldelad ram negativt. Prognos är en budget i balans.

Gymnasiet köpta, sålda har för perioden en negativ avvikelse och en prognos på en budget i balans. Gymnasiets största kostnader ligger på köpta platser och det mesta tyder på att dessa håller sig inom tilldelad ram. Men det finns dock en del osäkerheter i prognosen, som exempelvis elevernas val av program, SIS-elever eller ökade kostnader för tilläggsbelopp.

Ale gymnasium inkl. IM-Komvux har för perioden en budget i balans. Enheterna har inför året tilldelats ett sparbetning vilket medför ett arbete med organisationen under året. Förändringarna kommer genomföras under året och prognosen för enheten är en budget i balans.

Komvux har för perioden en positiv avvikelse. Avvikelsen beror främst på ökade intäkter och minskade personalkostnader. Under året beräknas tilldelad ram att nyttjas och prognos är en budget i balans.

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.101

Datum: 2023-03-13

Verksamhetsutvecklare: Maggan Melander

Utbildningsnämnden

Uppdrag om genomlysning av nämndens verksamhet

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att fastställa genomlysningen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade 2022-12-12 beslut om att ge samtliga nämnder i uppdrag att se över kostnader och identifiera möjlig omdisponering. Bakgrunden till uppdraget är att kommunerna står inför stora utmaningar som hänger ihop med kriget i Ukraina, de höga priserna på energimarknaden, inflation och Ale kommuns utmaningar med befolkningstillväxt och kompetensbrist.

I genomlysningen av utbildningsnämndens verksamheter har inventering av relevanta nyckeltal, främst gällande kostnader analyserats, förflyttningsutrymmen på kort- och lång sikt samt möjligheter för robotisering identifierats. Inför budget 2023 genomförde eller påbörjade alla verksamheter inom utbildningsnämndens ansvarsområde en genomgång av möjliga åtgärder på kort sikt för att minska kostnaderna. Flertalet av dessa åtgärder är genomförda i och med budget för 2023. Förvaltningen bedömer sammantaget att genomlysningen genomförts i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Maggan Melander
Verksamhetsutvecklare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13

Genomlysning för effektivisering av nämnderna (Utbildningsnämnden)

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Ekonomichef, Ken Gunnesson (ken.gunnesson@ale.se)

För kännedom:

Kommunchef, Maria Reinholdsson (maria.reinholdsson@ale.se)

Ärendet

Kommunfullmäktige fattade 2022-12-12 beslut om att ge samtliga nämnder uppdrag att se över kostnader och identifiera möjlig omDispositionering. Uppdraget till nämnderna bestod av tre delar.

Kommunfullmäktige beslutade:

1. Uppdra åt samtliga nämnder att se över arbetsformer och organisation av arbete för att sänka kostnader samtidigt som värdet för invånaren bibehålls eller ökar.
2. Uppdra åt samtliga nämnder att se över verksamheternas kostnader och intäkter för att sänka kostnader eller identifiera utrymme som kan omDispositioneras inom eller mellan nämnderna.
3. Uppdra åt samtliga nämnder att återkomma till kommunstyrelsen med ett preliminärt resultat av genomlysningen senast den 30 april 2023.

Bakgrunden till uppdraget är att kommunerna står inför stora utmaningar som hänger ihop med kriget i Ukraina och de höga priserna på energimarknaden. Men även att privatkonsumtionen bromsar in på grund av de stigande räntorna som påverkar hushållen. Ale kommun står inför en kombination av försiktig tillväxt där befolkningsutvecklingen inte utvecklats så som tidigare prognostiserats samtidigt som stigande priser utmanar kommunens förutsättningar. Ale påverkas ytterligare av de omvärldsfaktorer som driver förändring, där digitalisering är ett exempel och den demografiska utvecklingen en annan. Kompetensbrist är redan idag en realitet för flera av de kommunala verksamheterna och på sikt bedöms färre personer behöva göra mer till en lägre kostnad för att välfärden ska kunna upprätthållas. Digitalisering ses som ett av flera sätt att hantera de utmaningar kompetensförsörjningsproblematiken medför där automatisering av enklare arbetsuppgifter kan frigöra arbetstid. Kommunen har i uppdrag att tillhandahålla service och välfärd åt sina invånare utifrån den kommunala kompetensen, men har också uppdrag som inte enbart utgår från invånaren såsom upprätthållande av offentlighetsprincipen och insynsmöjlighet i den

kommunala förvaltningen. Vad som är morgondagens behov av välfärdstjänster och förväntad service är en ytterligare dimension där kommunen också kan komma att behöva förhålla sig till de framtida intressenterna och deras behov.

I genomlysningssupplet har ingått att samla in förslag från medarbetare. De förslag som kommit in har behandlats under relevant rubrik i rapporten.

Nyckeltal

I genomlysningen av nyckeltal belyses främst de nyckeltal som avser kostnader och som avviker från tvillingkommunerna. Generellt visar sammanställningen av nyckeltalen att Ale har en positiv trend över tid, men att det fortfarande finns en del strukturella åtgärder att göra, där jämförelser med andra kommuner kommer att utgöra en viktig del i arbetet.

Möjligheter till robotisering/automatisering

Bättre integrationer mellan de administrativa systemen är en förutsättning för både effektiva interna administrativa processer och användarvänliga e-tjänster för kommuninvånare. Inom ramen för projektet "En väg in" kommer förvaltningen under 2023 att arbeta med förenkling och robotisering av ansökningsprocesserna till förskola och skola samt ansökan om skolskjuts.

Möjlig förflyttning på kort sikt

Under denna rubrik har en mängd områden utretts vilket gav olika resultat avseende möjligt förflyttningsutrymme och besparing. Även de som har litet möjligt utrymme har lyfts upp för att åskådliggöra att de genomlysts. Inför 2023 behövde alla tänkbara områden effektiviseras på kort sikt och även små förändringar genomfördes efter beslut om budget och nämndplan 2023.

En del i genomlysningen avser den administrativa organisationen. I syfte att effektivisera har flera områden identifierats. De områden som lyfts är systemlösningar och teknik, externa tjänster och internservice, vikarieanskaffning och schemaläggning, organisation, styrning och samordning samt utveckling och samarbete med kommunens förvaltningar.

Möjlig förflyttning på lång sikt

Det som har störst förflyttningsutrymme är effektivare organisation, det inre organiserandet av utbildning och undervisning som kommer att behöva genomgå förändringar de kommande åren.

Behov av vidare utredning

Flera av de områden som belyses i denna rapport kommer att kräva vidare utredning.

Ekonomisk bedömning

Flertalet av de områden som lyfts ger möjlighet till minskade kostnader, på kort sikt mindre och på lång sikt större. Inför budgetåret 2023 har ett antal effektiviseringar genomförts för att möjliggöra så liten påverkan som möjligt på barn- och elevpeng.

Invånarperspektiv

Arbetet har genomförts i syfte att skapa så mycket nytta som möjligt för Ales invånare samt ett effektivt nyttjande av skattemedel.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Informeras enligt MBL 2023-03-21

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att genomlysningen bidragit med en överskådlig bild av ett stort antal områden inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Förvaltningen bedömer att flera av förslagen behöver utredas vidare samt att en fördjupad jämförelse av nyckeltal är av stor vikt. Förvaltningen bedömer sammantaget att genomlysningen genomförts i enlighet med uppdraget från kommunfullmäktige.

Utbildningsnämnden

Genomlysning för effektivisering av nämndernas verksamhet

Innehåll

1 Inledning.....	3
2 Jämförelse av nyckeltal.....	4
3 Möjligheter till robotisering/automatisering.....	11
4 Analys av förändringsutrymme.....	12
4.1 Möjlig förflyttning kort sikt.....	12
4.1.1 Förskola.....	12
4.1.2 Grundskola.....	18
4.1.3 Gymnasieutbildning.....	21
4.1.4 Komvux.....	22
4.1.5 Utbildningsförvaltningens administrativa organisation.....	22
4.1.6 Utveckling och samarbete.....	25
4.2 Möjlig förflyttning lång sikt.....	26
5 Behov av vidare utredning.....	31

1 Inledning

Historiskt hög inflation i kombination med en volatil energimarknad och ett oförutsägbart geopolitiskt läge påverkar Ale kommuns ekonomiska förutsättningar. Kommunen behöver därför se över organisering av arbete som utförs för att identifiera möjliga samordningsvinster, besparingar eller skalfördelar. En översyn av kommunens välfärdsleveranser utifrån alla nämnders reglementes ansvar kan bidra med värdefull kunskap kring möjligheter för ytterligare samordning, omprioritering och omdisponering med syfte att stärka leveransen för brukaren med en högre effektivitet till lägre kostnader.

Kommunfullmäktige har därför fattat beslut om två uppdrag som ska genomföras under våren 2023.

1. Att se över arbetsformer och organisation av arbete för att sänka kostnader samtidigt som värdet för invånaren bibehålls eller ökar.
2. Att se över verksamheternas kostnader och intäkter för att sänka kostnader eller identifiera utrymme som kan omdisponeras inom eller mellan nämnderna.

Under vårterminen kommer dialoger att genomföras på alla enheter med genomlysningssuppdraget i fokus och med "Sveriges bästa verksamheter" som utgångspunkt. Detta kommer att generera många förslag som tas om hand efter denna rapportts färdigställande 2023-03-09. De förslag som hittills har kommit in återfinns under relevant i rapporten.

2 Jämförelse av nyckeltal

Under 2022 har tre tvillingkommuner i form av Kungälv, Stenungssund och Eslöv tagits fram i syfte att underlätta analys av Ales utveckling i jämförelse med andra kommuner. Likheterna med Ale och tvillingkommunerna återfinns bland annat avseende utbildningsnivå, befolkningsantal, svensk/utländsk bakgrund, försörjningskvot, avstånd till storstad, upplåtelseform samt liknande planering avseende byggnation.

Jämförelse av väsentliga nyckeltal med tvillingkommunerna syftar till att få en bättre bild av Ale genom att sätta siffror och andra kvalitativa mått i ett sammanhang. Analysen kan involvera en eller flera av tvillingkommunerna beroende på vad som ligger i fokus, här krävs det att ta ställning till vad som kan jämföras och om relevanta underlag kan tas fram.

Jämförelse tabeller/diagram

Nyckeltalen i sammanställningen nedan är främst nyckeltal som berör kostnader för utbildningsverksamheterna i Ale. Men några indikatorer som också rör kvalitet finns med för förskola och grundskola. Dessa nyckeltal (effektivitetsmått) är ett försök att väga samman kostnader och kvalitet.

Förskola

I måttet kostnad per inskrivet barn i kommunal förskola syns att Ale för 2021 lade mer resurser på förskolan än både tvillingkommunerna och pendlingskommuner nära storstad. För 2021 kan detta kopplas till både den politiska satsning som gjordes samt fokuset på att anställa personal för covid-ersättningen som många kommuner inte valde i syfte att förbättra arbetsmiljön och kunna upprätthålla kvaliteten i förskolan. Kostnaden för lokaler är den som bryts ut för analys i nationella statistiken och den ligger för Ale högre än medel, men kostnadsutvecklingen har dämpats de senaste åren. De kostnader som inte består av lokaler eller personal har minskat mellan åren. Antal barn i förskolan är cirka 1800 och med det beräknas vad skillnaden blir i mkr i tilldelning till undervisningen.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad kommunal förskola, kr/inskrivet barn, ID: N11032 (Kolada)						
Ale	153 227	151 422	158 158	160 924	157 637	171 566
Eslöv	140 220	145 957	149 138	152 789	155 931	158 937
Kungälv	151 289	159 863	173 850	168 051	164 463	164 934
Stenungssund	138 774	144 829	149 071	149 939	158 103	164 004
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	143 311	147 995	151 871	154 292	155 865	162 663
Bruttokostnad lokaler kommunal förskola, kr/inskrivet barn N11033 (Kolada)						
Ale	23 662	26 412	26 699	26 595	25 838	26 583
Eslöv	22 242	21 851	22 798	22 621	22 396	23 968
Kungälv	18 891	20 456	22 610	22 635	22 164	21 856
Stenungssund	20 728	19 893	18 990	21 117	21 289	21 212
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	22 825	23 106	24 302	25 174	26 218	26 047

En jämförelse av nettokostnadsavvikelsen mellan kommunerna visar att Ale just under 2021 lade något mer resurser på förskola än statistiskt förväntat av samma skäl som ovan, den politiska prioriteringen på personaltäthet samt sektorns prioritering i användandet av statliga sjukersättningen. Förenklat uttryckt har pengarna gått till personal vilket stämmer väl överens med personaltäthetsmålet för förra året.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl öppen förskola, miljoner kronor N11038 (Kolada)						
Ale	2	-4	-11	-12	-9	4
Eslöv	2	6	2	-1	-12	-10

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kungälv	-20	-18	1	-9	-14	-28
Stenungsund	2	-2	-1	-10	-7	-8
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-6,3	-5,8	-6,7	-7,6	-7,8	-7,7

Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat

Effektivitetsindex är utvecklingsnyckeltal och ett försök att väga samman kvalitet och resurser. Lite förenklat kan man säga att effektivitetsindex är ett försök att svara på frågan om hur bra kvalitet i form av till exempel behörig personal och måluppfyllelse som resurserna ger. En jämförelse av effektivitetsindex visar att resultatet för förskolan i Ale har förbättrats över tid. Den främsta orsaken till det är ökad personaltäthet samt att kostnadsutvecklingen för lokaler har dämpats de senaste åren. Den faktor som främst väger negativt är den låga andelen förskollärare i förhållande till annan personal.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Effektivitetsindex förskola, U11901 (Kolada)						
Ale	29	16	23	21	34	43
Eslöv	69	67	69	68	67	73
Kungälv	52	71	30	47	53	59
Stenungsund	52	63	49	63	75	58
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	48	44	45	50	47	50
Kvalitetsindex förskola, U11404 (Kolada)						
Ale	36	12	18	14	25	45
Eslöv	64	63	68	60	60	56
Kungälv	48	75	53	53	55	42
Stenungsund	43	52	41	42	74	45
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	35	32	33	32	33	29
Resursindex förskola, U11001 (Kolada)						
Ale	42	54	59	52	58	42
Eslöv	115	56	64	56	62	65
Kungälv	55	48	32	41	51	63
Stenungsund	59	62	66	68	58	59
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	63	63	70	64	66	65

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för förskola. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. För att inte extremvärden ska få för stort genomslag sätts värdet till 0 för kommuner med värden under percentil 2,5, och 100 för kommuner med värden över percentil 97,5. För de kommuner som har data på både kvalitetsindex och resursindex beräknas ett medelvärde, och därefter normaliseras även medelvärdet till en skala från 0 till 100 på samma sätt. Index utgörs av det normaliserade medelvärdet. Källa: RKA:s beräkningar baserade på uppgifter från SKR, SCB och Skolverket.

Fritidshem

Ales kostnader för fritidshem är högre än jämförelsekommunerna med undantag av Eslöv. Även lokalkostnaderna är högre vilket stämmer överens med grundskolans lokalkostnader som också är ligger jämförelsevis högt. Däremot har Ale totalt sett lägre kostnader i jämförelse med gruppen pendlingskommuner nära storstad. Ale har en låg personaltäthet och en låg andel utbildade lärare i fritidshem, men högre kostnader för lokaler. Det finns skäl att anta att redovisningen av lokalkostnader inte görs på ett jämförbart sätt då skillnaderna är påtagliga.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn ID: N13028 (Kolada)						
Ale	45 729	44 298	39 482	34 143	35 703	38 143
Eslöv	42 878	45 212	46 461	51 558	52 267	53 029
Kungälv	28 488	27 604	27 594	30 801	34 334	33 351
Stenungsund	28 913	29 801	31 037	30 331	33 084	35 362

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	36 325	37 378	37 665	37 634	37 768	39 315
Bruttokostnad lokaler kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn ID: N13029 (Kolada)						
Ale	10 413	9 484	7 605	7 767	7 578	7 771
Eslöv	9 307	9 237	8 962	10 048	10 495	10 734
Kungälv	1 342	1 407	1 416	1 418	1 541	1 602
Stenungsund	4 184	4 247	4 202	3 930	4 154	4 151
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	6 413	6 431	7 003	7 272	7 230	7 302

Tabellen nedan visar att utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen för Ale har en positiv trend över tid. År 2021 ökade dessutom både personaltätheten och andel utbildad personal på fritidshem.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnadsavvikelse fritidshem, inkl. öppen fritidsverksamhet, miljoner kronor ID: N13032 (Kolada)						
Ale	13	14	2	-5	-5	-9
Eslöv	12	12	11	16	16	16
Kungälv	-18	-25	-33	-20	-15	-21
Stenungsund	-4	-5	-8	-15	-14	-13
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-3	-4	-9	-12	-13	-13
<i>Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat</i>						

Grundskola

En jämförelse av nettokostnadsavvikelsen mellan kommunerna visar att Ale har lägre kostnader för grundskola än statistiskt förväntat. Dock har både Eslöv, Kungälv och gruppen pendlingskommuner nära storstad ännu lägre kostnader, medan Stenungsund har högre kostnader.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, miljoner kronor ID: N15045 (Kolada)						
Ale	27	3	9	-1	-7	-10
Eslöv	-32	-27	-19	-28	-30	-30
Kungälv	14	24	20	-34	-27	-40
Stenungsund	29	21	26	23	20	18
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-31	-30	-30	-37	-40	-42
<i>Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat</i>						

Nettokostnaden i Ale är 2 385 kr lägre per elev än den beräknade referenskostnaden för kommunen. Även jämförelsekommunerna har lägre nettokostnad än den beräknade referenskostnaden, med undantag av Stenungsund som har högre nettokostnad än referenskostnad.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnad grundskola F-9, kr/elev, ID: U15011 (Kolada)						
Ale	99 457	96 995	99 587	102 205	102 182	104 698
Eslöv	84 945	89 337	94 133	95 556	96 392	100 007
Kungälv	95 811	99 670	101 168	96 186	98 008	99 696
Stenungsund	100 247	101 324	104 455	106 906	106 665	109 167
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	90 031	93 370	96 445	99 150	99 968	102 994
Referenskostnad grundskola F-9, kr/elev ID: N15058 (Kolada)						
Ale	96 777	102 091	97 348	102 483	103 881	107 083
Eslöv	97 374	101 839	98 633	102 145	103 241	106 809

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kungälv	98 574	101 327	97 706	101 986	102 662	106 327
Stenungsund	96 162	101 222	97 110	100 314	101 144	104 037
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	99 663	101 866	100 163	103 627	104 768	108 307
<i>Referenskostnaden för grundskola redovisas i kronor per elev som snitt av 15/10 år T och T-1 och bygger på nettokostnaden för grundskola och förskoleklass i riket, andel 6-15-åringar i kommunen, barn med utländsk bakgrund samt antaganden om merkostnader för små skolor och skolskjuts. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Dataunderlaget avser som regel det aktuella året. Källa: SKR.</i>						

Den totala kostnaden per elev i kommunal grundskola F-9 i Ale grundskola visas som grön vilket innebär att den är bland de 25 procent kommuner med lägst kostnad per elev i riket. Kostnader för lokaler ligger relativt högt jämfört med andra, precis som övriga kostnader. Jämförelser av posten övriga kostnader visar att skillnader delvis beror på olika sätt att redovisa och ett återstående fördjupat arbete med andra kommuner återstår. Det som tydligt framträder först är att en del av de övriga kostnaderna i Ale avser felaktigt redovisade personalkostnader för annan pedagogisk personal som arbetar med eleverna.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad kommunal grundskola F-9, kr/elev, ID: N15060 (Kolada)						
Ale	102 925	100 263	103 888	107 562	108 498	111 130
Eslöv	87 983	91 219	99 082	101 384	103 683	108 188
Kungälv	97 644	101 188	103 744	99 809	101 766	103 285
Stenungsund	104 499	105 318	109 558	112 427	113 462	116 182
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	94 935	99 905	103 761	107 101	108 812	112 098
Kostnad för undervisning i kommunal grundskola F-9, kr/elev ID: N15062 (Kolada)						
Ale	53 034	50 886	52 908	56 580	58 451	60 185
Eslöv	47 755	53 005	57 497	60 135	65 097	66 373
Kungälv	52 736	56 133	58 492	58 053	60 343	62 009
Stenungsund	55 430	57 382	60 473	64 629	66 037	68 280
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	52 993	56 520	58 956	61 675	62 934	64 275
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev ID: N15061 (Kolada)						
Ale	18 435	18 216	19 130	19 169	19 377	18 875
Eslöv	14 492	13 513	14 356	13 810	15 844	15 741
Kungälv	12 925	14 315	15 543	14 868	16 291	17 041
Stenungsund	16 853	16 008	15 804	14 788	14 912	15 173
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	16 534	16 629	17 084	17 299	18 215	18 698
Övriga kostnader i kommunal grundskola F-9, kr/elev ID: N15063 (Kolada)						
Ale	17 119	17 743	17 795	17 996	18 073	18 435
Eslöv	13 473	12 249	14 376	13 971	9 264	12 221
Kungälv	19 049	19 197	18 355	14 606	12 543	11 741
Stenungsund	20 795	19 294	21 049	20 711	20 189	19 095
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	13 984	14 800	15 487	15 383	14 885	15 636

Effektivitetsindex för grundskolan (se förklaring under förskola ovan) visar att resultatet för Ale har förbättrats över tid. I kvalitetsindex ingår resultat från skolenkäten och kunskapsresultat i årskurs 9. I resursindex ingår kostnad per elev. Alla index är strukturjusterade utifrån elevsammansättning och kommunens förutsättningar. Den främsta orsaken till förbättringen i Ale är den effektivisering och anpassning av kostnader som skett i tidigare genomlysningar samt förbättrade skolresultat.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9, ID: U15900 (Kolada)						
Ale	17	22	35	21	56	53
Eslöv	85	68	61	50	76	58
Kungälv	35	28	41	40	56	56
Stenungsund	26	26	29	16	31	42
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	63	57	63	53	64	61
Kvalitetsindex kommunal grundskola F-9, ID: U15401 (Kolada)						
Ale	20	25	33	21	58	49
Eslöv	72	51	42	30	58	40
Kungälv	34	34	40	15	36	31
Stenungsund	29	31	31	21	37	49
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	61	55	55	47	59	56
Resursindex kommunal grundskola F-9, ID: U15010 (Kolada)						
Ale	52	47	50	49	55	58
Eslöv	91	80	75	78	82	75
Kungälv	63	46	50	79	78	81
Stenungsund	55	46	43	43	44	43
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	73	62	63	64	65	62
<p><i>Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för kommunal grundskola F-9. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. För att inte extremvärden ska få för stort genomslag sätts värdet till 0 för kommuner med värden under percentil 2,5, och 100 för kommuner med värden över percentil 97,5. För de kommuner som har data på både kvalitetsindex och resursindex beräknas ett medelvärde, och därefter normaliseras även medelvärdet till en skala från 0 till 100 på samma sätt. Index utgörs av det normaliserade medelvärdet. Källa: RKA:s beräkningar baserade på uppgifter från SKR, SCB, Skolverket och Skolinspektionen</i></p>						

Grundsärskola

Ales kostnader för elever i grundskola är hög jämfört med tvillingkommunerna och pendlingskommuner nära storstad. Det är dock svårt att jämföra mellan kommunerna eftersom det är en liten elevgrupp med olika behov. Ale har en större andel elever i träningskola vilket innebär högre kostnader och högre personaltäthet.

Personalkostnader som egentligen avser fritidshem finns redovisat här på grund av att det nu finns lokalt fritidshem i Ales grundskola. Anpassningar av grundskolan i Ale pågår sen några år, och totalt sett finns inga stora besparingar att göra i nuläget, förutom taxikostnader som är under översyn. Skolskjutskostnaderna finns endast redovisade i tabellen för grundskola hemkommun nedan. Ales köpta platser i andra kommuner är också generellt högre än de andra kommunerna, något som är svårt att påverka då en enskild plats kan kosta mycket utifrån elevens stora behov. Här behövs dock samarbetet stärkas i kommunen då en del av platserna köps in via socialtjänsten.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev, N18027 (Kolada)						
Ale	510 800	545 800	525 400	553 800	508 400	534 000
Eslöv	349 100	358 600	373 100	366 200	379 300	372 800
Kungälv	317 300	463 000	461 100	452 300	621 100	350 900
Stenungsund	498 600	519 800	449 400	397 100	383 600	368 500
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	508 000	550 374	601 274	599 665	822 234	533 787
Kostnad grundskola hemkommun, kr/elev ID: N18021 (Kolada)						
Ale	432 282	489 846	469 220	544 636	585 585	686 789
Eslöv	335 792	368 146	344 759	364 091	350 475	394 228
Kungälv	345 257	654 368	306 156	350 340	527 976	354 520
Stenungsund	538 741	482 037	369 226	329 714	378 500	374 294

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	506 342	530 112	510 140	501 056	515 013	574 894

Elevhälsa

Kostnad för elevhälsa i grundskola, årskurs 1-9, avser intäkter och kostnader för skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive eventuella köpta tjänster från exempelvis region. Ales kostnad är något lägre än Eslöv och Stenungsund, gruppen pendlingskommuner nära storstad ligger något lägre medan Kungälv har en väsentligt lägre kostnad. Utifrån Ales höga elevfrånvaro och många elever med psykisk ohälsa har Ale varit noga med att stärka elevhälsan minst i takt med målgruppsökningen de senaste åren. De höga kostnaderna för grundsärskolan beror på en felaktig fördelning där en för stor del av kostnader för skolpsykolog har redovisats på den elevhälsan. På grund av få elever kan en liten felaktig fördelning bli stor när kostnaden redovisas per elev.

Kostnaderna för elevhälsan på gymnasiet är inte jämförbar med andra kommuner vars gymnasieskolor har nationella gymnasieprogram. På Ales lilla gymnasium med endast introduktionsprogram finns ett större behov av resurser i form av elevhälsa än genomsnittet för alla gymnasieelever.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev, ID: N15014 (Kolada)						
Ale	5 060	4 387	4 154	3 480	3 719	4 504
Eslöv	2 954	3 158	3 671	4 538	4 835	4 688
Kungälv	2 248	2 253	2 350	2 426	3 174	3 771
Stenungsund	4 064	4 578	4 770	4 643	4 517	4 835
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	2 937	3 218	3 446	3 678	3 810	4 143
Kostnad för elevhälsa i kommunal grundsärskola, kr/elev, ID: N18032 (Kolada)						
Ale	10 000	9 230	11 660	9 530	11 220	15 210
Eslöv	5 590	7 560	8 930	5 400	5 280	5 970
Kungälv	6 260	9 000	8 350	7 370	7 180	3 750
Stenungsund	15 560	16 740				3 780
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	10 867	12 333	13 123	9 981	11 260	10 130
Kostnad elevhälsa i kommunal gymnasieskola, kr/elev, ID: N17013 (Kolada)						
Ale	8 045	4 228	14 500	16 628	14 236	13 850
Eslöv	3 029	2 438	1 717	2 210	2 395	3 180
Kungälv	2 095	2 329	2 384	1 680	3 207	4 918
Stenungsund	2 388	2 713	3 374	3 390	3 115	3 031
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	3 825	3 348	3 764	3 733	3 693	4 140

Förslag från medarbetare

Se över antalet medarbetare per chef. Hur är tanken kring olikheterna med att någon har 4 medarbetare och någon annan över 40? Ändå finns det samma krav på chefskapet.

Utbildningsförvaltningen redovisar i nyckeltalen nedan det genomsnittliga antalet per chef och har inte sådana variationer bakom.

	Genomsnitt antal medarbetare per chef (medelvärde)
Förvaltningschef	6
Verksamhetschef	22, varav 12 chefer per verksamhetschef
Rektor förskola	33
Rektor skola	30
Enhetschef	25
Bemanningschef 50 %	12 ordinarie anställda & 170 timvikarier

Jämförelseanalys

Sektor utbildning (numera utbildningsförvaltningen) har de senaste åren gjort genomlysningar med externt stöd. 2018 genomfördes en genomlysning med hjälp av revisionsbyrån KPMG. Den rapporten visade bland annat att Ales kostnader var väsentligt högre än referenskostnaden för både förskola och skola. Den visade också att lokalkostnaderna var höga, samt höga personalkostnader på grund av små förskoleenheter. Ett arbete tog vid som ledde till förbättrade nyckeltal.

Därefter har Ensolution gjort två ekonomiska genomlysningar av kostnad per barn och elev. Den senaste rapporten presenterades för utbildningsnämnden våren 2020. Dessa genomlysningar pekade bland annat på höga kostnader för lokaler (inkl lokalvård och vaktmästeri) samt måltid. Ett stort arbete tog vid av sektor service och utbildning i samarbete. Nyckeltalen i tabellerna ovan visar att Ale fortfarande inom flera områden lägger mer resurser än liknande kommuner, men att de åtgärder som genomförts har gett resultat.

De nyckeltal som bäst belyser de verkliga kostnaderna är de som tar hänsyn till strukturella skillnader mellan kommunerna, till exempel nettokostnadsavvikelse. Att jämföra den faktiska kostnaden med en referenskostnad ger också en bra indikation på var Ales kostnader är i förhållande till var den bör ligga i förhållande till kommunens befolkningsstruktur. Generellt visar sammanställningen av nyckeltalen att Ale har en positiv trend över tid, men att det fortfarande finns en del strukturella åtgärder att göra, där jämförelser med andra kommuner är av stor vikt.

Trots att jämförelsekommunerna är ganska lika Ale finns det ändå alltid vissa skillnader som gör jämförelser är svåra. När den totala kostnaden bryts ner i olika delar finns alltid en risk att kommuner har gjort olika tolkningar och redovisat på olika sätt. Utbildning och ekonomi har tillsammans valt ut poster att jämföra med andra kommuner, kontakt har tagits och fördjupade jämförelser gjorts. De har hittills främst visat på skillnader i redovisningar, allt från att någon utgår från schablonsiffror och andra faktiska siffror för året till att det upptäckts sådant som bör redovisas i andra poster. Det är till exempel tydligt inom området övriga kostnader där förvaltningen framöver behöver ta ett större ansvar för att redovisningen blir korrekt utifrån ett verksamhetsperspektiv.

I rapporten Effektivitet i kommuner (RKA 2022) belyser man att effektiviteten i grundskolan generellt försämrats men förbättrats i gymnasieskolan. Den drar slutsatsen att "Få kommuner är effektiva på allt men många är effektiva på något". Man lyfter också ett antal goda exempel och utbildningsförvaltningen har där funnit samt kontaktat fler än tvillingkommunerna för planerade fördjupningar.

3 Möjligheter till robotisering/automatisering

Bättre integrationer mellan de administrativa systemen är en förutsättning för både effektiva interna administrativa processer och användarvänliga e-tjänster för kommuninvånare. Utbildningsförvaltningen har i dag ett flertal digitala system som saknar integration med varandra. Detta skapar dubbelarbete och onödigt manuellt administrativt arbete. Bristen på systemintegrationer innebär också att flera av de digitala tjänster som riktar sig vårdnadshavare inte heller fungerar optimalt. Här finns stora möjligheter till mer automatiserade processer. Om en uppgift har kommit in till något av systemen i utbildningsförvaltningen är målet att uppgiften automatiskt ska finnas i alla system. Här pågår ett arbete i förvaltningen, dels inom projektet *En väg in* för vårdnadshavare, men också inom utvecklingen av de administrativa processerna.

Inom ramen för projekten "En väg in" kommer förvaltningen under 2023 att arbeta med förenkling och robotisering av ansökningsprocesserna till förskola och skola samt ansökan om skolskjuts. Det förväntas medföra:

- Förenkling av ansökningsförfarandet för vårdnadshavaren
- Tidsbesparing av dessa delar av handläggarnas arbetsuppgifter
- Ökad andel värdeskapande arbete då handläggartimmar som idag går till kontrollmoment kan ersättas av en RPA.

Förslag från medarbetare

I tex Kristinehamn har man prövat AI som komplement till speciallärare/ specialpedagogers bedömning av elevers läsförmågor.

Detta är fullt möjligt även på kort sikt och kommer att tas vidare. I befintligt system Office 365 finns Läskoach. I första skedet sprids information och det ska prövas under året.

4 Analys av förändringsutrymme

4.1 Möjlig förflyttning kort sikt

Inför budget 2023 genomförde eller påbörjade alla verksamheter en genomgång av möjliga åtgärder för att minska kostnaderna. Målet var att hålla barn- och elevpengen på så hög nivå som möjligt.

Möjligheter för medarbetare att lämna förslag var en viktig del i genomlysningssuppdraget. I utbildningsförvaltningen har man använt den kommundemensamma förslagslådan och den förvaltningsgemensamma förslag från enheterna. Eftersom alla medarbetare träffas i tillitsdialoger under vårterminen har det blivit ett viktigt forum för förankring av uppdraget och förslag till förbättringar. Där lämnas underlag kopplade till de fem principerna i "Sveriges bästa verksamheter" men också andra förslag. Ett fåtal dialoger sker före klarmarkering av denna rapport men arbetet fortgår under resten av 2023 med att bearbeta inkomna förslag.

4.1.1 Förskola

Åtgärder inför budget 2023

Förskolan har inför budget 2023 genomfört en rad åtgärder.

- Avslut projektet Treklövern, besparing: 1, 4 mkr
Projekt Treklövern syftade till att ge pedagoger ökade möjlighet till kollegialt lärande samt ökade planeringsmöjligheter.
- Satsning försteförskollärare skjuts upp, besparing 600tkr.
Det har sedan 2022 funnits avsatta medel för en satsning för att kunna tillsätta försteförskollärare motsvarande 600 tkr. Denna satsning skjuts på framtiden.
- Medel för förbrukningsmateriel flyttas till enhet
Medel för förbrukningsmateriel har tidigare legat centralt men nu ska detta rymmas i den tilldelade barnpeng som de får under året. Åtgärden görs för att säkerställa att rätt kostnad redovisas på rätt plats samt öka medvetenheten kring enhetens inköp. Under 2022 har denna kostnadspost motsvarat 600 tkr.
- Medel för tilläggsanslag minskas med 30 procent jämfört med 2022 och avsatta medel för 2023.
- Förändring i budget avseende personalfrånvaro
Förskolorna har inför året budgeterat utifrån en beräkning att varje anställd inte utgör en 100 procent kostnad varje dag. Personal är enligt statistik tillfälligt frånvarande till exempel på grund av sjukdom eller vård av barn då vikarietillsättning inte är nödvändig. Genom detta tillvägagångssätt möjliggörs att bibehålla personal motsvarande 10 årsarbetare. Förändringen innebär dessutom att nyckeltalet barn per pedagog inte försämras mer än nödvändigt utifrån tilldelad barnpeng. Det innebär att enheterna behöver arbeta ännu mer noggrant med bemanningsplanering.
- Utjämning/justering av tilldelning mellan verksamhetsområden från förskola till grundskola.

Taxor Barnomsorg

Lagstiftning

8 kapitlet 4, 7, 16 och 20 §§ skollagen ger kommuner rätt att ta ut en avgift för att ta barn i barnomsorg. Avgiften som kommunen tar ut ska vara skälig.

Beslut i Ale (tidigare)

Ale kommun fattade i 2022-12-12 (KF§ 207) beslut om nya taxor och avgifter i barnomsorgen. Beslutet innebär att följande nya bestämmelser:

- Taxa för pedagogisk omsorg anpassas till samma taxa som förskola
- Samma avgift för barn under 3 år oavsett om placering motsvarar mer än 15 tim/vecka eller inte
- Minskad reducering av avdrag för allmän förskola från dagens 30 procent till 20 procent
- Delad barnomsorgsavgift i stället för viktad avgift vid delat boende

Kostnad

De nya bestämmelserna förväntas medföra ökade intäkter till Ale kommun med cirka 1,5-2 miljoner kronor per år.

Möjlig förflyttning / Samordning

Förflyttningsutrymmet är redan identifierat i jämförelser med andra kommuner och beslut fattat. Tydliga tillämpningsregler utgör en viktig utgångspunkt för en säker handläggning av barnomsorgsavgiften. Färre taxor och reduceringar medför även en enklare hantering av avgifterna samt att det administrativa arbetet med avgifterna kan effektiviseras.

Möjliga åtgärder under 2023

Barnomsorg obekväm arbetstid

Lagstiftning

Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt. Sådan omsorg, ibland kallad nattis, hör till de verksamhetsformer som i skollagen kallas annan pedagogisk verksamhet.

Att ”sträva efter” innebär enligt förarbetena att en kommun inte utan vidare kan avstå från att tillhandahålla sådan omsorg. Ambitionen måste vara att tillhandahålla omsorg även under obekväm arbetstid åt familjer som behöver det. Om kommunen vid en viss tidpunkt inte har någon efterfrågan måste kommunen ändå planera för att tillhandahålla omsorg när situationen förändras.

Källor: Skolverkets information som baseras på 8 kapitlet 3 § och 25 kapitlet 5 § skollagen samt proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, sidan 532.

Beslut i Ale samt nuvarande arbetsätt

I verksamhetsplan 2012-2014 skrevs fram att ”Behoven och möjligheten att utvidga förskoleverksamheten på kvälls- och natttid ska utredas.” Utbildningsnämnden informerades därför 2012-10-24 om möjlighet att utvidga barnomsorg på kvällstid och natt, måndag till torsdag för barn 1-5 år. Barn 6-12 år bör omfattas av samma regelverk. Skolbyggnader är mindre lämpliga för omsorg på kväll och natt varför dessa inte kommer i fråga. Aktuella skolbarn kommer därmed att erbjudas kväll/natt på förskola. Bemanningen mellan klockan 18.00 – 06.00 är i huvudsak barnskötare som ingår i den ordinarie organisationen.

Kriterier för barnomsorg kväll eller natt, måndag till torsdag:

- Barn 1-12 år med rätt till förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg.
- Regelbundet och kontinuerligt återkommande omsorgsbehov kvällar eller nätter.
- Ensamstående vårdnadshavare eller vårdnadshavare där båda har sådana arbetstider.
- Arbetstider styrkta av arbetsgivaren.
- Vårdnadshavare ska också styrka att arbetstiden inte varit möjlig att förändra

Ansökan

Vårdnadshavare/sammanboende som arbetar kvällar och nätter då den ordinarie förskola/familjedaghem och fritidsverksamheten är stängd kan ansöka om barnomsorg på obekväm arbetstid. Vårdnadshavare som har gemensam vårdnad men är folkbokförda på olika adresser, förväntas gemensamt lösa barnets behov av tillsyn på obekväm arbetstid. Vårdnadshavare/sammanboende har inte rätt till barnomsorg på obekväm arbetstid under föräldraledighet, sjukdom/sjukskrivning, arbetslöshet, vård av syskon, semester eller annan ledighet.

Nuvarande organisation

Placering sker på förskola enligt närhetsprincipen och enheten bemannar för behovet på obekväm arbetstid. Om behovet avser barn 6-12 år tillgodoser förskolan plats men det samordnas med fritidshemmet.

Kostnad

Exemplet i tabellen nedan beskriver ett barn som har behov fram till klockan 00:45 då vårdnadshavare hämtar. Behovet avser var tredje vecka under våren 2023 och personal är anställd för att möta behovet.

Omfattning: 47 kvällar					
Omfattning per dag: 7,25 timmar					
Timlön: 150 kr					
Klockslag	Timmar	Timlön	OB-tillägg	PO-tillägg + sem.ers	Kostnad
17:30-19:00	1,5	150	0	1,4609	328,7 kr
19:00-22:00	3	150	23,1	1,4609	758,6 kr
22:00-00:45	2,75	150	50,9	1,4609	807,1 kr
Kostnad per dag					1 894,5 kr
Kostnad 47 kvällar under VT23					89 039,6 kr

Under 2022 har totala kostnaden för verksamheten uppgått till 160 tkr. Under 2022 omfattades som mest fyra förskolor av detta behov under våren och minskades till två förskolor under hösten. Tre av förskolorna bemannade innan klockan 06.00 på morgonen medan den fjärde enbart omfattade omsorg på kvällen mellan klockan 18.00-22.30. Omfattningen var i början av 2022 66 timmar per månad och i slutet av året 24 timmar per månad.

Under 2021 fanns enbart behov av omsorg innan klockan 06.00. Fyra enheter omfattades och uppgick till ungefär 30 timmar per månad.

Bemannning på obekvämt arbetstid uppdelad på flera enheter är inte kostnadseffektiv. Om barnet är sjukt eller inte kommer av annan anledning kvarstår oftast kostnad för planerad personal trots att verksamheten inte behöver bedrivas.

Möjlig förflyttning

En samordning av platser för barnomsorg på obekvämt arbetstid kan minst halvera kostnaden. Det kan innebära att en förskola bedriver denna verksamhet och att de vårdnadshavare som har behov av kväll- och nattomsorg hänvisas till placering på denna enhet. Det kan också finnas möjliga samordningsvinster med andra schemalagda verksamheter i kommunen.

Arbetskläder för personal förskola och fritids

Beslut i Ale

Utifrån kommunens budgetprognos avseende 2014 som visade en prognos med ett överskott på 5,9 miljoner kronor på helår för sektor KS beslutades på kommunstyrelsens sammanträde 2014-12-02 att:

”Till del försöker nu sektorn genomföra engångssatsningar som är viktiga inom kommunen, exempelvis inköp av arbetskläder för medarbetarna inom förskolan”

Denna satsning som enligt protokollet skulle vara en engångssatsning har fortlöpt sedan dess. Även fritidspersonal har omfattats av satsningen.

Det finns ingen nationell styrning i frågan men ett antal motioner har lagts fram de senaste åren om behovet.

Omfattning

Tillsvidareanställd personal och vikarier med anställning på sex månader eller mer får beställa jacka, överdragsbyxa, vantar, en fleecetröja, tre t-shirts/pikétröjor, en huvtröja, ett par byxor, ett par vinterkängor.

Visstidsanställd personal 3-6 månader får beställa en jacka, en fleecetröja, ett par överdragsbyxor, en t-shirt/pikétröja.

Inom fritidshemsverksamheten ser det olika ut. De flesta enheter köper in överdragsbyxor och jacka.

Kostnader 2022:

Utbildningsförvaltningen: 405 tkr varav förskolan 335 tkr samt Fritidshemmet 70 tkr.

Möjlig förflyttning

Idag erbjuder många kommuner sina medarbetare inom förskola och fritidshem arbetskläder vilket betraktas som en viktig arbetsmiljöfråga. Att helt ta bort inköp av arbetskläder bedöms inte möjligt. I dessa verksamheter ingår

utevistelse med barnen och inom förskola riskerar personalen förstörda eller nedsmutsade kläder även vid innevistelse.

Den möjliga förflyttningen utgörs av ett mer begränsat utbud samt tydliga riktlinjer för användande. Med det förväntas kostnaden kunna minska, beroende på vilken begränsning som görs.

Pedagogisk omsorg

Lagstiftning

Kommunen ska sträva efter att erbjuda ett barn pedagogisk omsorg i stället för förskola eller fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det. Pedagogisk omsorg erbjuds som ett alternativ till förskola eller fritidshem och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan och fritidshemmet vänder sig till.

En form av pedagogisk omsorg är familjedaghem, där dagbarnvårdare tar emot inskrivna barn i sitt eget hem eller i en särskild lokal. Men det finns fler varianter av pedagogisk omsorg, till exempel flerfamiljslösningar där familjerna alternerar i de olika familjernas hem eller i en särskild lokal.

Källor: Skolverkets information som baseras på 25 kapitlet 2 och 10 §§ skollagen och Skolverkets allmänna råd med kommentarer för pedagogisk omsorg, sidan 10-11.

Nuläge

Det finns i dagsläget fem dagbarnvårdare som är fördelade i Skepplanda och Älvängen. Alla är utbildade barnskötare och arbetar med läroplanen som vägledande i sin verksamhet. I Skepplanda beräknas det under 2023 finnas 16 barn i genomsnitt på helår och i Älvängen cirka 7-8 barn.

I Skepplanda arbetar de tre dagbarnvårdarna i sina hem förutom en dag per vecka då de är i församlingshemmet. Detta beror på att dagbarnvårdarna har väldigt långa dagar och behöver justera sina scheman och arbetstider. De har också en ledig dag i veckan och då fördelas de barnen hos de andra två som arbetar. Barnen och vårdnadshavarna är trygga med detta system.

I Älvängen hyrs en lägenhet med grönområde i nära anslutning. Här arbetar två dagbarnvårdare tillsammans under dagen. Lokalen har fungerat bra då det alltid varit väldigt många i kö för barnomsorg i Älvängen och då har den varit bra för samordning och samarbetet. Dagbarnvårdarna kan bättre nyttjas som varandras ersättare vid behov.

Verksamhetens kvalitet

Ale kommuns dagbarnvårdare drivs av stort engagemang och provar hela tiden nya arbetssätt, lär av varandra och skaffar ny kunskap. Alla dagbarnvårdare använder naturen och närområdet som en självklar del i sitt arbete och de barn som befinner sig inom pedagogisk omsorg är vana vid och trygga med att röra sig ute i närområdet. De blir också duktiga på att cykla och promenera eftersom de lär sig att röra sig runt i samhället.

Ett arbete har påbörjats för samarbete mellan dagbarnvårdarna med gemensamma teman och fokusområden under vissa veckor under året.

Läroplanen ligger till grund för arbetet. Det finns ett utvecklat systematiskt kvalitetsarbete med ett pedagogiskt årshjul, precis som flertalet förskolor också använder. Dagbarnvårdarna har även provat på att använda Ales planeringsmall som finns i Unikum för ett gemensamt fokusområde under läsåret

Kostnad

I Skepplanda är förskolorna maxbelagda och i Älvängen finns det begränsat utrymme. Nedan en jämförelse mellan en ”fiktiv” avdelning och pedagogisk omsorg i Skepplanda.

	Pedagogisk omsorg	Kommunal förskola
Personalkostnader	1 628 520 kr	2 183 000 kr
Kostnad måltid	0 kr	274 000 kr
Kostnad lokalvård	0 kr	160 200 kr
Kostnad vaktmästeri	0 kr	7 150 kr
Lokalkostnad	96 474 kr	168 500 kr

	Pedagogisk omsorg	Kommunal förskola
Summa kostnader	1 724 994 kr	2 792 850 kr

Kostnader pedagogisk omsorg omfattar tre dagbarnvårdare inklusive omkostnadsersättning samt lokalkostnad för församlingshem en dag/veckan. Kostnader för kommunal förskola omfattar lönekostnader för två förskollärare och en barnskötare samt måltid, lokalvård och vaktmästeri.

Möjlig förflyttning

Ur ekonomisk aspekt finns inga incitament att upphöra att erbjuda pedagogisk omsorg, inte heller ur kvalitetsaspekten då man bedriver en god pedagogisk verksamhet.

Bemanning

Beslut i Ale

På uppdrag av servicenämnden gjorde sektor internservice 2019 en utredning av bemanningsenhetens verksamhet. Syftet var att rationalisera, effektivisera samt förenkla processerna och finna nya lösningar. Bemanningenheten ansvarar sedan 2017 för rekrytering av timavlönade vikarier vid korttidsfrånvaro, såsom sjukdom, vård av barn, korta tjänstledigheter, semesterdagar, samt även i viss utsträckning för semesterperioder med behov av vikarier och vid vakanser. Utredningen föreslog att respektive sektor, från och med halvårsskiftet 2020, tar eget ansvar för processer och arbetsuppgifter gällande rekrytering och bemanning vid behov av vikarier i sina verksamheter. Utbildningsnämnden beslutade då att ansvaret för bemanningen av vikarier inom nämndens verksamhetsområden ska organiseras inom sektorn från och med halvårsskiftet 2020.

Organisation

Från halvårsskiftet 2020 organiserade förvaltningen bemanningen vid frånvaro med sex utbildningsadministratörer. Över tid utvecklades ansvaret för bemanningen till att i stället skapa en liten bemanningsenhet där det för närvarande finns två tjänster som bemanningsplanerare.

Det har varit gynnsamt att två personer ansvarar för bemanningen vilket syns i tabellen nedan. Tiden för att rekrytera vikarier finns och antalet tillsatta pass har ökat markant. Att det finns lokal- och personkännedom ger en trygghet för beställare, vikarier och bemanningsplanerare. Å andra sidan kan det vara sårbart när endast två personer är insatta i rutinerna. En handlingsplan för längre frånvaro eller om båda bemanningsplanerarna är frånvarande kommer att upprättas.

220101-220630		
Månad	timmar	%tillsatta
Januari	8788	67%
Februari	10510	77%
Mars	11834	76%
April	10482	76%
Maj	12077	80%
Juni	10485	86%
Summa	64176	75%

220801-230217		
Månad	timmar	%tillsatta
Augusti	4 932	99 %
September	9 440	91 %
Oktober	9 775	88 %
November	12 335	87 %
December	7 630	84 %
Januari	8 008	98 %
Februari	5 626	96 %

220801-230217		
Summa	57 746	91 %
Tillsatta timmar 2022	90 368	
Avslagna timmar 2022	18 846	

Arbets sätt

Förskolorna lägger beställningar i systemet Time Care Pool både för akuta pass och pass med framförhållning. Bemanningen förfrågar och tillsätter vikarier. De flesta pass är tillsatta på eftermiddagen men kommande morgon kan flera av de insatta vikarierna vara sjuka eller ha vård av barn och då behöver dessa ersättas.

Bemanningen tillstyrker pass i Personec samt lägger in all frånvaro så att kostnaden redovisas på rätt ansvar. De följer upp och registrerar LAS- och mellanliggande dagar samt har kontakt med vikarier angående detta.

Rekrytering

Bemanningen rekryterar ständigt nya vikarier. Under 2022 rekryterades cirka 170 vikarier och under januari 2023 rekryterades 32 vikarier.

Kostnader

Två bemanningsplanerare utför arbetsuppgifterna. Det finns 172 mer eller mindre aktiva vikarier. De som varit inaktiva tre månader avslutas. De tillsatta timmarna motsvarar 46 heltidstjänster.

Möjlig förflyttning och samordning

Efter utvecklande av arbetet bedöms det idag bedrivas ändamålsenligt. I förvaltningen hanteras dock vikariefrågan olika. Skolorna rekryterar och sköter bemanningen var för sig. Det kan vara möjligt att utöka med en bemanningsplanerare och även tillgodose skolans behov av vikarier.

Vikariefrågan är viktig ur vårdnadshavarnas synvinkel och ur barnperspektivet. Att mötas av en person som varken barn eller vårdnadshavare känner upplevs negativt. Att skapa tydliga förskole- och skolområden där vikarierna arbetar skulle vara en möjlig väg till kontinuitet och trygghet.

Samordning av begränsade öppettider under sommaren

Beslut i Ale

Barnomsorgen i Ale kommun har begränsade öppettider under sommar- och jullov, klämdagar och studiedagar. För de vårdnadshavare som inte kan ordna omsorg på annat sätt dessa dagar erbjuds alternativ placering i ett begränsat antal förskolor och fritidshem. Under ett antal år har orterna Älvängen och Nödinge anordnat förskola under de veckor som förvaltningen har begränsade öppettider.

Organisation

En omfattande planering startar tidigt på våren för de fyra veckor som verksamheten har begränsat öppethållande under sommaren. Vårdnadshavare lämnar in behov av omsorg för att verksamheten ska kunna planera ordinarie personals semester och att det finns vikarier så det räcker.

Planering och verklig vistelsetid

Vecka	Faktiskt antal barn i snitt per dag			Anmälda barn i snitt per dag			Antal pedagoger
	Nödinge + Älvängen	Nödinge	Älvängen	Nödinge + Älvängen	Nödinge	Älvängen	Nödinge + Älvängen
28	42,2	24	18,2	87	55,8	31,2	17-20
29	26,4	17	9,4	79,6	50,4	29,2	14-15
30	33	21,6	11,4	84,6	54,4	30,2	13-14
31	40,8	26,6	14,2	89,6	57	32,6	13-14

Kostnad

Under flera års tid har de behov som uppgetts inte stämt med det verkliga behovet när veckorna väl infaller. Mer än hälften av barnen kommer inte eller har tider ändrats i sista stund. Verksamheten står med bemanning,

planering och organisering som kostar både tid och pengar.

Förskolan planerar sin personal utifrån det behov som vårdnadshavare har anmält vilket innebär 15 pedagoger i genomsnitt per vecka med en total lönekostnad på 565 040 kr. Utifrån den faktiska närvaron ovan skulle det räcka med åtta pedagoger i genomsnitt under dessa veckor vilket skulle minska kostnaden till 301 354 kr.

Möjlig förflyttning och samordning

Att pröva med att enbart ha en förskola öppen under sommarveckorna skulle vara ett alternativ för att bättre använda gemensamma resurser samt möjlighet att erbjuda sommarsemester till fler medarbetare. Det är dock viktigt att planeringen för förskola och fritidshem hänger ihop så att vårdnadshavare har samma villkor och ort för barn både i förskola och fritidshem.

4.1.2 Grundskola

Åtgärder inför budget 2023

De ekonomiska förutsättningarna grundskolan fått inför 2023 har inneburit ett stort arbete med att genomlysna intäkter och kostnader på alla nivåer i verksamhetsområdet. Arbetet har fokuserat både delar av verksamheten som har en möjlig förskjutning antingen mot enheternas verksamhet eller mot central hantering av likvärdiga frågor och uppdrag. Allt med fokus på effektivare verksamhet medeleven i centrum.

De främsta områden som genomlysts inför 2023 är statsbidrag, tilläggsanslag, skolbibliotek, specialpedagogiska centrala uppdrag, kulturgaranti, skolskjuts, arbetsorganisation på skolnivå samt taxor för fritidshem, (se taxor barnomsorg under Förskola) Fokus på genomlysningen är att hitta effektivisering som ger effekt så nära eleverna som möjligt

Statsbidrag för likvärdig skola

Då statsbidraget för likvärdig skola utgör 17,8 mkr av grundskolans finansiering för 2023 är det av stor vikt att det får så stor effekt som möjligt.

Lagstiftning el dyl.

Skolverket skriver: *Statsbidraget ska användas till utökade insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Med utökade insatser avses insatser som är helt nya eller en utökning av redan befintliga insatser. Det handlar i första hand om att inte ersätta kostnader för ordinarie verksamhet. Med ordinarie verksamhet menas sådan verksamhet som huvudmannen har skyldighet att genomföra enligt skollagen (2010:800) eller annan relevant lagstiftning.*

Beslut i Ale (tidigare)

Tidigare fördelning har haft större fokus på skolövergripande gemensamma insatser som löper överskolenheterna inom grundskolan. Exempelvis läsa -skriva -räkna satsning för årskurs F-3, kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper, centrala specialpedagoger och flexibelt sammansatt stöd till skolenhet via Gula villan. De flesta skolövergripande insatserna kvarstår, men genomlyses och omarbetas till viss del utifrån förändrade behov

Kostnad/ omfördelning

Likvärdighetsbidraget som Ale kommun kan söka har ökat något mellan åren och är för 2023 17,8 mkr. Utifrån en första genomlysning av de olika delar bidraget används till är det möjligt att flytta resurser motsvarande 5,5 mkr inom bidraget.

Möjlig förflyttning/ Samordning

Dessa 5,5 mkr flyttas från centrala uppdrag till skolenheterna. Det möjliggörs bland annat av att Gula villans utbildningsorganisation ses över och anpassas till en minskad ram.

Omfördelning av medel från centrala tjänster och uppdrag till skolenheter möjliggör för enheterna att med tidiga insatser kunna skapa fler flexibla lärmiljöer och möta eleverna på sina hemskolor. Detta kan leda till ett minskat behov av centrala stödinsatser, så som centrala särskilda undervisningsgrupper.

Gulla villans samordnande insatser tillsammans med socialtjänst bedöms behöva kvarstå.

Tilläggsanslag / Tilläggsbelopp

Lagstiftning

Skolverket skriver:

"Resurser för extra anpassningar och särskilt stöd ska i de allra flesta fall bekostas av det grundbelopp som kommunen betalar ut till enskilda huvudmän. Tilläggsbeloppet är ett bidrag utöver detta grundbelopp, som bara beviljas i undantagsfall.

... Huvudmän för fristående förskolor och skolor kan ansöka om ett tilläggsbelopp hos barnets eller elevens hemkommun."

"Extraordinära stödåtgärder är insatser utöver det särskilda stödet. Det handlar om omfattande åtgärder som väsentligt avviker från det förskolan eller skolan ska göra inom grundbeloppet och för dessa insatser kan enskilda huvudmän ansöka om ett tilläggsbelopp."

Beslut i Ale (tidigare)

Ale kommun har tidigare haft en ansökningsprocess för extraordinärt stödbehov via en ansökan för tilläggsanslag/ tilläggsbelopp. Tilläggsanslaget söks av kommunens egna skolenheter och tilläggsbeloppet av fristående verksamheter.

Rektorer ansöker för enskilda individers behov av extraordinärt stödbehov utöver det som anses rymmas i grundbeloppet/elevpengen. Ansökningarna utreds och bedöms likvärdigt oavsett huvudman och ett avslag eller gynnande beslut skickas ut till skolenheterna. Beslut som är för fristående verksamheter kan överklagas.

Gynnande beslut betalas ut per månad. Behovet bedöms termins eller läsårsvis, via nya ansökningar och utvärderingar.

Möjlig förflyttning/ samordning

Ansöknings- och bedömningsprocessen behöver enligt lag endast vara möjlig för fristående huvudmän.

Processen bedöms vara administrativt tidskrävande för både de sökande enheterna och bedömningsgruppen. För kommunens egna skolenheter bör den därmed minskas i så stor utsträckning som möjligt. Medlen avsatta för interna ansökningar omfördelas i stället till de kommunala skolenheterna. (Observera att budget för tilläggsbelopp kvarstår att söka för fristående verksamheter.)

Effekten blir på kort sikt en minskad administration för rektorer, elevhälsochef och bedömargruppen. Då modellen också har vissa inbyggda svårigheter som kortsiktighet i tilldelning och därmed kortvariga insatser, kan detta på lång sikt möjliggöra en förflyttning mot mer långsiktigt och förebyggande arbete på enhetsnivå. De omflyttade medlen tilldelas nu enheterna per budgetår och kan då användas till mer långsiktiga lösningar både för elever och verksamhet.

Skolbibliotek

Lagstiftning

LGR22 uttrycker en tydlighet i rektorns ansvar för skolbiblioteket

"Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra läroriktyg för en tidseffektiv utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,*
- skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens."*

Beslut i Ale (tidigare)

Då folkbiblioteken och skolbiblioteken skildes åt i Ale, 2016, beslutades att skolbibliotekarierna skulle bestå av en central och ambulerande organisation omfattande cirka tre tjänster. De centrala tjänsterna har haft i uppdrag att se till att det finns en jämn tilldelning av litteratur, säkerställa konton och behörigheter i digitala system, bokprat på skolor och utbildning i källkritik för elever på skolor.

Under 2022 fanns det 2,5 centralt finansierade skolbibliotekarier i Ale.

Kostnad

En omfördelning av medel från central kostnad till enheterna mellan budgetåren 2022 och 2023 ger 855 000 kr mer att fördela på grundskola i kommunen.

Möjlig förflyttning / Samordning

I LGR 22 är styrningen mot rektors uppdrag att integrera skolbiblioteket i den dagliga undervisningen tydligare. Utifrån denna har en genomlysning av vilka uppdrag som ska hanteras centralt eller på enheten visat att en minskning av centrala resurser till förmån för att varje skola organiserar en del av uppdragen kring skolbiblioteken är möjlig. En central tjänst på 0,5 årsarbetare säkerställer likvärdighet gällande licenser, inloggning, utlåning och sammanhållande av nätverk för skolbiblioteken.

Kulturgaranti

Lagstiftning

Det finns ingen lagstiftning som styr denna aktivitet då det är en lokal överenskommelse mellan kultur och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Beslut i Ale (tidigare)

Intern överenskommelse mellan kultur och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Kostnad

Årlig kostnad 600 tkr

Möjlig förflyttning / Samordning

För att minska påverkan för elevernas vardag som är den lagstadgade verksamheten har vi sett över de budgetposter som inte är lagstadgade och minskat dessa där det finns en organisatorisk och praktisk möjlighet. 600 tkr används till elevpeng i grundskola.

Skolskjuts

Lagstiftning

SL 10 kap. 32 §

Skolskjuts är ett lagstadgat begrepp. Det är skollagen som bestämmer förutsättningarna och grundvillkoren för en kommuns skolskjutsverksamhet.

Elever som går i en anvisad kommunal grundskola har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till hemmet och till den plats där utbildningen bedrivs om det behövs på grund av färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionsnedsättning eller andra särskilda omständigheter. Dock gäller inte rätten till skolskjuts elever som har valt att gå i en annan skola än den som kommunen har anvisat, eller elever som går i en skola utanför kommunen om det medför ekonomiska eller organisatoriska svårigheter.

Beslut i Ale (tidigare)

I tidigare antagna skolskjutsbestämmelser (UBN.2017.66) har grundskoleelever beviljats skolskjuts i form av busskort oavsett vald skola eller anvisad skola om de uppfyller avståndsgränsen enligt de grundläggande bestämmelserna. Elevresor för gymnasieelever har även beviljats oavsett avstånd till skola, således innebar det att alla gymnasieelever fick ett busskort oavsett vald gymnasieskola.

En av förändringen i den nya riktlinjen medför att grundskoleelever endast kommer att beviljas skolskjuts till anvisad skola eller vald skola om det kan ske utan ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen. Den andra förändringen avser elevresor för gymnasieelever som ska ha minst sex kilometer till sin gymnasieskola för att ha rätt till elevresor.

Kostnad

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv kommer tillämpningen av den nya riktlinjen att generera besparingar i storleksordningen 500 000 kronor.

Möjlig förflyttning / Samordning

Den nya riktlinjen tydliggör de bestämmelser som finns i skollagen och vilka kriterier kommunen förhåller sig till vid bedömning av skolskjuts. Riktlinjen stärker även rättssäkerhet och likvärdighet i handläggningen med anledning av att kommunen centraliserar skolskjutsprocessen.

Möjliga åtgärder under 2023

Översyn av arbetsorganisation för grundskola F-6

En genomlysning av organisationen i Ales F-6 skolor har påbörjats med syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för elever och medarbetare. Kommundelarna i Ale växer och minskar i olika takt och med nya uppdrag och styrdokument inom det statliga uppdraget för rektor finns behov av att se över helheten för enheterna för att kunna arbeta för en ökad måluppfyllelse och med tidiga insatser.

Möjlig förflyttning / Samordning

Genom att skapa större enheter kan vi samordna arbetet kring att vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda bättre tjänster inom legitimationsyrken, samordna administrativa uppgifter och skapa en mer stabil

4.1.3 Gymnasieutbildning

Åtgärder inför budget 2023

Ale kommun köper samtliga utbildningsplatser på nationella gymnasieprogram eftersom kommunen sedan tidigare beslutat att endast bedriva introduktionsprogram på gymnasialnivå inom huvudmannens egen regi. Då en indexuppräkning skett med 4,5 procent för köpta gymnasieplatser inom GR har budgeten för köpta platser ökat markant för 2023. Denna kostnad är inte påverkbar för nationella gymnasieprogram då Ale kommun inte bedriver dessa själv.

Ale gymnasium har sedan ett par år tillbaka genomlysts för att öka genomströmningen och komma ner i kostnad per elev och anpassa denna kostnad till andra GR-kommuner. För 2022 sänktes elevpengen för individuellt alternativ och språkintrouktion, men först under 2023 väntas enheten få en budget i balans. Därmed har bara en mindre besparing lagts på denna enhet för 2023.

Yrkesintroduktionsprogrammen följer GR´s prislista.

Fler placerade elever via socialtjänsten har lett till ökade köpta skolplatser utanför samverkansområdet

Lagstiftning

Alla elever som har avslutat grundskolan och har ett slutbetyg har rätt att gå en gymnasieutbildning. Gymnasieskolan är frivillig och hemkommun betalar för utbildningen.

Beslut i Ale (tidigare)

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 februari 2013 att inte starta några nationella program hösten 2013.

På Ale gymnasium har de två introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintrouktion sedan dess erbjudits.

Inför läsåret 21/22 startades fyra yrkesintroduktionsutbildningar mot vård och omsorg, barnskötare, industri, samt bygg och anläggning

Kostnad

Budget för 2023 är 137 mkr, vilket innefattar en kostnadsökning med 4,5 procent för köpta gymnasieplatser. Kommunen säljer cirka 35 platser till annan kommun, vilket fyller upp klasser och möjliggör ett ökat utbud.

Möjlig förflyttning / Samordning

På kort sikt kan antalet elever som läser på introduktionsprogram inom kommunen istället för köpta platser öka genom att Ale gymnasium har ett bredare och mer flexibelt utbud av IM-program samt samordnas med Komvux. Elever som påbörjat en IM-utbildning i annan kommun har större möjlighet att byta skola till Ale.

Detta leder också till att eleverna får möjlighet till en utökad samordning av insatser i sin hemkommun, i och med det förväntas färre avhopp ske.

På lång sikt återfinns fler möjliga förflyttningar avseende gymnasieutbildning för Ales elever.

4.1.4 Komvux

Utbildningsutbud inom komvux

Lagstiftning

"Huvudmannen ska inom ramen för skolväsendet för vuxna stödja och stimulera vuxnas lärande. Vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet och främja den personliga utvecklingen. De som har erhållit minst utbildning ska prioriteras."

Ale kommun erbjuder utbildning för målgruppen enligt lagstiftning genom lokal utbildning i Ale samt köpta utbildningsplatser i annan kommun.

Beslut i Ale(tidigare)

En förändring av utbud för spåren i SFI beslutades inför hösten 2021 och medförde att Ale ingick avtal med Lilla-Edet i juni 2021 om att sälja SFI-platser.

Kostnader

Komvux har en relativt liten budgetram i jämförelse med våra tvillingkommuner och har visat sig bedriva en resurseffektiv verksamhet, dock är andelen av befolkningen som läser på Komvux mindre än i tvillingkommunerna. Stora delar av Komvux verksamhet är finansierad med statsbidrag och bidragen söks tillsammans inom GR och vuxennätverket.

Lilla Edet köper all SFI av Komvux Ale sedan hösten 2021. Detta samarbete mellan kommunerna gör att ett brett utbud och en god och kostnadseffektiv utbildning kan erbjudas till både Ales och Lilla Edets nyanlända kommuninvånare.

Möjlig förflyttning / Samordning

Arbetsförmedlingen lägger ett större ansvar för målgruppen som står långt i från arbetsmarknaden på hemkommunen, vilket gör att Ale behöver vara flexibla och ständigt möta ett förändrat behov av utbildning.

Samarbetet med Lilla-Edet inom SFI-utbildningar och sammanhållen utbildning för utbildningspliktiga möjliggör att utbudet kan öka för samtliga nivåer inom SFI, samt att utbildningsplatser fylls upp och skapar en effektiv utbildningsorganisation.

Genom ett beviljat stadsbidrag för Lärcentra i Ale/ Lilla-Edet 2023 skapas möjligheter för att utveckla samarbete och utbud inom det kommunala aktivitetsansvaret och Komvux. Möjlig förflyttning för båda kommuner är fler elever som klarar sina utbildningar.

På lång sikt kan ett utvecklande av vuxenutbildningen ge goda effekter på sysselsättningen för Ales invånare. Se möjlig förflyttning långsikt.

4.1.5 Utbildningsförvaltningens administrativa organisation

Inom ramen för uppdraget att genomlysna nämndernas verksamhet för effektivitet genomfördes en särskild genomlysning av den administrativa organisationen inom utbildningsförvaltningen i Ale kommun, januari – mars 2023. Genomlysningen inleddes med en kartläggning för att få en nulägesbild av de administrativa resurserna och fördelningen av dessa på de olika skolenheterna. Svar på frågor om administrativa resurser samlades in från två tvillingkommuner för att användas som underlag i kartläggningen. I ett andra steg genomfördes intervjuer med den administrativa personalen som arbetar lokalt på enheterna och centralt på den administrativa enheten. Intervjuerna synliggjorde, konkretiserade och gav en fördjupad insikt om vilka administrativa processer som används och hur vissa av processerna behöver utvecklas. Med administrativa resurser avses i denna genomlysning utbildningsadministratörer, skoladministratörer, verksamhetssamordnare, handläggare och utredare. Intervjuer har genomförts med representanter från samtliga yrkesgrupper för att skapa en överskådlig kartläggning över vad

som ingår i tjänsterna, uppdragets tydlighet, effektivitet och tidstjuvar. Definitionen av effektivitet som har används i genomlysningen är grad av måluppfyllelse i förhållande till resursanvändning. Rektorer har inte intervjuats vilket återstår att göras för att komplettera bilden ytterligare.

Inom utbildningsförvaltningen finns flera administrativa resurser och andra stödjande funktioner. Dessa fungerar som ett nav för all myndighetsutövning och är en viktig del av förvaltningens övergripande struktur. Personalen inom de administrativa och stödjande funktioner arbetar med en bred variation av kvalitativa och kvalificerade arbetsuppgifter som är avgörande för att säkerställa att förvaltningen upprätthåller de lagkrav som finns i bland annat skollagen, kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen (GDPR). Därtill fungerar de administrativa resurserna inom förvaltningen som ett stöd till förvaltningsledningen. I stora drag handlar det administrativa uppdraget inom utbildningsförvaltningen om att samla in, skapa, bearbeta, sammanställa och rapportera olika typer av information till huvudmannen, myndigheter, rektor, lärare, vårdnadshavare och elever. De administrativa resurserna är uppdelade centralt och lokalt. På enheten för central administration ingår kommunövergripande administrativt stöd till förvaltningsledning, alla skolor och förskolor. Därtill finns andra stödjande funktioner på enheten som arbetar med bland annat ansökning-placering-avgiftshantering, systemförvaltning, lokalförvaltning, skolskjutshandläggning, klagomål- och kränkingshantering, statsbidrag, tillsyn av fristående förskolor och andra utredande uppdrag. Personalen på enheten för central administration är placerade i kommunhuset i Nödinge och leds av administrativchef. Det finns även två utbildningsadministratörer inom bemanning som är centralt placerade och som arbetar med vikarieanskaffning inom förskola, dessa leds av chef för förskolans administratörer samt bemanning.

De administrativa resurserna som finns lokalt på enheterna består av skoladministratörer, utbildningsadministratörer inom förskola och verksamhetssamordnare inom skola. Skoladministratörerna arbetar i huvudsak för en skolenhet och är placerad på skolan med rektorn som chef. Utbildningsadministratörerna inom förskola arbetar på tre till fem förskolor var och pendlar mellan enheterna. De får sina uppdrag från respektive rektor på förskolorna som de arbetar för men leds av en central chef för förskolans administratörer samt bemanning. Verksamhetssamordnarna ansvarar för två skolenheter var och får uppdrag från rektorerna på båda enheterna, varav en av rektorerna är ansvarig chef. Specifika arbetsuppgifter för skol- och utbildningsadministratörer och verksamhetssamordnare är schemaläggning, vikarieanskaffning, betygsrapportering, elevregisterhantering, statistik kring elevfrånvaro, attestering av fakturor, tillstyrkande av poster i personalsystemet, beställningar, rektorstöd, praosamordning, budgetplanering, bokningar av rum, planering inför avtackningar, fika, felanmälningar av IT-utrustning och vaktmästeri, etcetera.

BEFATTNING	ANTAL TJÄNSTER	PLACERING
VERKSAMHETSSAMORDNARE	6,5	Lokalt
SKOLADMINISTRATÖRER	12,5	Lokalt
UTBILDNINGSADMINISTRATÖRER FÖRSKOLA	6	Lokalt
UTBILDNINGSADMINISTRATÖRER BEMANNING FÖRSKOLA	2	Centralt
UTBILDNINGSADMINISTRATÖRER CENTRALT	5	Centralt
HANDLÄGGARE	3	Centralt
UTREDARE	4	Centralt
LOKALPLANERARE	1	Centralt
SYSTEMFÖRVALTARE	1	Centralt

För att sätta Ale kommuns administrativa resurser inom utbildningsförvaltningen i relation till två av Ales tvillingkommuner har en jämförelse gjorts med Kungälv kommun och Stenungsunds kommun. Totalt har Ale 41 tjänster inom det administrativa området, cirka två tredjedelar är placerade lokalt på skol- och förskoleenheterna och resterande personal är placerad centralt. Andel administrativt stöd på skolorna och förskolorna är relativt jämnt fördelade. Vikarieanskaffningen inom förskola hanteras centralt av två bemanningsadministratörer medan vikarieanskaffningen inom grundskola hanteras av skoladministratörerna eller annan skolpersonal.

I Kungälv kommuns motsvarighet till utbildningsförvaltning tjänstgör det totalt 44 personer inom det

administrativa området. I Stenungssunds kommuns motsvarighet till utbildningsförvaltningen finns det totalt 18,5 tjänster inom det administrativa området.

Det är dock svårt att jämföra och dra någon slutsats mellan kommunerna på grund av hur de administrativa resurserna är organiserade samt vilka typer av tjänster som ingår i de administrativa resurserna i varje kommun. Omvärldsbevakningen synliggör dock att kommunerna arbetar olika när det kommer till vikarieanskaffning.

Möjlig förflyttning / samordning

Genomlysningen har kunnat identifiera ett antal utvecklingsområden som skulle kunna effektiviseras för att nå ännu bättre resultat:

- **Systemlösningar och teknik:**
För att möjliggöra mer effektiv administration identifierades systemlösningar och tekniska förutsättningar som ett viktigt utvecklingsområde. Nuvarande system, bland annat IST, Unikum, Visma, Skola24 och Unit4, ger inte personalen de verktyg som behövs för att effektivisera arbetet till fullo, vilket leder till dubbelarbete och extra kontroller. Genomlysningen har visat på att flera av systemen är svåradministrerade. Därtill kan inte systemen leverera rapporter, utan detta får hanteras manuellt via till exempel egengjorda Excel-filer. Kravet på teknisk kompetens blir en stor utmaning för den administrativa personalen. Vidare så finns ett sällan-användarproblem, det vill säga att vissa arbetsuppgifter görs ute på skolorna och förskolorna endast en gång per termin eller läsår vilket innebär att det blir administrativt betungande att sätta sig in i systemet varje gång en sådan uppgift ska utföras. För att möta dessa utmaningar föreslås att framtida upphandlingar av systemlösningar bör prioritera enklare och mer samordnade funktioner. Här föreslås också en analys tillsammans med digitaliseringsprojektet som pågår i Ale kommun för att se över vilka problem som skulle kunna lösas genom automatisering och robotisering. Med dessa åtgärder kan kommunen möjliggöra en mer effektiv administration och ge personalen verktyg som de behöver för att utföra sitt arbete på ett smidigt och framåtsträvande sätt.
- **Externa tjänster och internservice:**
All administrativ personal är beroende av externa tjänster och internservice för att deras arbete ska fungera så effektivt som möjligt, vilket till exempel innefattar vaktmästeri, internpost, HR/lön, IT och kopieringsmaskiner o effektivt genom bättre samordning och kommunikation. Därför är gränsdragningen för vilken enhet som ansvarar för vad och vilka förväntningar som finns när tjänster beställs av central vikt. Detta område kommer ses över i en särskild genomlysning tillsammans med serviceförvaltningen.
- **Vikarieanskaffning och schemaläggning:**
Flera skoladministratörer upplever att de lägger mycket tid på vikarieanskaffning, vissa uppåt 70 procent av sin arbetstid och mycket av jobbet behöver utföras på oregelbunden arbetstid. Ett fortsatt arbete och fördjupad analys kring organisation och hantering av vikariesituationen på skolenheterna behöver göras i grundskolan, i samarbete med ansvariga rektorer och verksamhetschefer. Utbildningsadministratörerna på förskolorna upplever liknande problem med schemaläggning. Schemaläggningen beskrivs som svårarbetad och svårplanerad på grund av ständiga förändringar i pedagogernas schema och att personalsystemet stänger i en vecka per månad vilket gör att utbildningsadministratörerna får sköta schemaändringar manuellt under den veckan och sedan föra in digitalt när systemet öppnar igen. I detta har ett arbete påbörjats genom ett samarbete med HR samt utbildning för all personal inom förskolan avseende hantering av ps självservice.
- **Organisation: skoladministratörer, utbildningsadministratörer i förskolan och verksamhetssamordnare**
arbetar normalt mot olika enheter. Detta ger upphov till splittrade uppdrag och restider. Det här är ett område som förvaltningen behöver undersöka närmare för att få en mer överskådlig bild av problemet och arbeta fram lämpliga åtgärder.
- **Styrning och samordning:**
Det femte utvecklingsområdet är kopplat till styrning och samordning och är nära sammanflätat med

området ovan. Genom intervjuerna har det framkommit att det finns behov av tydligare styrning och samordning inom det administrativa området och då handlar det i huvudsak om samverkan mellan de administrativa teamen som arbetar med förskola, skola och gymnasiet. Det saknas tydliga processer och rutiner över vem som gör vad och hur det ska göras. Att klargöra mål, arbetssätt och hur de olika rollerna ser ut är ett viktigt steg för att uppnå effektivitet. Intervjuerna har visat på att det bland annat behövs gemensamma rutiner för att få till mer effektiva flöden och processer samt för att minska sårbarheten vid oplanerad frånvaro. Det är även viktigt att kartlägga vilka kompetenser som finns och utvärdera hur dessa kan nyttjas på bästa sätt; på så sätt kan förvaltningen säkerställa att rätt person är på rätt plats och gör rätt saker. Ökad samverkan och tydlighet skulle också kunna innebära positiva effekter för förvaltningens målgrupper, det vill säga Ales barn, elever och deras vårdnadshavare, då hela kedjan av barn- och elevadministration skulle bli mer följsam och principen ”Ett barn, en väg” skulle kunna tillämpas genom hela utbildningen. Inom utvecklingsområdet styrning och ledning har genomlysningen också identifierat ett behov av att säkerställa att implementeringen av nya rutiner och riktlinjer når ut i samtliga led inom förvaltningen. Det handlar om att hitta ett effektivt sätt att implementera och följa upp nya riktlinjer ute på enheterna. Det kan kräva olika insatser och resurser, som till exempel tydliga kommunikationskanaler och stöd i form av utbildning och handledning. Vidare behöver det säkerställas att de nya rutinerna och riktlinjerna är förankrade på alla nivåer, från politisk ledning till rektorer och övrig personal. Genom en välfungerande implementering säkerställer också förvaltningen att nya riktlinjer och rutiner når ut och blir en del av den dagliga verksamheten för att på så sätt uppnå önskade effekter.

Pedagogiska måltider

Lagstiftning

Beslut i Ale

Matvanor grundläggs vid en tidig ålder. Förutsättningar för att skapa goda matvanor bör därför stöttas när barnen är på förskolan och i skolan. När personal äter måltider tillsammans sker det under en positiv, lugn och trevlig samvaro. Måltiden ska vara en naturlig samt integrerad del i verksamheten både ur ett hälsomässigt, socialt och pedagogiskt perspektiv. Måltider för personal med pedagogiskt uppdrag är till för att skapa förutsättningar till goda matvanor redan när barnet är i förskola/skola.

Enligt Skatteverkets regler är subventionerad måltid för lärare eller annan personal vid grundskola, förskola, daghem och fritidshem är av hävd skattefri. Detta förutsätter att personalen har tillsynsskyldighet vid måltiden eller motsvarande ansvar för barn under skolmåltider och andra så kallade pedagogiska måltider”.

För personal som äter pedagogisk måltid gäller att detta sker mot ett löneavdrag på 400 kronor/månad (juni, juli, augusti undantaget), vilket motsvarar cirka 22 kronor per arbetsdag.

Kostnader

Under 2022 motsvarade avgiften (cirka 22 kronor/ måltid) i förhållande till kommunens produktionskostnad (cirka 47 kronor/måltid) för en måltid cirka 46 procent, vilket alltså innebär att en pedagogisk måltid inom utbildningsförvaltningen subventioneras till cirka 54 procent. Likande förhållande råder i socialförvaltningen. till exempel då personal äter med brukare i särskilt boende.

Vid en jämförelse med närliggande kommuner framkommer att detta är en förhållandevis låg subventioneringsgrad. I Göteborgs Stad är till exempelvis pedagogisk lunch inom förskolan helt subventionerad för den personal som ålagts uppdraget.

Möjlig förflyttning

Utbildningsförvaltningen gör den samlade bedömningen att förflyttningsutrymmet är litet när det gäller den verksamhet som riktar sig mot yngre åldrar. För att Ale kommun ska kunna vara en attraktiv arbetsgivare behöver Ales subventionering av pedagogisk måltid inte avvika för mycket gentemot närliggande kommuner. Pedagogisk måltid uppfyller ett viktigt syfte i utbildningen men själva måltiden är också en naturlig del av personalens arbetsmiljö. Om den subventionerna minskas riskerar personalen villigheten att äta med barnen och eleverna att urholkas.

Utbildningsförvaltningen tillsammans med kostenheten i kommunen kommer att se över rutinerna för hur

pedagogisk måltid tillämpas, vilket kan ge minskade kostnader. I detta ingår att mer tydligt utse antalet personal med pedagogisk måltid som krävs för uppdraget. När det gäller verksamhet som riktar sig mot äldre åldrar är behovet av pedagogisk måltid mindre (exempelvis gymnasiet.) och kan således begränsas.

4.1.6 Utveckling och samarbete

Effektivisering utbildnings- och serviceförvaltningen i samarbete

En förbättringsgrupp med deltagare från utbildning och service ska träffas och gå igenom förslag. Av dessa förslag bör framkomma några att arbeta vidare med på både kort och lång sikt samt sådant som kräver vidare utredning.

Effektivisering fler förvaltningar i samarbete

Utbildningsförvaltningen kommer att ta initiativ till förbättringsgrupper med andra förvaltningar under våren.

Resurser mål- och utvecklingsarbete

Sektorledningen har haft resurser för utredningar, kunskapande och genomförande av utvecklingsinsatser kopplade till utbildningsnämndens två stora målområdena Likvärdighet och Kompetensförsörjning.

Kostnad

Cirka 1,5 mkr

Möjlig förflyttning / samordning

Dessa områden prioriteras ned och motsvarande tjänster avvecklas.

4.2 Möjlig förflyttning lång sikt

Förskola

Effektiv organisation

Beskrivning

Genom att organisatoriskt samordna ekonomi, verksamhet och schema mellan fler förskolor än idag kan effektivisering och andra samordningsvinster skapas bland annat inom bemanning och hantering av öppning och stängning.

Nuläge

Förskolans rektorer har idag ansvar för en till tre enheter och ett genomsnittligt medarbetarantal motsvarande 33 medarbetare. Genom att utöka området som utgör utgångspunkt för planering av verksamhet, bemanning, tjänsteplanering och ekonomi är det möjligt att effektivisera. Med det så blir också vissa ledningsarbeten och viss administration effektiviserad.

Möjlig förflyttning

Minst en fördubbling av planeringsområdena kan åstadkommas genom att 2-3 rektorers områden utgör ett resultatområde ekonomiskt samt personalmässigt. Placering av barn ska kunna samordnas samt öppethållande.

De nuvarande större områdesteamen Norr/Söder, Älvängen och Nol, Nödinge, Alafors bör vara kvar och utgöra ett större team för samsyn, samarbete och för likvärdig kvalitet.

Uppskattad besparing

Den uppskattade besparingen återstår att beräkna. Uträkningen handlar dels om att kunna ha en mer effektiv grundbemanning som lägger mest schematid på den tid flest barn är på plats. Effekten av de personaltimmar som arbetas optimeras över både hela öppethållandet och flera förskolor.

Förslag från medarbetare

Renodla uppdragen i förskolan från praktiska göromål och administrativa uppgifter till mer tid med barnen.

Utbildningsförvaltningen har tagit in kostnadsberäkning från serviceförvaltningen avseende hantering av förskolans matsalar. Det kommer att arbetas vidare med. En studie samt intervjuer av medarbetare avseende administrativa uppgifter och användandet av digitala system är påbörjad med syftet att få fram förslag på möjliga förändringar.

Satsa på att medarbetare stannar kvar i förskolan med t ex möjlighet till karriärtjänster. Personalomsättning och många rekryteringar tar tid.

Karriärtjänsterna är satta på paus under 2023 då barnpengen behövde prioriteras allra främst. Inför 2024 planeras att återuppta plan för karriärtjänster. Andra insatser för kvarstannande är av största vikt och kommer att tas fram under året.

Öka samarbetet mellan förskola och socialtjänsten så att vi lägger insatserna där istället för att lägga pengarna på att släcka bränder.

Det finns redan idag ett samarbete med socialtjänsten och kultur och fritid, TSI (Tidiga Samordnade Insatser). Där bereds frågor kring hur tidiga insatser både i ålder och tidiga tecken ska tas om hand och arbetet är under ständig utveckling eftersom behovet av samordning och samarbete finns, som förslagsställaren belyser. Det nya föräldrastödsprogrammet som nu införs syftar bland annat till att minska behovet av åtgärdande insatser för skolbarn. Via att det nu även finns ett barn- och elevhälsoteam för varje förskoleområde där bland annat psykolog deltar kommer samarbetet med andra aktörer att öka.

Gör en lägsta nivå på t ex möbler på förskolor. Köp in möbler i samma serier så att de kan flyttas mellan enheterna.

Förutsättningar för detta har tidigare inte vara optimala på grund av gällande ramavtal. En ny upphandling är dock genomförd där avtal förväntas träffas under mars. Avtalet möjliggör en mer samlad beställning.

Minskade öppettider på förskola och fritids.

Detta förslag tas om hand på både kort och lång sikt. På kort sikt startas samplanering där det finns möjlighet att flytta sig mellan enheter och hålla färre öppna. På lång sikt utreds sammanslagningar till större enheter samt att bedriva fritidsklubb istället för fritidshem för åk 4-6.

Grundskola

Effektiv arbetsorganisation

Beskrivning

Med arbetsorganisation avses de uppdrag och roller som finns i skolan samt organiserandet av deras arbete.

Nuläge

Ales skolor har som resten av landet generellt organisationer som sett liknande ut under en längre period. den baseras på en klass i ett klassrum och scheman som består av relativt korta lektioner. Läraruppdraget innefattar det mesta av det som behöver göras även om en del andra befattningar också utvecklats under de senaste åren.

Möjlig förflyttning

Fler befattningar som delar på de uppdrag som finns att utföra i skolans organisation behöver införas. Elevgruppernas storlek och sammansättning behöver bli mer flexibel och det behöver lokalerna kunna medge. Skoldagens utformning bör baseras i större utsträckning på elevernas behov.

Uppskattad besparing

Det kommer att saknas lärare och gör det redan idag. Genom nya befattningar finns möjligheter att klara en växande målgrupp på samma antal legitimerade under en längre tid. Dessutom kan måluppfyllelsen öka med en förändring där lärare riktar sin tid främst till undervisning och undervisningstiden optimeras i både tid och rum.

Effektivt stöd för måluppfyllelse

Beskrivning

Stöd till de elever som behöver det mest bör ske av utbildad personal och med kontinuitet i planeringen.

Nuläge

Ale har en hög andel personal utan legitimation och med kortare anställningar, både inom skola och fritidshem. Nuvarande finansieringsmodell har bidragit till detta genom riktad tilldelning på termins- eller läsårsbasis. Det gynnar inte arbetet med effektivt och långsiktigt stöd för måluppfyllelse.

Möjlig förflyttning

Med en förflyttning av ekonomiska resurser i form av likvärdighetsbidraget till enheterna ökar möjligheterna för varje skola att organisera för långsiktiga lösningar för eleverna. Detta i sin tur möjliggör en ökning av behörighetsgraden av pedagoger och minskar antalet visstidsanställningar.

Genomlysning av övergripande centrala stödinsatser inom förvaltningen, som utvecklingsteam och Gula villans organisationer förväntas leda till mer flexibla stödinsatser ute på skolenheter som grundar sig på aktuell forskning och beprövad erfarenhet.

Uppskattad besparing

Den uppskattade besparingen är svår att beräkna. Besparingen bör dels synas i ett minskat behov av tillfälliga resurspersoner men främst i en ökad måluppfyllelse på sikt. Detta i sin tur minskar risken för utanförskap.

Förslag från medarbetare

Att skapa ett skolteam på sommarlovet mellan de tre högstadieskolorna i kommunen. De som vi tänker på är de som är anställda på semesterantal skulle exempelvis kunna genomföra utåtriktat arbete, hjälpa på mötesplatser, handleda i feriearbete, fälta, stötta upp andra verksamheter i kommunen.

Detta förslag kommer att utredas vidare utifrån bedömningen att det är både relevant och möjligt.

Mitt förslag på förbättringar, där pengar kan satsas på tex högre lärartätthet: Ta bort datorer för samtliga elever på åtminstone lägstadiet. Skickar en bra artikel angående detta. Finns inget som säger att kunskaperna i skolan ökat med egna datorer till samtliga elever, snarare tvärtom.

I våra styrdokument står skrivet att våra elever ska få en adekvat digital kompetens.

Ur kommentarmaterial Kursplan i svenska:

"Kommentarer till kursplanens syfte

Digitaliseringen påverkar våra former för kommunikation och våra möjligheter till samverkan kring texter.

Eleverna behöver därför ges möjlighet att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter, så att de kan ta del av digitala texter och själva delta i digital kommunikation och textskapande."

"Kommentarer till kursplanens centrala innehåll

Texter som kombinerar ord, bild och ljud

Undervisningen ska också behandla texter som kombinerar ord, bild och ljud, det vill säga där flera olika medier samspelar och alla behöver läsas på olika sätt för att tillsammans bli meningsbärande. Det kan till exempel vara film, spel, webbtexter, tv-serier och teaterföreställningar. Tanken med innehållet här är att eleverna ska få studera hur budskap byggs upp och berättelser drivs framåt i sammansatta uttrycksformer.

I sin vardag möter eleverna en mängd olika typer av text i många olika sammanhang, och gränserna mellan olika texttyper är flytande. Därför ska även de texter som eleverna kommer i kontakt med på sin fritid ingå i undervisningen.

Texter i digitala miljöer

Texter i digitala miljöer har vanligen en komplex uppbyggnad, där man exempelvis genom att klicka på en länk eller bild får fram andra texter och bilder. De digitala miljöerna är ofta interaktiva, så att användaren ges möjlighet att själv producera text, ta till sig information och kommunicera med andra.

Eleverna behöver därför få utveckla sin förmåga att läsa och kommunicera i tal och skrift även i digitala miljöer, så att de kan dra nytta av de möjligheter till information och kommunikation som digitala verktyg och medier erbjuder. Detta är en viktig grund för att eleverna ska kunna delta aktivt i fortsatta studier och samhällsliv.

Progressionen markeras här genom att eleverna i årskurserna 1–3 arbetar med texter i digitala miljöer för barn, medan äldre elever får röra sig inom ett bredare område.

Nationella prov

Våra nationella prov från Skolverket kommer från och med 2026 att genomföras som digitala nationella prov från årskurs 3 i flera ämnen. Det kommer då att krävas att våra elever kan läsa på skärm och hantera en digital provtjänst.

Skolverket:

”Eleverna kommer att genomföra de nationella proven i Skolverkets provtjänst. För att säkerställa att eleverna får likvärdiga förutsättningar att genomföra proven behöver eleven en ändamålsenlig digital kompetens. Detta innebär att eleverna behöver ha en generell grundläggande digital kompetens samt en specifik digital kompetens kopplat till digitala nationella prov.”

Ett kommungemensamt digitalt läromedel F-6 skulle definitivt minska den löpande kostnaden och dessutom ge en kvalitetsbörning. Kommunlicenser bör ses över!

I GR hanteras sedan tidigare fysiska läromedel gemensamt. Från i år finns även en gemensam hantering av digitala licenser som möjliggör köp av enstaka licenser utan att binda upp sig till ett förlag. Detta förväntas ge möjligheter att använda läromedelspengar effektivt.

Vikariepool bör införskaffas gemensamt mellan skolenheter för att kunna använda vikarier optimalt + lättare bemanna upp vid behov.

Detta kommer att arbetas vidare med, se förskolans rubrik.

Gymnasiet

Effektiv organisation och utökat utbud

Nuläge

Legitimationskravet för lärare innebär att det krävs relativt stora enheter för att kunna bedriva en effektiv undervisning. De lärare och andra befattningar som idag arbetar mot ungdomar och unga vuxna samordnas i viss utsträckning. Utbudet är dessutom begränsat.

Möjlig förflyttning

Organisationen kan optimeras mot en högre grad av resurseffektivitet. En samlokalisering med tillhörande samordning av utbud och kompetens mellan Ale gymnasium och Komvux är ett möjligt första steg framåt.

I takt med att kommunen växer kan fler alternativ av utbildning och insatser i hemkommunen erbjudas för de ungdomar som föredrar detta, samt möjliggöra för att fånga upp avhoppare från andra skolor utanför kommunen. Målet är fler utbildade gymnasieungdomar.

Uppskattad besparing

Ökad andel elever som får en gymnasieexamen alternativt en yrkesbehörighet kan ge ett minskat behov av försörjningsstöd.

Samordningen av verksamheterna skapar också en högre beredskap för Ale kommun att vara med bidra och påverka inom regionen till det statliga uppdraget, *Planering och dimensionering av utbildningar inom ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen*, klart 2025. Genom att vara en större och mer aktiv part i samverkan kan Ale öka andelen sålda platser och/eller minska andelen köpta utbildningsplatser.

Komvux

Beskrivning

Arbetsmarknaden förändras i allt snabbare takt och därmed ökar också behovet av utbildningar för att vidareutbilda sig och möjliggöra att alla i arbetsför ålder kan arbeta och vara självförsörjande.

Nuläge

Arbetsförmedlingen lägger ett större ansvar för målgruppen som står långt i från arbetsmarknaden på hemkommunen, vilket gör att Ale behöver var flexibla och ständigt möta ett förändrat behov av utbildning.

Möjlig förflyttning

Se ovan gällande samordning med gymnasiet.

De ökade kraven på brett och flexibelt utbud kan skapas genom samarbete inom kommunen, mellan kommuner (exempelvis Lilla -Edet) och inom GR, samt med lokalt och regionalt näringsliv. Samordningen ska leda till ett ökat utbud, sammanhållen utbildning, samt lokala jobbspår.

Om målet nås att fler Alebor är i egenförsörjning leder det till minskade kostnader inom försörjningsstöd och ett minskat utanförskap.

Administrativ organisation

Beskrivning

Ett ökande antal barn och elever kommer att ställa högre krav på en effektiv administrativ organisation.

Nuläge

Genomlysningen har visat fokusområden för möjliga effektiviseringar.

Möjlig förflyttning

På lång sikt kan de i genomlysningen identifierade effektiviseringsförslagen medföra att den administrativa organisationens storlek inte behöver utökas då behoven samtidigt ökar för en större målgrupp.

Förslag från medarbetare

Se över samordnartjänster i kommunen tycker vi. Behövs dubbelt chefskap överallt?

Utbildningsförvaltningen redovisar i denna rapport en utredning av administrativa tjänster där verksamhetssamordnare ingår. Dessa har dock ingen chefsbefattning och därmed inte personal-, verksamhets- eller budgetansvar.

Förslag från medarbetare (flera verksamheter)

Att alla verksamheter har frys så överblivet bröd från fika kan frysas in till nästa tillfälle. Kombinerat med att man också har en brödrost för att sedan kunna fräscha upp brödet.

I befintliga lokaler innebär i det i flera fall svårigheter och det är inte heller möjligt att använda kökets frysar. Vid nybyggnation ser vi däremot till att alla personalutrymmen har frysmöjlighet.

Tänk mer på långsikt. Vad kostar det att spara på våra barn?

Genom att minska alla kostnader som är möjligt finns lite mer pengar att använda till barn- och elevpeng.

Satsa på frisknärvaron då sjukfrånvaron är ett av de största problemen.

Detta är ett fokus för årets arbete och åtgärder så som förstärkt bemanningsenhet, rehab och prehabinsatser är aktuella.

Att ha en central tolk i arabiska istället för tolkförmedlingen som kostar en del.

Detta kommer att utredas vidare.

IT-stöd bör tillhandahållas lokalt och därmed finnas löpande i huset.

Organiserandet av lokalt stöd lyfts in i ett större arbete kring fortsatt IT-utveckling.

5 Behov av vidare utredning

Flera av de områden som belyses i denna rapport kommer att kräva vidare utredning innan det finns ett fullständigt beslutsunderlag.

Ett stort område att utreda inför strategisk planering är kommande lokalkostnader.

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.100

Datum: 2023-03-13

Verksamhetsutvecklare: Maggan Melander

Utbildningsnämnden

Förslag till nämndmål och uppdrag för 2024

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att fastställa förslagen till nämndmål och uppdrag för kommunfullmäktiges budget 2024.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Under 2021 beslutade kommunfullmäktige om ny styrmodell för Ale kommun. En del av styrmodellen är att nämnderna årligen ska ta fram en nulägesanalys för att sedan kunna lämna förslag på nya nämndmål och uppdrag i kommunfullmäktiges budget. Utbildningsnämndens förslag till mål och uppdrag utgår från de identifierade riktning- och förflyttningsmöjligheter som framgår av nulägesanalysen.

Ales invånare ska erbjudas en god utbildning för alla målgrupper samt en god service till alla intressenter. I syfte att nå dit är de enkäter som genomförs årligen en viktig del i kontinuerliga förbättringsarbetet. Där ingår också uppföljning inom många kvalitets- och effektivitetsindikatorer.

För att göra strategiskt viktiga förflyttningar pekas några områden särskilt ut för 2024. Dessa områden är bland annat lika möjligheter till framgångsrikt lärande, kompetensförsörjning, sysselsättning och förbättrings- och innovationsarbete. Alla syftar till att åstadkomma ökad effektivitet, kundnytta samt trygghet.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Maggan Melander
Verksamhetsutvecklare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13

Nämndens förslag till kommunfullmäktiges budget 2024 (Utbildningsnämnden)

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Avdelningschef Strategi och uppföljning: Daniela Ölmunger

Ärendet

Under 2021 beslutade kommunfullmäktige om ny styrmodell för Ale kommun. En del av styrmodellen är att nämnderna årligen ska ta fram en nulägesanalys för att sedan kunna lämna förslag på nya nämndmål och uppdrag i kommunfullmäktiges budget. Utbildningsnämndens förslag till mål och uppdrag för 2024 utgår från de identifierade riktning- och förflyttningsmöjligheter som framgår av nulägesanalysen.

Ales invånare ska erbjudas en god utbildning för alla målgrupper samt en god service till alla intressenter. I syfte att nå dit är de enkäter som genomförs årligen en viktig del i kontinuerliga förbättringsarbetet. Där ingår också uppföljning inom många kvalitets- och effektivitetsindikatorer.

För att göra strategiskt viktiga förflyttningar pekas några områden särskilt ut för 2024. Dessa områden är bland annat lika möjligheter till framgångsrikt lärande, kompetensförsörjning, sysselsättning och förbättrings- och innovationsarbete. Alla syftar till att åstadkomma ökad effektivitet, kundnytta samt trygghet.

Förslag på mål för 2024

- Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare
- Hållbar kompetensförsörjning
- Fler Aleinvånare i sysselsättning

Förslag på uppdrag för 2024

- Effektiv lokalplanering
- Utökad utbildningsutbud
- En väg in för vårdnadshavare
- Utvecklad vårdnadshavardialog
- Innovation och ständiga förbättringar
- Implementera kommunens arbetsmarknadsstrategi

Ekonomisk bedömning

Det finns genomgående ett fokus mot effektivitet och optimerande av användandet av skattemedel. Det är i detta skede en målsättning i uppdragen, de är ännu inte beräknade.

Invånarperspektiv

Förslagen på mål och uppdrag utgår främst från Ales invånares behov och ger ökad kundnytta. Den förväntade utvecklingen är ökad andel barn och elever som möter behörig personal, fler elever som blir behöriga till gymnasiet. Ales invånare får ett bredare utbud av utbildning och fler invånare får stöd som leder till sysselsättning. En väg in för vårdnadshavare förväntas förenkla vårdnadshavares kontaktvägar med förskola och skola vilket förväntas leda till högre kundnöjdhet. Trygghet återfinns som effekt av lika möjligheter till framgångsrikt lärande samt fler i sysselsättning.

Hållbarhetsperspektivet

Föreslagna mål och uppdrag siktar främst mot ekonomisk och social hållbarhet. En mer effektiv lokalplanering samt ett utökat utbildningsutbud på plats i Ale förväntas dessutom ge förutsättningar för mindre belastning på miljön.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Förslag på mål och uppdrag för 2024 är en del av styrmodellen för Ale kommun.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Informeras enligt MBL 2023-03-21

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att de mål och uppdrag som föreslås för 2024 är i linje med riktningmål, nulägesanalys samt de förväntade ekonomiska förutsättningarna för 2024.

Utbildningsnämnden

Nämndens förslag till kommunfullmäktiges budget 2024

Innehåll

1 Inledning	3
2 Förslag till nämndens mål	4
2.1 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare.....	4
2.2 Hållbar kompetensförsörjning.....	4
2.3 Fler Aleinvånare i sysselsättning.....	4
3 Förslag till nämndens uppdrag	6
3.1 Effektiv lokalplanering.....	6
3.2 Utökat utbildningsutbud.....	6
3.3 En väg in för vårdnadshavare.....	6
3.4 Utvecklad vårdnadshavardialog.....	6
3.5 Innovation och ständiga förbättringar.....	6
3.6 Implementera kommunens arbetsmarknadsstrategi.....	6
4 Förväntad utveckling	7

1 Inledning

Ales invånare ska erbjudas en god utbildning för alla målgrupper samt en god service till alla intressenter. I syfte att nå dit är de enkäter som genomförs årligen en viktig del i kontinuerliga förbättringsarbetet. Där ingår också uppföljning inom många kvalitets- och effektivitetsindikatorer.

För att göra strategiskt viktiga förflyttningar pekas några områden särskilt ut i denna rapport. Dessa områden är bland annat Lika möjligheter till framgångsrikt lärande, kompetensförsörjning, sysselsättning och förbättrings- och innovationsarbete. Alla syftar till att åstadkomma ökad effektivitet, kundnytta samt trygghet.

2 Förslag till nämndens mål

2.1 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Motivering

För att samhället ska kunna utvecklas med allas aktiva deltagande är en god utbildning för alla (Globala målet nr 4) av stor vikt. Det finns idag en betydande skillnad i kunskapsresultat för Ales samt för Sveriges elever beroende på socioekonomisk bakgrund.

Nämnden ska verka för en gynnsam sammansättning av barn och elever inom enheter och över kommunen som helhet. Det innefattar planering för nybyggnation, placeringsområden samt sammansättningar av grupper och klasser. Barn och elever ska placeras efter bästa möjligheter till framgångsrikt lärande.

Nämnden ska verka för att fördelningen av kompetens och behörighet baseras på behoven hos kommunens barn och elever. Det innebär att förvaltningens medarbetare uppmantras att byta enhet utifrån kompetensbehovet.

Nämnden ska verka för ett kommungemensamt samarbete med invånarna i fokus avseende både främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för barn, ungdomar och deras familjer. Utgångspunkt ska vara den sociala kartläggningen 2022. Trygghetsfokus ska synas i arbete och resultat.

2.2 Hållbar kompetensförsörjning

Motivering

Personalomsättning

En stor omsättning av medarbetare och chefer påverkar kvaliteten för kunderna. Att få möjlighet att bygga trygga relationer med förskolans och skolans medarbetare är en förutsättning för att barn och elever ska lyckas samt att vårdnadshavare ska ha förutsättningar för förtroende och delaktighet.

I syfte att minska personalomsättningen som helhet ska stärkande insatser för chefer prioriteras då det förväntas ge en gynnsam effekt på personalomsättning bland medarbetare samt utvecklandet av verksamhetens kvalitet och därmed kundnöjdhet.

För att förbättra kontinuiteten för barn, elever och vårdnadshavare ska medarbetare ges möjlighet till ett hållbart arbetsliv och gemensam professionell utveckling. Med gemensam utveckling i uppdraget skapas motivation och vilja att stanna.

För att förbättra kontinuiteten för barn, elever och vårdnadshavare samt öka förutsättningarna att uppfylla uppdraget ska frisknärvaron öka.

Behörighet

Alla barn och elever har rätt att ta del av undervisning och utbildning som bedrivs av behörig personal. Bristen på behöriga förskollärare och lärare samt andra kategorier förväntas öka till en nivå som riskerar försämring av måluppfyllelse.

Nämnden ska verka för att medarbetare utbildas vidare till yrkesutbildning eller legitimation.

Nämnden ska verka för nya former av arbetsorganisation och befattningar som möjliggör undervisning av legitimerad personal för så många barn och elever som möjligt.

2.3 Fler Aleinvånare i sysselsättning

Motivering

Ales ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ännu ej är i sysselsättning har behov av flexibla insatser och ett brett utbud av möjligheter. Idag bedöms möjligheterna begränsade. Dessutom har en ny lag också beslutats som innebär ett ökat ansvar för kommuners samverkan för fler utbildningar som leder till arbete inom gymnasium och komvux.

Nämnden ska verka för fler lokala möjligheter till utbildning för Ales ungdomar och vuxna. Dessa bör ha fokus mot lokal och regional arbetsmarknad i enlighet med ny lag som träder i kraft 1 juli 2023.
Nämnden ska verka för ett bättre stöd till de som ännu ej etablerat sig i studier eller arbete bland annat i form av ett Lärcentrum.

3 Förslag till nämndens uppdrag

3.1 Effektiv lokalplanering

Motivering

För ökad skattenytta ska förvaltningarna samverka för innovativ och resurseffektiv lokalplanering. Möjligheter till flexibelt utnyttjande som möter fler av Alebornas behov ska prioriteras liksom trygghetsfokus.

3.2 Utökat utbildningsutbud

Motivering

Uppdrag att i samverkan med andra förvaltningar, Näringslivsenheten lokalt näringsliv samt GR kartlägga behovet av yrkesutbildningar inom gymnasium och komvux.

3.3 En väg in för vårdnadshavare

Motivering

Utbildningsförvaltningen uppdras att underlätta för vårdnadshavares kontakter med kommunen genom en digital En väg in.

3.4 Utvecklad vårdnadshavardialog

Motivering

Brukarnas röster är en viktig del för att åstadkomma kvalitetsutveckling, det gäller både barn, elever och vårdnadshavare. Mer fokus bör dessutom läggas på att uppnå tillit och förtroende för hur skattemedel används. Ett viktigt steg är därmed ett ökat fokus på brukare och invånare. De former för samverkan som idag finns ska om-prövas och fler samverkansformer prövas.

3.5 Innovation och ständiga förbättringar

Motivering

Genomlysningssuppdraget gav många förslag på förbättringar för framtiden som ska tas om hand. Ett arbete utifrån "Sveriges bästa verksamheter" ska startas upp och löpa under minst tre år i syfte att skapa en organisation som ständigt förbättrar genom forskningsgrundade principer.

3.6 Implementera kommunens arbetsmarknadsstrategi

Motivering

En viktig anledning till att som kommun ta aktiv del i det arbetsmarknadspolitiska strategiska arbetet är att arbetslösheten är kostsam för kommunernas ekonomi. Vid hög arbetslöshet sjunker skatteintäkterna samtidigt som kostnaderna för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder ökar. Därför är det befogat att vidta egna åtgärder både avseende att klara sin egen kompetensförsörjning samt öka samarbetet med det privata näringslivet. Målsättningen är att korta processen i utanförskap och samtidigt klara kompetensförsörjningen. Planen är under framtagning och beräknas beslutas under 2023.

4 Förväntad utveckling

De viktigaste förändringar och utmaningar som utbildningsnämnden står inför de kommande 3-5 åren återfinns i nulägesanalysen utifrån trenderna och sammanfattas i korthet här:

Polarisering och olika förutsättningar

Det systematiska utvecklandet av undervisningen som pågår syftar till att skapa "Lika möjligheter till framgångsrikt lärande" för alla barn och elever har hittills inte räckt hela vägen. För att lyckas krävs också stora gemensamma insatser för ökad psykisk hälsa och ökad skolnärvaro. För att stödja Aleborna hela vägen mot ett gott vuxenliv krävs nya insatser för gymnasieungdomar samt vuxna i behov av sysselsättning. Den pågående utvecklingen av utbildningar bör fortsätta med fokus på Ales gymnasieungdomar. Lokala alternativ kan skapa både resurseffektivitet och framtidstro för fler.

Ett sätt att möta behoven hos barn och vuxna med olika förutsättningar är att arbeta tillsammans kring en "skola mitt i byn" eller "förskola mitt i byn" ett kunskapscentrum där barn, elever och även vårdnadshavare får möjlighet till både utbildning och stöd, en meningsfull fritid med idrott och kultur, där alla känner sig välkomna och delaktiga. Flera aktörer inom kommun, region, föreningsliv och näringsliv har möjlighet att hjälpas åt för att möta behoven.

Nya arbetssätt för att möta komplexa utmaningar

Det stora behovet av innovation kräver förändringar i kultur och tankesätt men också strukturer. En organisation som möjliggör innovation behöver utarbetas och dialog och samsyn mellan politiker, invånare och tjänsteorganisationen om möjligheterna till prövande och misslyckande kan antas vara en viktig del i det. Ett fortsatt arbete med både ständiga förbättringar och innovation enligt uppdraget utgör riktningen.

Kompetensförsörjning

Prognoser visar att tillgången på ämneslärare 7-9, ämneslärare gymnasium, grundlärare, grundlärare med inriktning mot fritidshemmet och förskollärare inte kommer att räcka för att bedriva utbildning inom en tioårsperiod (Skolverkets lärarprognos 2021). Fler befattningar är berörda och stora åtgärder krävs för att säkra tillgången på personal. Åtgärderna behöver riktas mot att vidareutbilda befintliga medarbetare, rekrytera och utveckla ett attraktivt arbetsgivarvarumärke, bredda kompetenser och befattningar till andra än legitimerade lärare samt möta förändrade samhällskrav. Faktorer så som statusen för verksamhet och yrke, personaltäthet, lokaltillgång, pendlingsmöjligheter med flera är av stor vikt för kompetensförsörjningen. Framtidens medarbetare ställer också nya krav på flexibla anställningsformer och uppdrag. Att balansera befintliga behov av bemanning och samtidigt avsätta medel för kommande strategiska kompetensbehov är en utmaning för utbildningsnämnden (se Kompetensförsörjningsplan sektor utbildning 2022).

MÅL

Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Målet om lika möjligheter till framgångsrikt lärande fortsätter som prioriterat för utbildningsnämnden. Förväntad utveckling:

Mått: minskad skillnad i gymnasiebehörighet mellan grupper avseende föräldrars utbildningsnivå. Andel behöriga som har föräldrar med som högst gymnasieutbildning var 81 procent 2022. Andel behöriga som har föräldrar med eftergymnasial utbildning var 92 procent 2022. Förväntad utveckling med ovanstående fokus är en ytterligare förbättring hos den grupp som har lägst måluppfyllelse idag.

Hållbar kompetensförsörjning

Personalomsättning

Förväntad utveckling

Mått: Total sjukfrånvaro inom utbildningsförvaltningen 2022 var 8,2 procent

Förväntad utveckling med ovanstående fokus är en förbättring till GRs genomsnitt avseende personalomsättning samt sjukfrånvaro.

Behörighet

Ökad måluppfyllelse för brukarna genom:

- Ökning av andelen behöriga inom förskola, fritidshem och skola.
- Ökad andel barn och elever som möter behörig personal.

Förväntad utveckling

Nuläge legitimerade lärare, avser 2021, och är omräknat till heltidstjänster

- 38 procent av personal i förskola är legitimerade förskollärare (Riket 41 procent)
- 25 procent av personal i fritidshem har pedagogisk högskoleutbildning (Riket 36 procent)
- 73 procent av lärare i grundskolan har lärarlegitimation och behörighet i undervisningsämnet (Riket 71 procent)

Ökad måluppfyllelse för brukarna genom:

- Ökning av andelen behöriga inom förskola, fritidshem och skola.
- Ökad andel barn och elever som möter behörig personal.

Fler Aleinvånare i sysselsättning

Förväntad utveckling

- Invånare får ett bredare utbud av utbildning i Ale.
- Fler invånare får stöd som leder till sysselsättning.

UPPDRAG

Förslag till uppdrag har till stor del samverkan och innovation som fokus och innefattar utmaningar som inte en enskild förvaltning löser. De pekar med det också tydligare mot kundnytta istället för organisatoriska uppdelningar av uppdrag.

Uppdrag lokalplanering förväntas leda till en ännu bättre yteffektivitet och väl avvägda investeringar. Här återfinns också ovan beskrivna "skolan/förskolan mitt i byn".

Uppdrag utökat utbildningsutbud förväntas leda till bättre förutsättningar för Aleborna att studera och komma i sysselsättning. Det svarar också an mot minskad polarisering enligt ovan.

Uppdrag En väg in samt utökad vårdnadshavardialog förväntas leda till högre kundnöjdhet och samarbetsytor som leder till nya lösningar.

Uppdrag Innovation och ständiga förbättringar förväntas leda Ale kommun mot att bli en av "Sveriges bästa verksamheter".

Uppdrag implementera arbetsmarknadsstrategi förväntas leda till fler Alebor i sysselsättning samt en bättre kompetensförsörjning till lokala näringslivet samt kommunens verksamheter.

Projektplan Utbildningslokaler Ale kommun 2023-03-21

U	Utredning	D	Detaljplan
L	Lokaliseringsutredning	P	Projektering
K	Kapacitetutredning	B	Byggnation

Projektlösningar är baserade på nuvarande skolupptagningsområden.		Kopplat till behov i lokalförsörjningsplan			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kommentarer
1	Utökning förskola Alvhem	Alvhem 55 platser			U	D	D	P	B	B			
2	Omställning av Garnvindesskolan till förskola	Hålånda 35 platser, Skepplanda 180 platser			U	U	P	B	B	B			Inväntar utredningar Albo
3	Ny Skola Nol/Alafors	Ny skola Nol/Alafors			L/U	D	D	P	B	B	B		Uppdatering av rapport avssende Himlaskolan tomt pågår. Återrapportering senast den 4 maj.
3.1	Tillfällig lösning Moduletablering Himla området						B	B					
3.2	Tillfällig lösning moduletablering matsal och kök Nolskolan					B							
4	Ny förskola Nol/Alafors	Starrkärr 30 platser , Alafors 60 platser , Nol 30 platser			D	D	U	P	B	B			
5	Gymnasium och komvux i gemensamma lokaler	Gymnasium och komvux i gemensamma lokaler			L	P/B							Investeringsmedel åskade
6	Ny skolbyggnad Bohus	Bohus skola F-9			U	D	D/P	P	B	B			Lokalanpassning 2 klassrum klar
6.1	Lokalanpassning 2 klassrum Bohusskolan				B								
7	Om- och tillbyggnation av Aroseniussskolan	Älvängen elevplatser 7-9, 290 elevplatser			D	D	P	B	B	B			Tillfällig modulösning färdigställd aug 2022
7.1	Tillfällig lösning moduletablering	Älvängen elevplatser 7-9, 290 elevplatser			B								
8	Ny förskola Älvängen	Älvängen förskola, 65 platser			L	L	D	D	P	B	B		
9	Ersätta Hövågens förskola	Älvängen förskola, 144 platser			L	L	D	D	D	P	B	B	
11	Ny förskola Nol, Nolängen	Starrkärr 30 platser, Alafors 60 platser, Nol 30 platser			D	D	P	B	B				
11.1	Evakuering av Nolängen förskola						B						
12	Utbyggnad skolbyggnad Nödinge				D	D	P	B	B				
13	Till-, om-och/eller nybyggnation Alboskolan	Skepplanda Skola F-6, 105 elevplatser			U	D	P	B	B				Utredning av befintliga lokaler klar. Ansökan om planbesked inlämnad v
13.1	Tillfällig etablering i samband med Till-, om-och/eller nybyggnation					B							
14	Bohus Ny Förskola 1	Förskola i Bohus-Surte området			L	D	D	P	B	B			
15	Surte Ny Förskola 2	Förskola i Bohus-Surte området					D	D	P	B	B		
16	Utbyggnad skolbyggnad Surte	Surte skola färdigställt 2026			U	U	P	B	B				Volymstudie och gestaltning befintlig skoltomt klar aug 2022.
16.1	Tillfällig moduletablering vid ny- om- och tillbyggnation						B						
17	Nödinge förskola 1	Nödinge						P	B	B			
18	Nödinge förskola 2	Nödinge							P	B	B		
19	Ersätta Madensskolan	Elevplatser, F-6 150 elevplatser			D	D	P	B	B				Ansökan om planbesked beviljad och detaljplaneändring pågår
19.1	Moduletablering utökad skolyta					B							

Investeringar 2023-2027

Totalt lokaler: 3 051 miljoner kronor

Fördelat:

- Lokalförsörjning: 2 805 Mkr
- Drift och underhåll: 246 Mkr

En tidig analys

En investeringsvolym för lokalförsörjning om 2 805 Mkr 2023-2027 resulterar i:

- Total byggyta: ca. 65 000 kvm
- Total rivning: ca. 20 000 kvm
- Total tillkommande yta: ca. 45 000 kvm
- Tillkommande kapital- och driftskostnader: ca. 180 Mkr per år
- Avskrivning restvärde på grund av rivning: ? (analys pågår)

Fördelning lokalbehov

Kommunens behov av verksamhetslokaler delas upp i tre kategorier:

1. Ersättningslokaler för tillfälliga lösningar som ex. moduler ("lokalskuld")
2. Ersättningslokaler för utjänta lokaler
3. Tillkommande lokalyta på grund av tillväxt

Investeringsäskanden 2023-2027 grundar sig på gällande lokalförsörjningsplan 2023-2032. Lokalbehoven skall analyseras utifrån reviderad befolkningsprognos som visar en betydligt lägre tillväxt än tidigare prognoser.

Pågående och kommande utredningar

Kvalitetssäkra investeringsäskanden

- Finns det osäkerhet i när något projekt kommer igång pga. detaljplaner etc.?
- Analys av nettokostnad (moduler eller annan inhyrning som avslutas, räntekostnader utifrån nuläget, minskade driftskostnader, kvarvarande kapitalkostnad i objekt som rivs mm).
- Finns det investeringar i lokaler som är bra att genomföra men inte ett måste och kan dessa därför, helt eller delvis, skjutas på framtiden?
- Skapa en byggstandard för Ale kommun – har vi råd att bygga med den höga standard vi nu bygger?
- Kan vi tänka om hur vi använder våra lokaler – förtäta, göra lokalanpassningar mm. för att utnyttja lokalytan mer effektivt?

Tony Jönsson
Verksamhet fastighet och IT

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.74

Datum: 2023-03-13

Administrativ chef: Marcus Larsson

Utbildningsnämnden

Remiss - Styrdokument för lokalförsörjning

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att tillstyrka utkast till styrdokument ”riktlinjer för lokalförsörjning”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Serviceämnden beslutade 2023-01-07, §7, att godkänna att utkast till styrdokument ”riktlinjer för lokalförsörjning” samt att yrande sänds för remissyttrande till kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. Serviceämnden beslutade att remissyttranden senast skall ha inkommit till serviceförvaltningen senast 2023-04-05. Serviceförvaltningen har under 2022 tydliggjort befintlig lokalförsörjningsprocess uppmärksammat brister i ansvarsfördelning samt tydlighet i när beslut skall fattas. Av denna anledning skiljer sig detta dokument gentemot tidigare riktlinje. Bland annat övergår projektansvaret från behovsnämnd till serviceämnd. Främsta orsaken till denna förändring är att serviceämnden då kommer ansvara för hela processen från lokalförsörjningsplan till färdig lokal och har med det förutsättningar att ta ett övergripande strategiskt ansvar för kommunens lokalbehov. Utbildningsförvaltningen tillstyrker dokumentet ”riktlinjer för lokalförsörjning”.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Marcus Larsson
Administrativ chef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13

Protokoll 2023-01-17 Serviceförvaltningen

Utkast Riktlinjer för lokalförsörjning 2022-12-27

Beslutet skickas till:

För vidare hantering: Serviceförvaltningen

För kännedom: Administrativ chef utbildningsförvaltningen

Ärendet

Investeringar i lokaler är långsiktiga åtgärder som kommer att påverka kommunen under lång tid. Ale kommun är en kommun i tillväxt vilket ställer krav på ändamålsenliga lokaler och god framförhållning i planering. För att undvika tillfälliga och mer kostsamma lösningar är det därför viktigt att planeringen av kommunens lokalbehov så långt det är möjligt ligger på en tidshorisont om 10 år.

Kommunens lokaler ska användas så effektivt som möjligt och bidra till en hållbar utveckling. För att få god lokalplanering och lokaleffektivitet behövs tydliga och gemensamma riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas.

Denna riktlinje ersätter tidigare riktlinje benämnt Lokalplaneringsprocess i Ale kommun, Dnr KS 2017.123 Antagen av Kommunfullmäktige 2017 § 103.

Ale kommun skall i all lokalförsörjning arbeta för en ändamålsenlig, attraktiv, sund och säker verksamhetsmiljö som bidrar till hög produktivitet. Kommunens lokaler ska användas effektivt och den negativa miljöpåverkan ska vara låg.

Serviceförvaltningen har under 2022 tydliggjort befintlig lokalförsörjningsprocess i processverktyget 2C8 och uppmärksammat brister i ansvarsfördelning samt tydlighet i när beslut skall fattas. Av denna anledning skiljer sig detta dokument gentemot tidigare riktlinje. Bland annat övergår projektansvaret från behovsnämnd till servicenämnd. Främsta orsaken till denna förändring är att servicenämnden då kommer ansvara för hela processen från lokalförsörjningsplan till färdig lokal och har med det förutsättningar att ta ett övergripande strategiskt ansvar för kommunens lokalbehov.

Utbildningsförvaltningen tillstyrker utkastet tillstyrker dokumentet ”riktlinjer för lokalförsörjning”

Ekonomisk bedömning

En ekonomisk bedömning behöver göras i varje enskilt lokalbehov.

Invånarperspektiv

En bedömning utifrån Utbildningsförvaltningens målgrupp behöver göras i varje enskilt lokalbehov.

Hållbarhetsperspektivet

Hållbar planering av skolbyggnader med tillräcklig kapacitet för att möta ett ökat elevunderlag ger förutsättningar för permanenta lösningar och minskar tillfälliga lösningar.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Ärendet avser revidering av styrdokument "Lokalplaneringsprocess 2017"

Remissyttrande

Servicekommittén gav sektor service i uppdrag att sända utkastet till styrdokument "riktlinjer för lokalförsörjning" på remiss till kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden med begäran om svar senast 2022-05-02. Att flera nämnder har möjlighet att svara på remissen bidrar till att fler perspektiv kan belysas och ger underlag för ett mer komplett beslutsunderlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Beslutets genomförande

Inkomna yttranden beaktas och därefter fattar servicekommittén om rekommendation till kommunstyrelsen med preliminär tidplan; servicekommittén 2023-05-11, kommunstyrelsen 2023-06-07, kommunfullmäktige 2023-06-19 samt att riktlinjerna gäller från 2023-07-01.

Förvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningen tillstyrker servicekommitténs förslag till nya riktlinjer. Att projektansvaret övergår från behovsnämnd (det vill säga utbildningsförvaltningen) till servicekommittén medför en mer sammanhållen och tydlig process avseende lokalförsörjningen.

Riktlinjer för Lokalförsörjning

Inom Ale kommun

UTKAST

Antagen av:
Ansvarig förvaltning:
Ikraftträdande:
Giltighetstid:
Revideras:
Diarienummer:

Kommunfullmäktige datum § XX
Serviceförvaltningen
2023-01-01
Gäller tills vidare
Senast fyra år efter ikraftträdande
XXXX

Ansvarig handläggare:

Lokalförsörjningschef

Innehåll

1	Inledning och syfte	2
2	Roller och ansvar inom lokalförsörjning	3
3	Framgångsfaktorer	6
4	Lokalförsörjningsprocessen	6
5	Lokalförsörjningsprocessen steg för steg	7
5.1	Steg 1 Initiera.....	7
5.2	Steg 2 Analysera behov per förvaltning	7
5.3	Steg 3 Framtagande av lokalförsörjningsplan	7
5.4	Steg 4 Strategi – Konsekvens – Rimlighet	8
5.5	Steg 5 Beslut om strategi och finansiering	8
5.6	Steg 6 Förstudie	9
5.7	Steg 7 Projektering, upphandling och genomförande.	9
5.8	Steg 8 Förvalta lokaler.....	10
5.9	Steg 9 Avyttra lokaler.....	10
5.10	Steg 10 Akuta lokalbehov.....	10

1 Inledning och syfte

Investeringar i lokaler är långsiktiga åtgärder som kommer att påverka kommunen under lång tid. Ale kommun är en kommun i tillväxt vilket ställer krav på ändamålsenliga lokaler och god framförhållning i planering. För att undvika tillfälliga och mer kostsamma lösningar är det därför viktigt att planeringen av kommunens lokalbehov så långt det är möjligt ligger på en tidshorisont om 10 år.

Kommunens lokaler ska användas så effektivt som möjligt och bidra till en hållbar utveckling. För att få god lokalplanering och lokaleffektivitet behövs tydliga och gemensamma riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas.

Denna riktlinje ersätter tidigare riktlinje benämnt Lokalplaneringsprocess i Ale kommun, Dnr KS 2017.123 Antagen KF 2017 § 103.

Ale kommun skall i all lokalförsörjning arbeta för en ändamålsenlig, attraktiv, sund och säker verksamhetsmiljö som bidrar till hög produktivitet. Kommunens lokaler ska användas effektivt och den negativa miljöpåverkan ska vara låg

Serviceförvaltningen har under 2022 tydliggjort befintlig lokalförsörjningsprocess i processverktyget 2C8 och uppmärksammat brister i ansvarsfördelning samt tydlighet i när beslut skall fattas. Av denna anledning skiljer sig detta dokument gentemot tidigare riktlinje. Bland annat övergår projektansvaret från behovsnämnd till servicenämnd. Främsta orsaken till denna förändring är att servicenämnden då kommer ansvara för hela processen från lokalförsörjningsplan till färdig lokal och har med det förutsättningar att ta ett övergripande strategiskt ansvar för kommunens lokalbehov.

Övriga styrande dokument i Ale kommuns lokalförsörjningsprocess:

- Ale kommuns årliga verksamhetsplan.
- Årlig investeringsbudget
- Gällande lokalförsörjningsplan och lokalbehovsanalys
- Mål och strategier för lokalförsörjning i Ale kommun KF 2017 § 104

2 Roller och ansvar inom lokalförsörjning

Effektiv och rätt användning av lokaler är en viktig del i kommunens arbete. Investeringar till att bygga nytt genomförs men det handlar också om att se över användning av de lokaler som redan finns och ta hänsyn till åtgärder och underhållsbehov. Lösningarna är långsiktiga och ska fungera länge och vara hållbara. Lokalplanering är en process med många olika steg och aktörer. För att processen ska fungera på ett tillfredställande sätt krävs tydlighet och god samverkan inom organisationen och med externa aktörer. Det är betydelsefullt att alla som deltar i processen förstår sin roll och vilka mandat man har i uppdraget.

En viktig del i strategisk lokalförsörjning är lokalförsörjningsplanen vilken tar upp samtliga nämnders behov och belyser nuläget för lokaler mot behovet.

Kommunfullmäktige beslutar årligen om en investeringsbudget för lokalförsörjningen. Vid varje årlig prövning görs justeringar med hänsyn till kostnadsutvecklingen och andra omständigheter som kan förändras.

Servicekommittén

Har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningen i Ale kommun och är projektägare för samtliga lokalprojekt. Med lokalförsörjning menas lokaler och anläggningar åt kommunens alla verksamheter. Kommittén ansvarar för att äska alla investeringsmedel som behövs för att tillgodose kommunens behov av lokaler.

Verksamhet Fastighet och IT

Verksamhet fastighet och IT är av servicekommittén utsedd som ansvarig verksamhet för kommunens lokalförsörjning i vilket bland annat ansvaret för att genomföra förstudier, projekteringar och genomförande av projekten ligger inom verksamhetens lokalförsörjningsenhet. Verksamhet fastighet och IT är också förvaltare av kommunens lokaler och har hand om daglig tillsyn, skötsel och drift.

Verksamhetens drift- och underhållsenhet gör årligen en bedömning av lokalers status samt prioritering och genomförande av underhåll av lokalerna.

När lokalförsörjningsplanen har beslutats upprättar verksamhet fastighet och ITs lokalförsörjningsenhet en plan för fastighetsprocesserna där varje fastighet, befintlig och ny, planläggs vad avser ny- om- eller tillbyggnation.

Behovskommittéer

Kommunstyrelsen, utbildningskommittén, socialkommittén, kultur- och fritidskommittén, samhällsbyggnadskommittén och för servicekommitténs egna lokalbehov är i det här sammanhanget behovskommittéer. De kommittéerna ansvarar för att deras lokalbehov med en tidshorisont om 10 år årligen inkommer till servicekommittén i form av en lokalbehovsanalys.

Lokalbehovsanalyserna ligger till grund för kommunens lokalförsörjningsplan. Vid behov kan en fördjupad behovsbeskrivning krävas och tas fram av behovskommitté.

Behovsnämnden godkänner hyra och medverkar aktivt vid framtagande av projektdirektiv, vid projektering samt under genomförandefasen.

Kommunfullmäktige

Antar varje år en lokalförsörjningsplan för lokalförsörjningen och beslutar om investeringsbudget för varje enskilt lokalbehov.

Kommunstyrelsen

Ansvarar i lokalförsörjningsprocessen bland annat för att ta fram en befolkningsprognos som är ett viktigt underlag till lokalbehovsbedömningen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ansvarar för samhällsbyggnadsprocessen och däri ingår bland annat ansvaret för att ta fram en prognos för planerat bostadsbyggande. I samhällsbyggnadsnämndens ansvar i lokalförsörjningsprocessen ligger också att utreda och besluta om lämplig lokalisering av tillkommande lokalbehov.

Kommunledningen

Kommunledningen arbetar på en strategisk och kommungemensam nivå med lokalförsörjningsfrågor. En betydelsefull uppgift för gruppen är att samordna lokalförsörjningen med övrig strategisk planering inom organisationen.

Sammanträdena är efter behov i anslutning till kommunledningens ordinarie möten. Förvaltningschef för serviceförvaltningen anmäler lokalärende till mötet och fastighetschef och/eller lokalstrateg är föredragande.

Ordinarie ärende som skall behandlas är godkännande av lokalförsörjningsplan före beslut i servicenämnd, kommunstyrelse och fullmäktige. Övriga frågor som behandlas i gruppen är strategier och prioriteringar för lokalbehov, åtgärder för effektiviseringar av lokaler o åtgärder för att minska lokalkostnader.

Arbetsgrupp lokalförsörjning

Gruppen bereder lokalfrågor till kommunledningen och tar fram beslutsunderlag. Gruppen har fyra kontinuerliga möten under året med fokus på lokalförsörjningsplanen. I gruppen ingår lokalförsörjningschef, lokalstrateg och lokalansvariga i varje förvaltning och nämnd. Gruppen kan vid behov utökas med andra funktioner.

Styrgrupp för projekt/verksamhetslokaler

Beslutade projekt i enlighet med investeringsplan och lokalförsörjningsplanens behov ska hanteras i en styrgrupp. Sammankallande och ordförande är fastighetschef. Övriga medlemmar är lokalstrateg, lokalförsörjningschef samt behovsnämndens förvaltningschef

eller av denna utsedda representant och behovsnämndens lokalsamordnare. Vid behov närvarar och bistår controller eller liknande funktion.

Lokalfunktionsgrupp

Lokalfunktionsmöten är samarbetsmöten mellan lokalansvariga i varje förvaltning, drift- och underhållsenheten samt lokalförsörjningsenheten. Sammankallande och ordförande är lokalförsörjningschef.

Lokalstrateg

Lokalstrategen arbetar övergripande med att samordna kommunens lokalbehov och ansvarar för att en årlig lokalförsörjningsplan tas fram.

Behovsnämndernas lokalsamordnare

Lokalsamordnare arbetar med att analysera och samordna behovsnämndens lokalbehov och ansvar för att en årlig lokalbehovsanalys tas fram ligger på förvaltningschef.

Lokalbank

Lokalbanken är kommunens egenägda lokaler som är tomställda och kan därmed hyras ut internt till verksamheter eller om interna behov inte finns även externt. Är lokalerna inte ändamålsenliga avyttras dessa. Huruvida dessa är ändamålsenliga eller ej bedöms av serviceförvaltningen utifrån verksamhetens behov.

Om det visar sig att det finns fler intressenter kring en lokal eller byggnad är det lokalstrategens uppgift att göra en bedömning om vem som har det största behovet och ska därmed tilldelas lokalen i första hand.

3 Framgångsfaktorer

En framgångsrik process kräver en bra organisation, ett gott samarbete, rätt kunskaper och en god bedömning av framtida behov i så väl behovsnämnd som servicenämnd. Nya lokalerna påverkar ekonomi, resurser och verksamhet på många olika sätt och under en lång tidsperiod. Det är därför viktigt att hela tiden följa upp och kvalitetssäkra arbetet.

Genom att följa upp slutförda projekt och utvärdera framgångsfaktorer kan processen kontinuerligt utvecklas och förbättras för att organisationen hela tiden ska nå ett bra resultat.

4 Lokalförsörjningsprocessen

Lokalförsörjningsprocessen (bild 1) är modellen för själva lokalförsörjningsarbetet. Det utgår ifrån lokalbehovsanalysen från varje förvaltning och avslutas med ett överlämnade för vidare förvaltning och nyttjande av förvaltningsobjektet. Vidare kan det också leda till att förvaltningsobjektet avyttras i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen. Avyttringen kan bero på att inget behov finns för det aktuella objekt eller skicket på detta medger rivning.

Facklig medverkan i relevanta aktiviteter är en självklar del av processen.

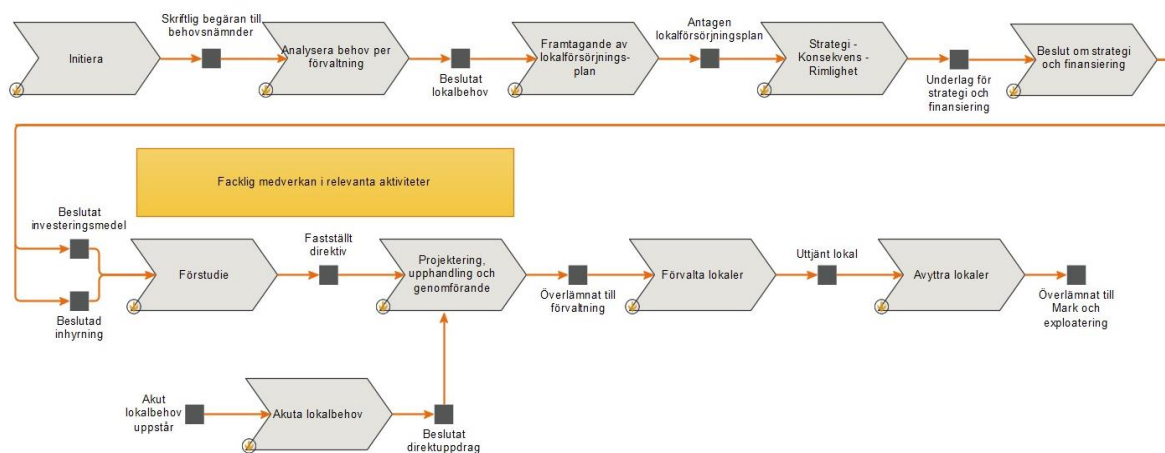

Bild 1: Lokalförsörjningsprocessen

5 Lokalförsörjningsprocessen steg för steg.

5.1 Steg 1 Initiera

Arbetet med att skapa en fungerande lokalförsörjningsprocessen påbörjas med att lokalstrategen upprättar årligen en arbetsplan som beskriver hur framtagandet av lokalförsörjningsplanen ska gå till. Arbetsplanen tas fram i samband med att den årliga befolkningsprognosen har presenterats.

Efter att arbetsplanen har godkänts i arbetsgrupp lokalförsörjning, skickar serviceförvaltningen en begäran om att en lokalbehovsanalys för kommande tio åren från respektive behovsnämnd ska inkomma till ett visst datum i enlighet med arbetsplanen.

5.2 Steg 2 Analysera behov per förvaltning

Varje behovsnämnd har utsett en lokalsamordnare vars uppgift är att ta fram behoven för behovsnämnden när det gäller lokaler. Den ska vara upprättad som en lokalbehovsanalys.

En lokalbehovsanalys beskriver lokalbehovet för kommande tio åren med verksamhet- och konsekvensbeskrivning samt när behovet ska vara tillgodosett.

Behovet påverkas av befolkningsprognos, politiska beslut som har fattats eller relevanta lagar inom verksamhetsområdet.

Den tekniska statusen på lokalerna eller byggnaderna ska inte vara en del av lokalbehovsanalysen då dessa hanteras i en särskild underhållsplan som serviceförvaltningen ansvarar för.

Beslut: Lokalbehovsanalysen beslutas i respektive nämnd.

5.3 Steg 3 Framtagande av lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen beskriver kommunens samlade lokalbehov för de kommande tio åren. Lokalbehovsanalyserna som varje behovsnämnd tagit fram bildar underlag för lokalförsörjningsplanen. Lokalförsörjningsplanen utgör en samlad beställning till servicenämnden som efter antagande är ansvarig processägare.

Lokalstrategen är ansvarig för att en lokalförsörjningsplan tas fram.

Beslut: Kommunledningen godkänner lokalförsörjningsplan

Beslut: Servicenämnden godkänner lokalförsörjningsplanen.

Beslut: Kommunstyrelsen godkänner lokalförsörjningsplanen.

Beslut: Lokalförsörjningsplanen antas av kommunfullmäktige.

5.4 Steg 4 Strategi – Konsekvens – Rimlighet

Efter att lokalförsörjningsplanen är antagen i kommunfullmäktige påbörjas ett strategiarbete av serviceförvaltningen. Arbetet benämns som Strategi, konsekvens och rimlighetsanalys förkortas ”SKOR”.

Till strategiarbetet lägger de till konsekvenser och rimlighet till hur strategin för respektive behov kan uppfyllas.

Vid val av strategi utgår arbetet från fyra steg för att lösa behovet och på så vis hushålla med ekonomiska resurser.

Steg 1: Se över organisation och lokalutnyttjandet för verksamheten i byggnaden.

Steg 2: Lokalanpassningar i lokalerna.

Steg 3: Förtäta genom att bygga på befintlig mark

Steg 4: Bygga på ny mark

Den samlade strategin för lokalbehoven presenteras för kommunledningen i form av en projektplan.

Beslut: Kommunledningen godkänner förslag på strategi.

5.5 Steg 5 Beslut om strategi och finansiering

Efter att strategin för lokalbehoven är godkänd av kommunledningen tas ekonomiska underlag fram. Det kan röra sig om hyresnivå eller investeringsmedel. Detta utförs av serviceförvaltningen.

Vid beslut om investering tas kalkyler fram för varje enskilt lokalbehov. Kalkylernas noggrannhet baseras på vilket skede projektet befinner sig i. Kalkylerna delas upp i fyra olika kategorier:

Nivå A: Baserad på anbud. Osäkerhetsfaktor +/- 5%

Nivå B: Baserad på projekterat underlag. Osäkerhetsfaktor +/- 10%

Nivå C: Baserad på nyckeltal i riket efter förstudie. Osäkerhetsfaktor +/- 15%

Nivå D: Baserad på nyckeltal i riket. Osäkerhetsfaktor +/- 20%

Vid beslut om inhyrning sker detta i enlighet med gällande delegationsordning där behovsnämnd före avtalsskrivning godkänner hyran.

Sammanställning av den samlade finansieringen blir till ett ärende som först tas till beslut i servicenämnden i fråga om investeringar och behovsnämnd i fråga om hyresnivån. Därefter tas dessa investeringar upp i kommunens investeringsplan som sammanställs av kommunledningsförvaltningen och sedan beslutas i kommunfullmäktige.

Beslut: Godkännande av hyresnivå i behovsnämnd.

Beslut: Servicenämnden tar beslut om nämndens investeringsbehov och föreslår beslut till kommunfullmäktige.

Beslut: Kommunstyrelsen tar beslut om kommunens investeringsbehov och föreslår beslut till kommunfullmäktige.

Beslut: Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens investeringsbehov.

5.6 Steg 6 Förstudie

Innan förstudie kan påbörjas skall en fördjupad behovsbeskrivning för det enskilda behovet inkomma till serviceförvaltningen. Det utgör då tillsammans med den beslutade budgeten ett beställningsunderlag av enskilt lokalprojekt. Efter att ett beställningsunderlag är komplett kan utredningar såsom lokaliseringsutredning eller förstudier påbörjas.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för lokaliseringsutredningar och detta arbete sker i samarbete med servicenämnden. En lokaliseringsutredning initieras genom en beställning från serviceförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förstudier och andra utredningar ska dokumenteras genom enklare rapporter som underlag för att kunna fatta beslut och ta lokalbehovet vidare till nästa skede.

Nästa skede kan vara att beställa ett planarbete för lokalbehovet eller att utredningen blir till ett direkt underlag för att kunna ta fram ett projektdirektiv.

Projektdirektivet är ett dokument som beskriver projektet inriktning och ramar. Det tas fram i samarbete mellan serviceförvaltningen och behovsförvaltningen. Projektdirektivet fastställs därefter av styrgruppen för verksamhetslokaler. Efter att det fastställts är det att betecknas som ett projekt.

Kalkyl: Efter avslutad förstudie tas priskalkyl C fram.

Beslut: Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om lämplig lokalisering.

Beslut: Styrgruppen för verksamhetslokaler tar beslut om varje enskilt projektdirektiv innan det blir projekt.

5.7 Steg 7 Projektering, upphandling och genomförande.

Efter avslutat förstudiearbete påbörjas projektering och därefter genomförs upphandling.

Kalkyl: Efter avslutad projektering kan priskalkyl B tas fram.

Efter avslutad upphandling tas priskalkyl A fram genom vinnande anbud.

Beslut: Efter genomförd upphandling tar servicenämnden formellt ett beslut om att anta anbudet och skriva entreprenadkontrakt.

För genomförandefas av projekt gäller Ales projektmodell.

Tillägg till projektmodellen är att fördjupad behovsanalys och projektdirektiv analyseras samt att en projektplan tas fram. Projektdirektiv tas fram av behovsnämnd i samarbete med lokalförsörjningschef och projektplan tas fram av projektledare.

5.8 Steg 8 Förvalta lokaler

Efter att ett lokalbehovsprojekt är avslutat träder förvaltningsskedet in.

Förvaltningsskedet handlar om skötseln och underhåll av lokalerna och till det även garantifrågor i nyss avslutade projekt.

En systematisk dialog skall hållas med verksamheten som hyr lokalerna och denna skall utgå från tydlig gränsdragningslista som beskriver ansvarsfördelningen mellan hyresvärd (fastighet) och hyresgäst (verksamhet). Här ingår också mindre lokalanpassningar som med tiden kan behöva utföras.

5.9 Steg 9 Avyttra lokaler

Om det visar sig att det inte finns behov av ett förvaltningsobjekt i form av en byggnad eller inhyrd lokal ska dessa avyttras. En annan anledning till avyttring kan vara den tekniska statusen för förvaltningsobjektet inte uppfyller kraven. En ytterligare anledning till avyttring kan vara att förvaltningsobjektet inte är ändamålsenligt för någon verksamhet.

Den inhyrda lokalen återlämnas till fastighetsägaren och den ägda byggnaden avyttras genom försäljning eller rivning. Vid försäljning utförs arbetet av samhällsbyggnadsförvaltningen. Rivning utförs i samverkan mellan serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beslut: Avyttring genom försäljning hanteras inom samhällsbyggnadsförvaltningen enligt delegation.

Beslut: Beslut om rivning fattas av kommunfullmäktige.

5.10 Steg 10 Akuta lokalbehov

Ibland kan det uppstå behov som inte har kunnat förutspås. Anledningarna till det uppkomna behovet är flera. En stor anledning kan vara att bristfällig planering historiskt har gjort att lokalförsörjningsplaneringen inte har kunnat verkställas i tid med byggprojekt.

Vidare kan anledningen vara till följd av politiska beslut, annat utfall gentemot befolkningsprognosen och planerat bostadsbyggande med förändrad åldersstruktur.

Då detta behov föreligger ska förvaltningschefen för behovsförvaltningen skicka en beställning till serviceförvaltningen, lokalförsörjningsenheten. Till beställningen ska en behovsbeskrivning bifogas. Efter att det inkommit påbörjas en utredning från serviceförvaltningen, lokalförsörjningsenheten.

Efter återkoppling till beställaren tas formellt beslut i styrgrupp för verksamhetslokaler för inriktning av projektet. Det blir sedan ett direktuppdrag.

Saknas finansiering ska ett ärende beredas för beslut i kommunfullmäktige. Med beslutspunkter nedan.

Beslut: Godkännande av hyresnivå i behovsnämnd.

Beslut: Servicenämnden tar beslut om investeringsbehov och föreslår beslut till kommunfullmäktige.

Beslut: Kommunstyrelsen tar beslut om investeringsbehov och föreslår beslut till kommunfullmäktige.

Beslut: Kommunfullmäktige tar beslut om investeringsbehov.

UTKAST

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.85

Datum:

Enhetschef Barn- och Elevhälsa: Gustav Leandersson

Utbildningsnämnden

Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans hälso- och sjukvård 2022

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans hälso- och sjukvård 2022.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

I patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas hur elevhälsans medicinska, psykologiska och logopediska insatser är organiserade för att ge en god och patientsäker vård. Den innehåller såväl beskrivning av grundorganisationen för patientsäkerhetsarbetet, en beskrivning av det arbete som bedrivits under året samt planeringen av insatser under 2023.

2022 beskrivs i berättelsen som ett aktivt år med bland annat logopedernas införlivande i patientsäkerhetsarbetet.

Patientsäkerhetsberättelsen redogör för inkomna avvikelserapporter under året. Riskanalyser av de inkomna avvikelserna har inte visat på någon allvarlig vårdskada som lett till lex Maria-anmälan.

Fokus för 2023 kommer liksom föregående år att vara arbetet med förbättringar gällande journalföring och på det fortsatta arbetet med att uppdatera ledningssystemet, samt att arbeta för en stärkt gemensam säkerhetskultur inom elevhälsans hälso- och sjukvård.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Gustav Leandersson
Enhetschef Barn- och Elevhälsa

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande,

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans hälso- och sjukvård 2022

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

För kännedom: Verksamhetschefer utbildning

Ärendet

I patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas hur elevhälsan i Ale kommun är organiserad för att ge en god och patientsäker vård. Inledningsvis beskrivs de grundläggande förutsättningarna för säker vård och hur ansvaret är fördelat mellan de olika rollerna i organisationen. Vidare beskrivs samverkan både intern och externt, arbetet för att uppnå en god säkerhetskultur, de insatser som görs för att upprätthålla kunskap och kompetens i organisationen samt elevers och vårdnadshavares delaktighet i vården.

Året som gått har inneburit ett aktivt arbete och flera förändringar har skett inom elevhälsans hälso- och sjukvård. Till exempel har logopederna införlivats i utbildningsförvaltningens patientsäkerhetsarbete och är numer en del av den centrala elevhälsan.

Pandemin påverkade arbetet i början av året då smittläget var fortsatt högt men arbetet har sedan fortlöpt som förväntat. Egenkontroller av EMI (elevhälsans medicinska insatser) har genomförts som planerat. För psykologerna har planerad journalgranskning genomförts och arbetet med egenkontroller fortsätter att utvecklas under kommande år.

Analysen av inkomna avvikelser under året har visat på att journalföring och hantering av patientuppgifter fortsatt är ett område som behöver arbetas med på olika sätt för både EMI och EPI (elevhälsans psykologiska insatser). Logopederna kommer under 2023 fortsätta arbetet med att göra avvikelshantering till en naturlig del av sitt arbete. Riskanalyser av de inkomna avvikelserna har inte visat på någon allvarlig vårdskada som lett till lex Maria-anmälan.

Avslutningsvis sammanfattas mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet under 2023. Fokus kommer, förutom journalföring som nämnts ovan, ligga på att fortsätta arbetet med att uppdatera ledningssystemet samt att arbeta för en stärkt gemensam säkerhetskultur inom elevhälsans hälso- och sjukvård.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Invånarperspektivet är en viktig faktor när det kommer till patientsäkerhet och vårdkvalitet. Patientsäkerhetsarbetet som beskrivs i patientsäkerhetsberättelsen visar på att den vård som erbjuds eleverna i Ale kommuns skolor är säker och kvalitativ.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Patientsäkerhetslag (2010:659)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS) 2011:9 7 kap. 3 §

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Beslutets genomförande

Patientsäkerhetsberättelsen beskriver det fortsatta arbetet under 2023.

Förvaltningens bedömning

Det är förvaltningens bedömning att patientsäkerhetsberättelsen på ett tillfredsställande sätt beskriver det arbete som utförs inom verksamheten. Berättelsen visar tydligt att elevhälsans medicinska, psykologiska och logopediska insatser är organiserade för att tillhandahålla högkvalitativ och säker vård som uppfyller gällande lagstiftning. Baserat på denna bedömning anser förvaltningen att det är lämpligt att rekommendera utbildningsnämnden att godkänna patientsäkerhetsberättelsen för 2022.

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans hälso- och sjukvård

Ale kommun
2022

2023-02-28
Gustav Leandersson,
Barn- och elevhälsochef/Verksamhetschef HSL

Diarienummer: UBN.2023.85

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Mallen är framtagen inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, på uppdrag av den nationella samverkansgruppen (NSG) inom patientsäkerhet, 2021-09-23.

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar.....	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	6
Informationssäkerhet.....	6
En god säkerhetskultur.....	7
Adekvat kunskap och kompetens	7
Patienten som medskapare	8
AGERA FÖR SÄKER VÅRD.....	9
Mål och resultat för året 2022	9
EMI:s egenkontroller under året.....	10
EPI:s egenkontroller under året	11
Öka kunskap om inträffade vårdskador	11
Tillförlitliga och säkra system och processer	11
Säker vård här och nu.....	12
Riskhantering.....	12
Stärka analys, lärande och utveckling	12
Avvikelse	12
Klagomål och synpunkter	13
Öka riskmedvetenhet och beredskap	13
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	14

SAMMANFATTNING

I patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas hur elevhälsan i Ale kommun är organiserad för att ge en god och patientsäker vård. Inledningsvis beskrivs de grundläggande förutsättningarna för säker vård och hur ansvaret är fördelat mellan de olika rollerna i organisationen. Vidare beskrivs samverkan både intern och externt, arbetet för att uppnå en god säkerhetskultur, de insatser som görs för att upprätthålla kunskap och kompetens i organisationen samt elevers och vårdnadshavares delaktighet i vården.

Året som gått har inneburit ett aktivt arbete och flera förändringar har skett inom elevhälsans hälso- och sjukvård, till exempel har logopederna införlivats i utbildningsförvaltningens patientsäkerhetsarbete och är numer en del av den centrala elevhälsan.

Pandemin påverkade arbetet i början av året då smittläget var fortsatt högt men arbetet har sedan fortlöpt som förväntat. EMI:s egenkontroller har genomförts som planerat. För psykologerna har planerad journalgranskning genomförts och arbetet med egenkontroller fortsätter att utvecklas under kommande år.

Analysen av inkomna avvikelser under året har visat på att journalföring och hantering av patientuppgifter fortsatt är ett område som behöver arbetas med på olika sätt för både EMI och EPI. Logopederna kommer under 2023 fortsätta arbetet med att göra avvikelshantering till en naturlig del av sitt arbete. Riskanalyser av de inkomna avvikelserna har inte visat på någon allvarlig vårdskada som lett till Lex-Maria anmälan.

Avslutningsvis sammanfattas mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet under 2023. Fokus kommer förutom ovan nämnda område journalföring ligga på att fortsätta arbetet med att uppdatera ledningssystemet, samt att arbeta för en stärkt gemensam säkerhetskultur inom elevhälsans hälso- och sjukvård.

Förkortningar:

EMI	Elevhälsans medicinska insats
EPI	Elevhälsans psykologiska insats
ELI	Elevhälsans logopediska insats
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
MLA	Medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska
PLA	Psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog
LLA	Logopedisk ledningsansvarig
PSL	Patientsäkerhetslagen
SOSFS	Socialstyrelsens föreskrift
VC	Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen

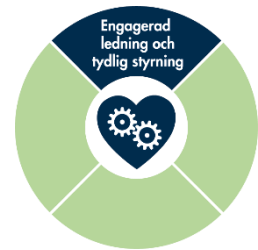
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Den vård som bedrivs inom elevhälsan utförs i en organisation som primärt har ett annat uppdrag, nämligen ett utbildningsuppdrag. Detta skapar utmaningar kring gränsdragningen mellan vård och icke-vård, vilket gör att såväl personal med legitimation som övrig personal behöver få en god förståelse för de olika uppdragen och de olika lagrum som aktualiseras i olika situationer.

Då elevhälsan inte är en verksamhet som arbetar med många komplicerade eller riskfyllda vårdprocesser, ligger fokus i patientsäkerhetsarbetet i stor utsträckning på frågor kring informationshantering och informationsöverföring, journalföring, samtycke och sekretess.

Under 2023 fortsätter arbetet med att uppdatera och anpassa ledningssystemet för hälso- och sjukvården inom Ale Kommuns elevhälsa, samt arbetet för att stärka en gemensam säkerhetskultur hos hälso- och sjukvårdspersonalen.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Verksamhetschef ansvarar ytterst för att det löpande patientsäkerhetsarbetet drivs på ett systematiskt sätt. Tillsammans med MLA, PLA och LLA lägger VC planeringen för verksamhetsåret och följer vid regelbundna träffar upp arbetet. MLA, PLA och LLA ansvarar för det löpande arbetet med patientsäkerhetsfrågorna i respektive professionsgrupp, samt för den löpande hanteringen och bedömningen av avvikelser. MLA har även ansvaret för Lex Maria-anmälningar. Samtliga medarbetare ansvarar som legitimerade yrkesutövare för att tillhandahålla en god och säker vård enligt organisationens rutiner och riktlinjer, att skyndsamt anmäla eventuella avvikelser i arbetet samt att delta i det gemensamma arbetet med egenkontroller och utvecklingsfrågor.

I utbildningsförvaltningen i Ale Kommun arbetar förutom skolsköterskor, skolpsykologer och skolläkare även logoped. Logoped är liksom tidigare nämnda yrken ett legitimationsyrke, och logopederna utför hälso- och sjukvård när de bedömer och behandlar enskilda individer. Under året har logopederna införlivats i patientsäkerhetsarbetet och under året blev de en del av elevhälsans hälso- och sjukvård.

Verksamhetschef hanterar klagomål rörande vården och är den som har ansvar för att rapportera till Utbildningsnämnden i aktuella frågor.

PMO-administratör ansvarar för det administrativa arbetet inom journalsystemet, såsom uppföljning och kontroll av loggar. Verksamhetschef ansvarar för att personal med hälso- och sjukvårdsuppdrag har tillgång till rätt journal i systemet.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Intern samverkan sker inom ramen för EHT-teamen på enheterna, på elevhälsans gemensamma träffar samt på professionsträffarna för skolsköterskor, psykologer och logopedier.

Extern samverkan sker främst med regionala vårdgrannar, såsom vårdcentral, BVC, barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomsmedicin och habilitering. De processer som är främst i fokus för samverkan är remissfrågor, frågor kring bedömnings- och utredningsansvar samt frågor kring informationsöverföring och SIP-samverkan.

Extern samverkan sker såväl direkt mellan yrkesutövarna i form av regelbundna träffar och avstämningar mellan vissa verksamheter, som på chefsnivå mellan VC och verksamhetschefer inom regionen. Inom ramen för SIMBA ingår VC i *Utvecklingsgruppen Psykisk hälsa – Barn och unga* som samlar enhets- och verksamhetschefer från vård, skola och socialtjänst i det delregionala området.

Både MLA och PLA samverkar i nätverk med kollegor i regionen och LLA medverkar i nationellt nätverk för logopedier i skolan.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Elevhälsans hälso- och sjukvård dokumenterar i journalsystemet PMO. VC beslutar om behörighet i PMO och beställer inloggningsuppgifter av PMO-administratör. PMO-administratör loggar veckovis aktiviteten för att bland annat kontrollera att det inte har skett obehöriga inloggningar i journalerna.

Under det gångna året har en arbetsgrupp arbetat med frågor kring användningen av PMO där bland annat en handbok tagits fram för att underlätta arbetet för användarna och ytterligare främja en säker journalhantering.

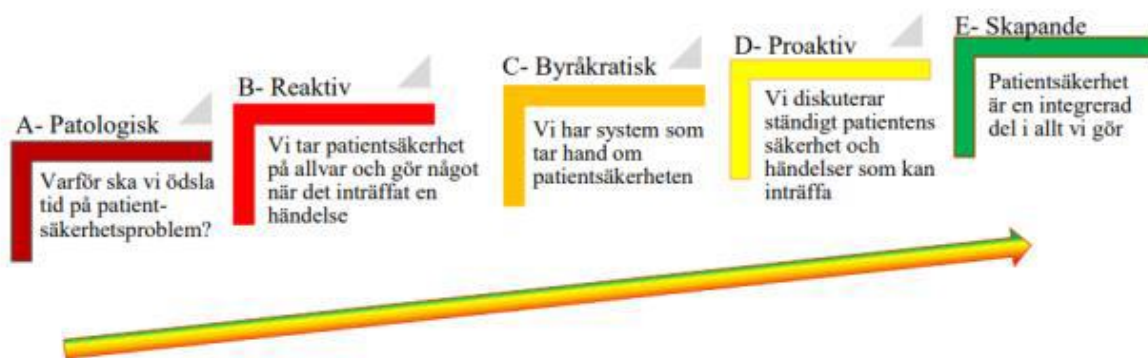
Under året har ett system för säkra möten online introducerats, VIDICUE. Programmet ger förutsättningar att ha samtal med elever, vårdnadshavare och/eller andra vårdgivare digitalt.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för samtliga medarbetare att ta aktiv del i patientsäkerhetsarbetet.

Under ht 22 har VC och MLA gemensamt gått igenom säkerhetskulturstrappan (se bild på nästa sida) med medarbetarna, samt diskuterat kommande insatser för att stärka den gemensamma säkerhetskulturen inom elevhälsan. Viktigt är inte minst att på professionsmöten ha ett återkommande fokus på de signaler som kommer från verksamheten avseende patientsäkerhet – synpunkter, klagomål, avvikelser och identifierade risker. Professionernas medverkan i processen att revidera ledningssystemet är även det ett viktigt sätt att öka medvetenheten om patientsäkerhetsfrågorna.

Verksamhetschef, MLA, PLA och LLA arbetar gemensamt med planering och uppföljning av patientsäkerhetsfrågorna på regelbundna möten varannan vecka.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

I samband med nyanställning genomförs introduktion av nya medarbetare. Skolsköterskorna tog under 2022 fram en uppdaterad rutin för detta och skolpsykologerna planerar att göra detsamma under 2023. I samband med rekrytering av ny personal säkerställs att personalen har relevant utbildning genom kontroll av legitimation och aktuella ytterligare examina. Vidare görs en kontroll hos IVO av eventuella anmärkningar på yrkesutövningen hos den sökande.

Medarbetarna ges möjlighet till fortlöpande kompetensutveckling. Både arbetsgivaren och den enskilda yrkesutövaren kan inkomma med förslag på adekvata utbildningsinsatser, utifrån bedömda behov. Medarbetaren återkopplar sedan till kollegor för att sprida sina nya kunskaper i professionsmötena.

Skolsköterskorna har haft handledning med barnläkare från Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen i Kungälv två gånger under året. Där diskuterades enskilda avidentifierade patientfall men också berört teman på olika tillstånd eller sjukdomar. Skolpsykologerna har haft gemensam handledning i sin yrkesutövning.

I samband med interna professionsmöten ges möjlighet till kollegiala ärendediskussioner och gemensam reflektion.

För att säkra bemanningen i verksamheterna för verksamhetschef löpande dialog med ledningsansvariga, rektorer och direkt med medarbetare. Då bemanningen inte täcker upp behovet används upphandlade bemanningsföretag för att undvika längre omfattande vakanser. Bemanningpersonal kan också användas för att säkra upp vissa särskilda vårdinsatser, såsom psykologutredningar inför mottagande i grundsärskola och vaccinationer inom EMI.

Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende. För att elev och vårdnadshavare ska kunna delta aktivt krävs god tillgänglighet till hälso- och sjukvårdspersonalen.

Vården inom elevhälsan är frivillig och bygger på informerat samtycke, dvs att vårdnadshavare och elev ska få den information som krävs för att kunna ta ställning till om de vill ta del av vården eller ej. I de fall eleven har två vårdnadshavare behöver båda samtycka till vårdinsatsen. I takt med stigande ålder och mognad ska elevens åsikt tas i allt större beaktande.

Vid incidenter där brister har identifierats där eleven eller dess vårdnadshavare påverkats förs en dialog tillsammans med berörda för att tydligt kartlägga och förebygga att händelsen ska upprepas. Dessa dialoger förs genom samtal med skolsköterska, skolpsykolog, logoped, MLA, PLA, LLA och/eller verksamhetschef. Vårdnadshavare och elever får då möjlighet att beskriva problematiken och komma med förslag på förbättringsområden.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Nedan beskrivs inledningsvis de mål som verksamheten satt för att stärka kvaliteten under 2022, följt av en redogörelse för de egenkontroller som genomförts.

Mål och resultat för året 2022

Mål	Analys	Åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Säker dokumentationshantering	Behov av upprättande av tydliga riktlinjer och rutiner	MLA och PLA har tillsammans med professionsgrupperna arbetat fram och förtydligat rutiner.	Genom journalgranskning och uppföljning av avvikelser inom både EMI och EPI har risker identifierats och arbetet med att hantera dessa har fortsatt i arbetsgrupper.
Tydlig och säker dokumentation	Ökad likvärdighet i dokumentationen	Kollegial journalgranskning har genomförts både inom EMI och EPI.	Resultatet av granskningarna används för att utveckla rutiner kring skolpsykologers och skolsköterskors dokumentation.
Översyn av skolpsykologernas egenkontroller	En genomgång av skolpsykologernas egenkontroller har påbörjats.	PLA har tillsammans med psykologgrupp har tittat på förslag till egenkontroller.	Uppföljning av egenkontroller är fortsatt pågående och målet kommer kvarstå till nästkommande år.
Uppdaterat ledningssystem	Arbetet med att uppdatera ledningssystemet är påbörjat enligt plan.	VC och MLA har under året utbildats gällande medicinska ledningsfrågor och arbetar vidare med ledningssystemets utformning.	Arbetet med att fortsätta uppdatera ledningssystem fortsätter under kommande år.
Logopederna är del av det systematiska patientsäkerhetsarbetet	Logopederna har under året blivit en del av elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser	VC introducerar patientsäkerhetsarbetet till logopedgruppen. Logopedernas ledningsansvarig deltar i ledningsgruppen.	Logopederna följer övriga professioners processer och utvecklar eget efter behov.
Nya medarbetare har goda förutsättningar att åta sig hälso- och sjukvårdsuppdraget på ett patientsäkert sätt	Behov av förbättrade introduktioner av ny personal inom vårdprofessionerna hade uppmärksammats	Skolsköterskegruppen har tillsammans med MLA reviderat befintliga rutiner för introduktion av nyanställda.	Introduktioner av nya skolsköterskor har förbättrats. Skolpsykologernas arbete fortsätter kommande år.

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

EMI:s egenkontroller under året

Egenkontroll	Hur	Omfattning	Resultat och åtgärd
Lokala läkemedelsförråd	Systematisk kontroll av läkemedel och vaccin på mottagningarna – genomförs av skolsköterskorna själva.	Görs två gånger/år vid terminsstart.	Utgångna läkemedel kasseras och nytt köps in.
Instrument	Kalibrering av instrument, blodtrycksmanchett, audiometer och våg av extern utövare	Görs en gång/år av extern utförare	Kalibrering utan anmärkning.
Extern granskning av läkemedel	Rutin för extern kontroll av läkemedel inom EMI enligt HSLF-FS 2017:37, Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården	Görs årligen tillsammans med MLA Kungälv kommun.	Kontrollen 2022 visade på att skolsköterskorna behövde förtydliga läkemedelsordinationerna. Återkopplat till professionsgruppen vid gemensamt möte.
Medicinskt kylskåp	Systematisk kontroll av kylskåpstemperatur. De görs av skolsköterskorna själva.	Görs en gång/vecka. Oftare om behov	Vid ett tillfälle visade egenkontrollen att ett kylskåp haft för hög temperatur. Kartläggning visar att strömmen varit avslagen i samband med renovering. Vaccin som förvarades i kylan behövde kasseras.
Tidsplan verksamheten EMI	Årshjul	Genomgång minst två gånger/år	Vid behov sätts stöd och resurser in för att verksamhetens mål ska uppnås.
Journaler i arkivskåp	Genomgång i de fall pappersjournal finns	Görs en gång inför varje läsår och efter behov.	Avyttrande eller inhämtande av journalhandlingar efter behov.
Journalgranskning	Kollegial granskning	En gång vartannat år.	Har skett under året 2022 med gott resultat. Under kommande läsår ska skol-sköterskorna arbeta med att förbättra och tydliggöra uppdraget för att öka likvärdigheten.

EPI:s egenkontroller under året

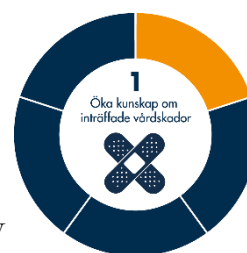
Egenkontroll	Hur	Omfattning	Resultat och åtgärd
Journalgranskning	Kollegial granskning	En gång/år.	Gemensam granskning av ett antal utlåtanden utifrån kriterierna rättssäkerhet, vetenskaplighet och användbarhet. Resultatet används fortsatt i arbetet med att utveckla mall och rutin för psykologutlåtanden.

Skolpsykologgruppen fortsätter under 2023 med att upprätta regelbundna egenkontroller, samt att skapa ett årshjul för dessa.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

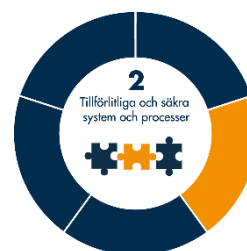
Har vården varit säker?

Under året har den nya rutinen och arbetssätt gällande avvikelshantering implementerats. MLA, PLA och LLA går igenom riskanalysen tillsammans efter att ha avidentifierat enskilda individer. Avvikelserna rapporteras sedan till verksamhetschef för hälso- och sjukvården. Ärendena återkopplas även till respektive professionsgrupp för diskussion kring vidare åtgärder.

Utifrån riskanalyserna har ingen avvikelse bedömts som vårdskada och lett till Lex Maria-anmälan.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

EMI arbetar utifrån Göteborgs metodhandbok men med lokala riktlinjer. Skillnaden kan bero på att vissa insatser som erbjuds i Göteborg inte finns tillgängliga för Ale kommuns invånare men också att basprogrammet inte är samma. Exempel på det är att samtliga elever i Göteborg erbjuds skolläkarbesök i årskurs 1, medan de i Ale erbjuds efter behov. Ytterligare ett exempel är att vi har en tydligare riktlinje avseende uppföljning av elever med arvet av skolios. Även EPI har under

året börjat arbetet med att använda och anpassa Göteborgs metodstöd till de lokala förutsättningarna.

EMI, EPI och ELI dokumenterar i journalsystemet PMO. En arbetsgrupp har under året arbetat med att förbättra, säkerställa men även göra dokumentationen mer likvärdig. Ett exempel på det arbetet är den handbok för PMO som arbetats fram.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Aktuell riskhantering inom EMI, EPI och ELI rör främst hanteringen av vakanser och frånvaro på skolenheterna, samt arbetstoppar inom enskilda medarbetares uppdrag. Verksamhetschef bevakar frågan tillsammans med MLA, PLA och LLA och täcker vid behov upp med extra personal. Under året har bemanningspersonal använts dels vid längre vakans för såväl skolsköterska som skolpsykolog, dels för att säkra att psykologutredningar inför eventuellt mottagande i grundsärskolan blir genomförda inom rimlig tid.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

EMI har under året haft 14 avvikelser. Majoriteten av avvikelserna av gällt journalföring eller hantering av patientuppgifter. EPI har under året haft 4 avvikelser. Avvikelserna har rört journalföring, hantering av patientuppgifter samt rutiner vid återgivning av utredningsresultat. ELI har under året haft en avvikelse, som rört dokumentation.

Risken analysen har gjorts genom att titta på avvikelsernas allvarlighetsgrad i förhållande till sannolikhet för upprepaning, utifrån ett poängsystem. Hänsyn har också tagits till vilken typ av avvikelse som uppmärksammats.

Risikområden som identifieras är journalföring, vilket därför blir fortsatt det prioriterade området för 2023. Det som varit tydligast är att uppföljning av planerade åtgärder. Målet är att hitta riktlinjer och rutiner som ska förbättra och öka patientsäkerheten.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Det har inte inkommit några klagomål från IVO. Enstaka synpunkter har inkommit från vårdnadshavare rörande remissärenden, där förväntningar kan finnas på att elevhälsans personal ska ta ett större vårdansvar än det som ligger i uppdraget.

Det låga antalet inkomna klagomål och synpunkter som inkommit tyder på att det kan vara svårt för elever och vårdnadshavare att inkomma med dessa. Under året har det påbörjats ett arbete med att förbättra och därmed underlätta för patienten att framkomma med åsikter och/eller synpunkter gällande den medicinska vården.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Uppdragen inom EMI, EPI och ELI kräver en god förmåga, flexibilitet och bred kompetens för att kunna möta uppkomna behov inom verksamheten. För att kunna möta detta är det viktigt att personalen får möjlighet till fortbildning och kompetensutveckling. Under året har inte någon gemensam utbildningsinsats genomförts men alla skolsköterskor och skolpsykologer har getts möjlighet att fortbilda sig inom respektive verksamhetsområde.

Skolsköterskorna har under året gått olika utbildningar. Valet av utbildning är till största del individuellt och rör alltid kompetensområdet. Exempel på utbildningar är teman kring alkohol, narkotika, droger, psykiska hälsa, ätstörningar och övervikt. Det har också rört ämnen kring familjer med kognitiva svårigheter och utbildning för att förstärka nätverket inom elevhälsan. Några deltog och i den årliga konferensen som SRHR anordnar – Sex, unga och skolans roll. De flesta av utbildningarna skedde digitalt.

Skolpsykologerna har under året deltagit i flera utbildningar, bland annat PSIFOS kompetensdagar, MHFA instruktörsutbildning samt Personalhandledning och konsultationsmetodik. Under vårterminen 2022 har skolpsykologerna haft gemensam handledning. En av logopederna har deltagit i utbildningar om motiverande samtal samt föreläsningar kring neurodiversitet.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Mål	Strategi	Planerad åtgärd	Aktivitet
Säker dokumentation och journalhantering	Fortlöpande strategiskt arbete kring dokumentation och journalhantering	Systematiskt förtydliga och upprätta riktlinjer och rutiner efter behov Omvärldsbevaka	Regelbundna professionsmöte och arbetsgrupper där aktuella ämnen diskuteras. Uppmärksamma synpunkter och eventuella inkomna avvikelser. Kollegial journalgranskning för skolpsykologerna
God systematik i psykologernas egenkontroller	Identifiera behov och processer att arbeta med.	PLA och psykologgrupp arbetar med frågan genom omvärldsbevakning, riskanalyser och upprättandet av rutiner	Regelbundna professionsmöten och arbetsgrupper där aktuella ämnen diskuteras. Ta fram förslag på relevanta egenkontroller, inklusive de ovan nämnda kring journalföring och dokumentation
Uppdaterat ledningssystem	Under 2023 arbeta vidare med ny version av ledningssystemet	Omvärldsbevakning; förtydliga ansvar, roller och processer; öka ledningssystemets användbarhet.	Arbetet sker i medicinsk ledningsgrupp med VC, MLA, PLA och LLA.
Säkerställa att logopedernas hälso- och sjukvårdsarbete bedrivs patientsäkert	Logopederna utvecklar sin del av det systematiska patientsäkerhetsarbetet	Ledningsansvarig som tillsammans med övrig ledningsgrupp bygger upp rutiner kring logopedernas egenkontroller och avvikelshantering.	Logopederna kartlägger processer och tar fram förslag på relevanta egenkontroller.

Nya skolpsykologer har goda förutsättningar att åta sig vårduppdraget på ett patientsäkert sätt	Förbättrade introduktioner av ny personal	Skolpsykologgruppen reviderar befintliga rutiner för introduktion av nyanställda, under ledning av PLA	Arbetsgrupper inom professionen
Enkel och säker hantering för samtycken för vårdnadshavare och skolsköterskor	Digitalisera samtycken för vaccinationer	Implementera samtyckesmodulen i PMO	Utbildning av skolsköterskor. Samverkan med IT.
Enkel och säker hantering av hälsoenkäter för elever och skolsköterskor. Möjlighet att sammanställa och jämföra elevers hälsa inom kommunen och regionen.	Digitalisera elevhälsoenkäterna	Implementera regionens elevhälsoenkät i PMO.	Utbildning av skolsköterskor. Samverka med IT. Samverka med VGR.

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.97

Datum: 2023-03-13

Enhetschef Barn- och Elevhälsa: Gustav Leandersson

Utbildningsnämnden

Tillgängliggör elevhälsan

Förslag till beslut

- Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt från sommaren 2023 för att tillgängliggöra elevhälsan under lovledigheter med undantag för stängningsveckorna 28-31. Projektet genomförs genom att medarbetare som är i tjänst får ett utökat ansvar som resurser i de skolor vars ordinarie personal är lediga.
- Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att öka tillgänglighet genom att elevhälsopersonalen inför regelbundna drop-in tider under olika tider på arbetsdagen (8.00-16:30). Insatsen kan startas vid behov från vecka 15 i pilotform i ett centralt skolområde.
- Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att utöka möjligheten att boka tider digitalt till ”öppen mottagning” vilket ökar tillgängligheten till elevhälsa, främst för högstadie- och gymnasieeleverna, med ikraftträdande från höstterminen 2023.
- Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att elevhälsan tar fram ett kommungemensamt material för att tydliggöra elevhälsans uppdrag för elever och vårdnadshavare.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag av nämnden att utreda möjligheten att tillgängliggöra elevhälsa utanför skoltid samt se över möjliga digitala lösningar för ökad tillgänglighet. Elevhälsa ska omfatta medicinska, psykologiska och specialpedagogiska insatser för att främja och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsa ska finnas för elever i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, sameskola, specialskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. De yrkesprofessioner som tillhör elevhälsan är skolläkare, psykolog, skolsköterska, kurator samt personal med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande

och tillse att eleverna har en bra skolmiljö som gynnar den personliga utvecklingen samt kunskapsutvecklingen mot utbildningens mål. Elevernas hälsa är viktig för såväl för den enskilde personens välbefinnande som för att kunna prestera väl i skolan.

Det bakomliggande syftet vid framtagande av förslaget är att utreda om möjligheten att låta barn och unga få tillgång till elevhälsa under deras vaktid och även utanför skoltid och i former som unga behöver och önskar. Syftet är även att identifiera digitala lösningar som skulle kunna utformas för att bemöta eleverna behov.

Utifrån lagtext framgår att det ska finnas tillgång till de yrkesgrupper som tillhör elevhälsan. Innebörden av begreppet tillgång ger en möjlighet att anpassa elevhälsan utifrån skolornas förutsättningar och behov.

En viktig aspekt som behöver beaktas vid utformningen av elevhälsan under elevernas vaktid och även utanför skoltid kan riskera att elevhälsans huvudsakliga uppdrag styrs bort från det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Målsättningen i det planerade arbetet framgent är att ta fram en central barn- och elevhälsoplan för en ökad tydlighet kring elevhälsans uppdrag gentemot elever och vårdnadshavare.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Gustav Leandersson
Enhetschef Barn- och Elevhälsa

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13

Rapport, Tillgängliggör elevhälsa

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

För kännedom:

Verksamhetschefer inom utbildningsförvaltningen

Ärendet

I det framtagna förslaget redogörs elevhälsans uppdrag, att arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan arbetar även med att stötta skolans personal i deras olika yrkesroller. Professioner i ett elevhälsoteam ska tillgodose de medicinska, psykologiska, psykosociala samt specialpedagogiska insatserna. Således innebär det att det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator, i dagsläget specialpedagogisk kompetens men från och med 2 juli 2023 specialpedagog eller speciallärare. I vissa elevhälsoteam ingår även skolans studie- och yrkesvägledare eller andra professioner. I enlighet med skollagen ska det finnas elevhälsa och vad som omfattas i elevhälsans insatser för våra elever.

Tidigare forskning inom området har identifierat ett samband mellan psykisk ohälsa och skolprestationer. Elever med svaga skolprestationer riskerar att drabbas av psykisk ohälsa vilket i sin tur kan leda till svårigheter i skolan. Ett tydligt samarbete krävs kring, lärande, hälsa, kunskap, normer och värden för att förebygga risken för psykisk ohälsa. Elevhälsan har därmed en viktig roll i att stötta den pedagogiska personalen med att skapa lärmiljöer som gynnar såväl elevernas personliga som kunskapsutveckling.

En del av elevhälsoprofessionerna som verkar i Ale kommun är anställda av den centrala barn- och elevhälsan medan andra yrkesroller tillhörande elevhälsan anställs i huvudsak av respektive skolenhet. Dock samverkar alla professioner för kompetensutveckling och arbetar för en samsyn i det förebyggande och främjande arbetet. Utöver utbildningsförvaltningens elevhälsa finns andra kommunala verksamheter som arbetar med att möta barn och ungdomar i deras vardag. Dessa verksamheter innefattar socialtjänstens verksamheter, både de delar som arbetar med beslutade bistånd och de öppna verksamheterna. Även inom kultur och fritidsförvaltningen finns verksamheter, främst fältassistenter och ungdomscoacher, med uppdrag att möta och stödja ungdomar i sociala sammanhang.

Utifrån undersökningar som har genomförts i Ale kommun belyser eleverna att elevhälsoteamen behöver bli mer synliga på skolorna för att de ska få möjlighet lära känna fler elever och bygga mer förtroende och tillit. Ungdomarna påpekade även ett önskemål om att få mer kunskap om hur elevhälsan arbetar och om deras uppdrag. Ett annat önskemål är att alla vuxna som eleverna möter i sin vardag, såväl i som utanför skolan ska ha mer kunskap om sociala medier för att därmed kunna ge ett bättre stöd.

För att inhämta underlag till rapporten har en enkätundersökning utförts för all personal inom elevhälsan och intervjuer med elevråden på två skolenheter genomförts. Utöver detta har enkäten LUPP, lokal uppföljning av ungdomspolitiken och GR-enkäten bearbetats och bidragit till underlaget.

Avslutningsvis sammanfattar analysen i rapporten de utmaningar som elevhälsan kan stå inför vid utökad tillgänglighet av elevhälsa då det statliga uppdraget sätter gränser för tillgänglighet på annan tid än skoltid. Det grundläggande uppdraget för elevhälsan är att arbeta främjande och förebyggande på organisation-, grupp- och individnivå. Kommunens nuvarande organisation täcker det grundläggande behovet på enheterna utifrån elevantal. Identifiering av möjligheter att tillgängliggöra elevhälsan framkommer i de framtagna förslagen.

Ekonomisk bedömning

De föreslagna besluten beräknas inte medföra några ökade kostnader för förvaltningen, utan kan genomföras inom nuvarande budgetram.

Invånarperspektiv

Enligt barnkonventionen ska barnets utbildning syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga. I barnkonventionen benämns även att man alltid ska ta hänsyn till barns bästa. Vid insatser från hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolan ska barns åsikter och erfarenheter vägas in i den sammantagna bedömningen av vad som är barnets bästa i varje enskilt fall.

Undersökningar visar att många barn och unga mår dåligt av olika skäl, många barn och unga far också illa eller riskerar att fara illa. För att kunna tillgodogöra sig rätten till information och utbildning krävs att barnet i sin vardag har tillgång till stödstrukturer. Skolan är en mycket viktig del i barnets vardag och framgång i skolan är en stark skyddsfaktor för alla barn.

Barns rättigheter ska beaktas vid alla kommunala beslut. Genom att beakta barns bästa ingår exempelvis att beakta barns psykiska och fysiska välbefinnande, tillämpa aktuell kunskap om barns levnadsvillkor, samverka med relevanta aktörer och att ha barnperspektiv. Elevhälsans uppdrag överensstämmer med detta. En utveckling av elevhälsans tillgänglighet innebär därmed att barns bästa har beaktas.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Skollagen (2010:800)

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Beslutets genomförande

De framtagna förslagen kommer att tillämpas under 2023 enligt planering ovan.

Förslaget om ökad tillgänglighet under lov tillämpas av barn- och elevhälsochef tillsammans med centrala elevhälsans medarbetare till sommaren 2023.

Förslaget om att skapa fasta drop-in tider som pilotprojekt i ett centralt skolområde tillämpas av barn- och elevhälsochef tillsammans med elevhälsopersonal och ledning vid aktuella skolor, med planerad start v 15.

Förslaget om att utöka möjligheten att boka tider digitalt tillämpas av arbetsgrupp inom elevhälsan, under ledning av barn- och elevhälsochef, med planerad start höstterminen 2023.

Förslaget om att ta fram ett kommungemensamt material kring elevhälsans uppdrag tillämpas av en arbetsgrupp inom elevhälsan under ledning av barn- och elevhälsochef. Genomförs 2023 i samband med arbetet med en reviderad central elevhälsoplan.

Förvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningens sammantagna bedömning är att frågan om tillgänglighet är en viktig del av utformningen av elevhälsans uppdrag och arbete. Elevhälsan behöver skapa goda relationer med elever och vårdnadshavare för att kunna utföra sitt uppdrag. Samtidigt som uppdraget som det formuleras i skollagen ställer krav på en hel del aktiviteter som står i tidsmässig konkurrens med den direkta elevkontakten. För elevhälsan på alla skolor gäller att hitta en god balans mellan det planerade arbetet riktat mot lärare och skolpersonal, arbetet i elevhälsoteam, det administrativa arbetet och det direkta elevnära arbetet.

Förändringar av elevhälsans arbete i riktning mot en stor utökning av tiden man är direkt tillgänglig för elever och vårdnadshavare bedöms inte kunna genomföras samtidigt som man på ett kvalitativt sätt arbetar efter de ramar som lagstiftningen ger utrymme för. Detta skulle kräva en utökning av elevhälsans resurser och ett utökat uppdrag med ekonomiska konsekvenser.

Utöver detta finns dock mycket som kan göras för att underlätta för elevers och vårdnadshavares kontakter med elevhälsan. Förvaltningen föreslår insatser i riktningen att tydliggöra vilket stöd elever och vårdnadshavare kan förvänta sig att få från elevhälsan. Detta då vi ser att en del av upplevd bristande tillgänglighet handlar om att man tror att elevhälsan har ett annat uppdrag än vad den har, exempelvis att man önskar att elevhälsan tar ett vårdansvar för behandlingen av psykisk ohälsa.

Vidare föreslår förvaltningen insatser i riktning mot att utforma elevhälsopersonalens tillgängliga tid på ett sätt som gör den lättare att nyttja för samtliga, genom exempelvis fasta drop-in-tider och möjlighet att boka tider digitalt.

Förvaltningens bedömning är att insatserna kommer leda till en större medvetenhet och användning av elevhälsan, vilket i sin tur kommer gynna eleverna och deras skolprestationer. De framtagna förslagen bedöms möjliggöra en ökad tillgänglighet och nytta inom nuvarande ramar, såväl ekonomiskt som uppdragsmässigt.

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.47

Datum: 2023-03-13

Koordinator: Jenny Hagman

Utbildningsnämnden

Systematiskt arbetsmiljöarbete, uppföljning av olycksfall och tillbud 2022

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

För utbildningsförvaltningen är det av stor vikt att ha ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete där tidiga signaler på ohälsa synliggörs och åtgärder för att främja hälsa vidtas. Under 2022 har flest tillbud och olycksfall rapporterats inom grundskolan, därefter kommer förskolan och sedan övrig utbildningsverksamhet. Lärare i grundskolan och förskollärare är de yrkeskategorier som rapporterat flest händelser under året. I majoriteten av tillbuderna uppges orsaken ”annat tillbud”. Vid närmare granskning av kategorin synliggörs flera händelser där det är svårt att få tag i vikarier, hög arbetsbelastning och upplevd stress. I de rapporterade olycksfallen är ”skadad av person” den mest förekommande orsaken. Under året har det framkommit att rektorerna upplever en förbättrad systematik i hanteringen och uppföljningen av tillbud och olycksfall jämfört med föregående år. Det finns fortfarande ett behov av att arbeta vidare med implementering av rutinen och att förtydliga vad som är ett tillbud respektive olycksfall. Nytt informationsmaterial, tydlig rutin, en god dialog och fortsatt arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet ser förvaltningen som viktiga åtgärder framöver.

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Jenny Hagman
Koordinator

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-13

Ärendet

Med ett välfungerade systematiskt arbetsmiljöarbete kan ohälsa förebyggas och hälsa främjas. En god arbetsmiljö bidrar till positiva och engagerade medarbetare som trivs på arbetsplatsen, förbättrad kvalitet och nöjda invånare. Utbildningsförvaltningen strävar ständigt efter att förbättra den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön och arbetar på alla tre nivåer: organisation, grupp och individ för att skapa en långsiktigt hållbar arbetsmiljö. Genom att vara observant på tidiga signaler på ohälsa kan åtgärder vidtas innan skada uppstått och hälsa främjas.

Var och en har ett ansvar i arbetsmiljöarbetet, såväl medarbetare som chef, för att tillsammans bidra till och upprätthålla en god arbetsmiljö. Genom att varje medarbetare är uppmärksam på och informerar om potentiella risker i arbetsmiljön kan åtgärder vidtas och riskerna förebyggas.

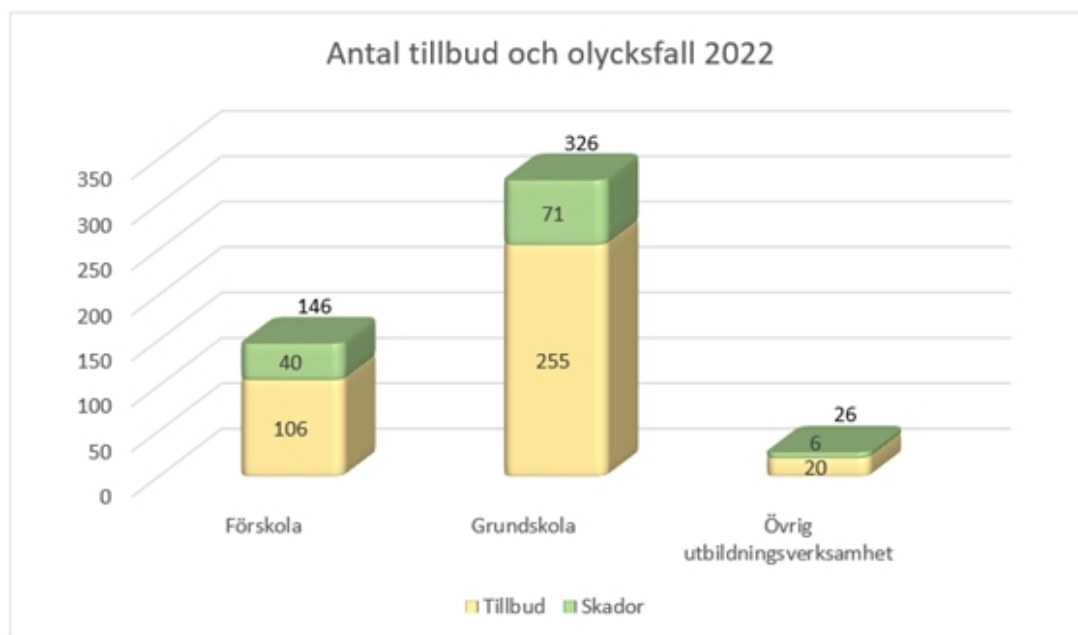
Arbetsgång

Medarbetarna ansvarar för att anmäla tillbud och olycksfall i systemet. Chef ansvarar för att utreda orsaker till händelser som har lett till eller kan leda till ohälsa, vidta åtgärder och följa upp åtgärderna för att säkerställa att de haft önskad effekt samt förebygga att det händer igen. Skyddsombuden kan i sin roll stötta och delta i utredningen av tillbud och arbetsskador tillsammans med medarbetare och chef.

Tillbud och olycksfall 2022

Antalet tillsvidareanställda i utbildningsförvaltningen har under 2022 ökat med 40 medarbetare. Antalet årsarbetare har ökat med 61 tjänster, från 1178 årsarbetare 2021 till 1239 årsarbetare 2022, motsvarande 5,2 %.

Under 2022 har 498 tillbud och skador rapporterats i förvaltningen, 381 tillbud och 117 skador. Inom förskolan har 146 händelser rapporterats, varav antalet skador har minskat något och antalet tillbud har ökat jämfört med 2021. Flest rapporterade tillbud och olycksfall är inom grundskolan med sammanlagt 326 rapporterade händelser. Både antalet rapporterade tillbud och skador har inom grundskolan ökat. Inom övrig utbildningsverksamhet har 26 händelser rapporterats, vilket är lägre jämfört med 2021, där främst antalet tillbud har minskat.

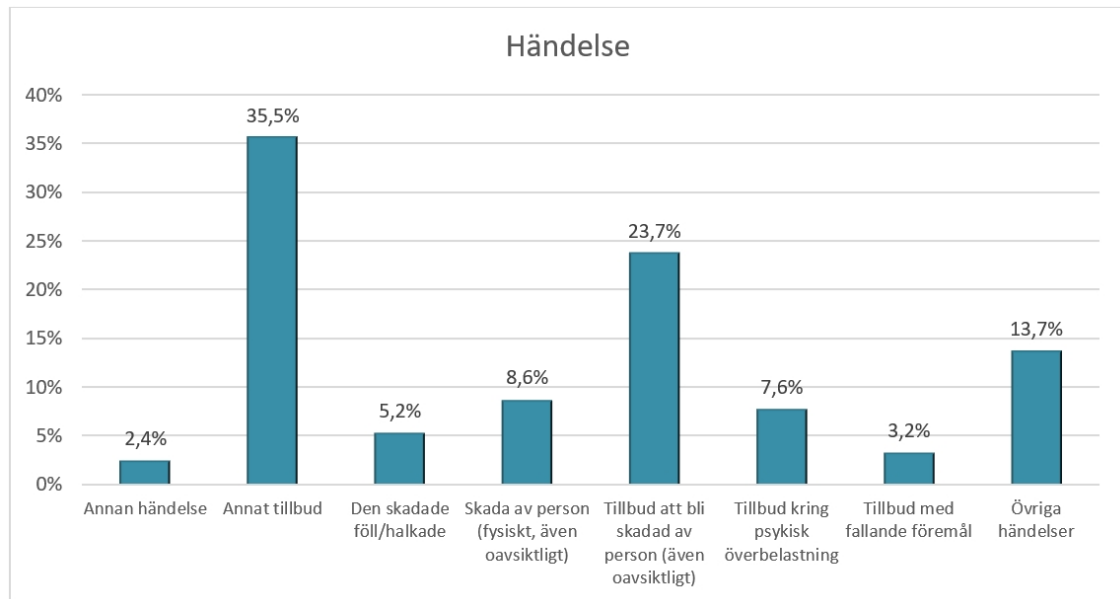

*Antal tillbud och skador rapporterade inom utbildningsförvaltningen 2022 fördelat per verksamhetsområde.
Källa: Stella*

En större ökning av rapporterade tillbud och skador har skett inom grundskolan. Från 131 rapporterade tillbud och skador 2021 till 326 st 2022. I statistiken utmärker sig en enhet inom grundskolan med 127 rapporterade händelser, 115 tillbud och 12 skador. Arbetsgivaren är medveten om situationen och arbetar för att vidta lämpliga åtgärder och uppnå en mer långsiktigt hållbar arbetsmiljö.

Orsaker

Av de 498 rapporterade tillbuden och olycksfallen anges i 35,5 %, motsvarande 177 st händelser, orsaken ”annat tillbud”. Jämfört med 2021 är det en ökning med ca 3,5%. Vid närmare granskning av denna kategori framkommer i majoriteten av de rapporterade händelserna att personalen upplever stress, hög arbetsbelastning, personalbrist och svårigheter att få tag i vikarier. I 23,7 % av de anmälda händelserna anges orsaken ”tillbud att bli skadad av person”, vilket motsvarar 118 st händelser. Under denna kategori beskrivs flera situationer där pedagoger möter utåtagerande elever och upplever en risk att bli skadad. I flera händelser uppges även att medarbetare ha mottagit hot om våld. Andelen som rapporterat tillbud för psykisk överbelastning har gått ner något jämfört med föregående år, från ca 8 % till 7,6 % 2022. För de rapporterade olyckorna är orsaken ”skadad av person” den vanligaste med 8,6 %, motsvarande 43 händelser. Därefter kommer kategorin ”halk- och fallskada” med 5,2 %, vilket motsvarar 26 st rapporterade händelser.

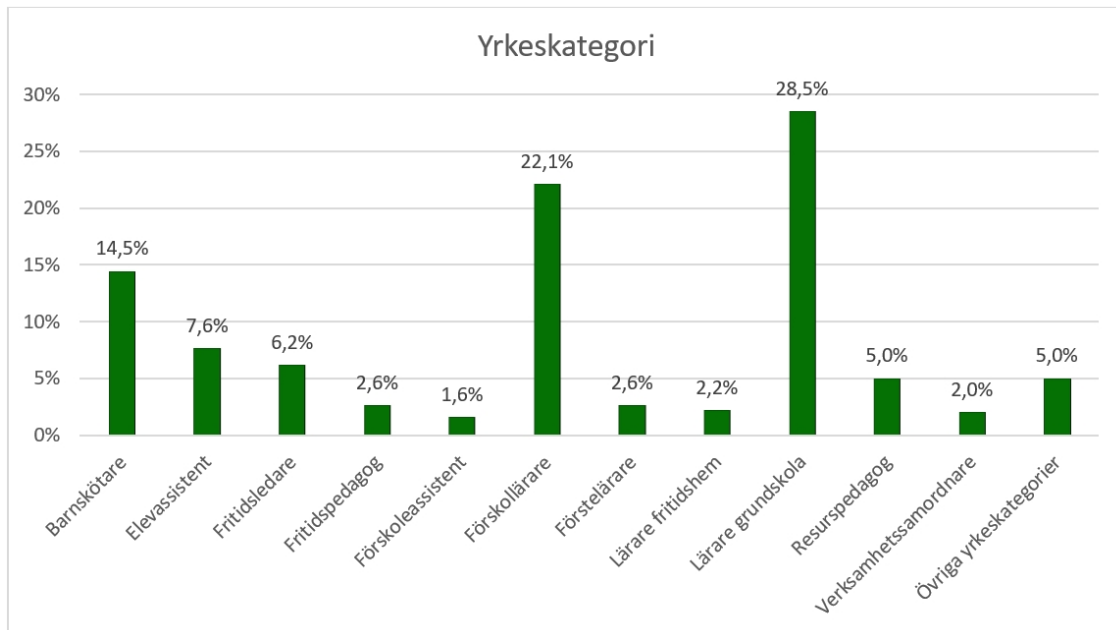

Tillbud och skador rapporterade inom utbildningsförvaltningen 2022 fördelat per orsak. Källa: Stella

Av de sammanlagt 117 rapporterade skadorna i utbildningsförvaltningen 2022 har 13 resulterat i frånvaro varav 3 till längre frånvaro än 14 dagar. 9 av de rapporterade skadorna med frånvaro är inom förskolan. De flesta skadorna som orsakat frånvaro uppges vara på grund av "halk- eller fallskada". Bland de rapporterade skadorna som inte lett till frånvaro är den mest angivna orsaken "skadad av person".

Yrkeskategorier

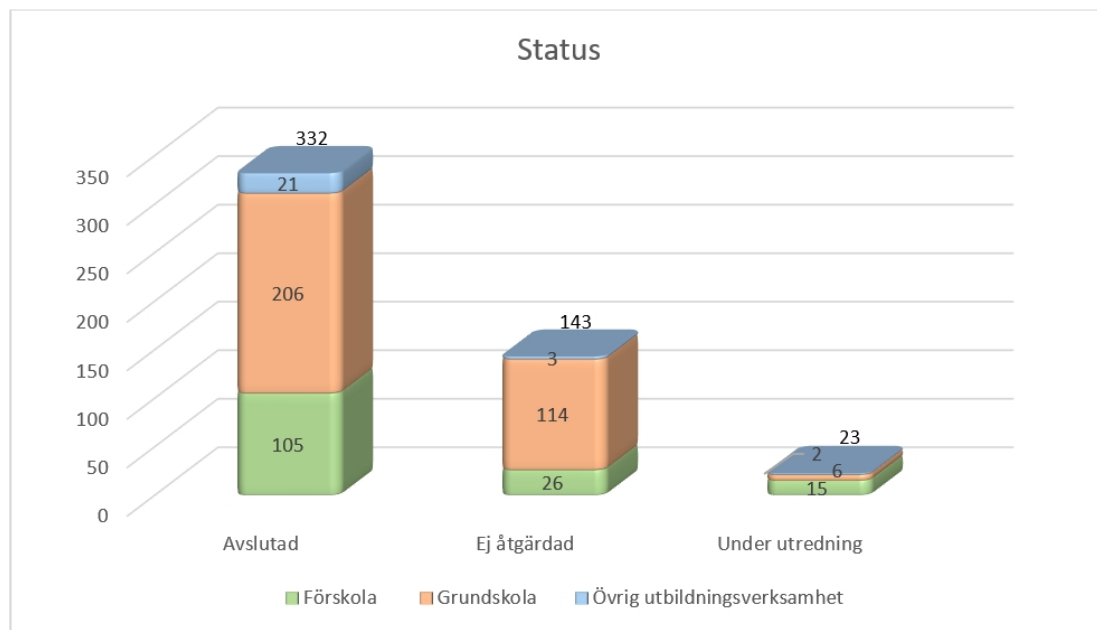
Lärare är även detta år den yrkeskategori som rapporterat flest händelser och står för 28,5 % av samtliga rapporterade tillbud och olycksfall. Förskollärare kommer därefter med 22,1 % rapporterade händelser. Barnskötare har gått ner från 22 % 2021 till 14,5 % 2022 och elevassistenter från 11 % 2021 till 7,6 % 2022. Fritidsledare, resurspedagog och verksamhetssamordnare kommer därefter med ca 5-6 % av de rapporterade händelserna.

Tillbud och skador rapporterade inom utbildningsförvaltningen 2022 fördelat per yrkeskategori. Källa: Stella

Ärendets status

Av 498 rapporterade tillbud och olycksfall är 325 ärenden åtgärdade och avslutade, 149 ej åtgärdade och 24 st är under utredning. Flera tillbud och olycksfall under kategorin "ej åtgärdad" kan dock mycket väl vara under utredning eller avslutade men dokumenterade på annan plats.

Antal tillbud och skador rapporterade inom utbildningsförvaltningen 2022 fördelat per händelsestatus och verksamhetsområde. Källa: Stella

Statistiken bidrar till en god överblick över rapporterade tillbud och olycksfall men då man fortfarande kan lämna flera fält tomma vid rapportering i systemet bidrar det till att flera anmälda händelser hamnar under kategorin ”ej angivet”. Detta försämrar underlaget och försvårar analysen av statistiken.

Gemensamma mönster

Vid vidare av analys av statistiken blir det synligt att flest tillbud och olycksfall rapporteras i mitten av terminerna. Vissa enheter rapporterar fler händelser än andra och det är liknande orsaker som återkommer i flera händelser. I flera tillbudsanmälningar framgår att personalen upplever stress, hög arbetsbelastning och svårigheter att få tag i vikarier. En annan vanlig orsak till tillbudsanmälan är att personalen mött utåtagerande elever som exempelvis slår mot personalen. Även i flera av de rapporterade olycksfallen uppges skada ha uppstått i samband med interaktion med utåtagerande elev som slagit, nypt eller kastat något föremål mot medarbetaren. Den andra vanligaste orsaken till skada är att personen ramlat eller halkat.

Pågående arbete

I den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet framkom att flera rektorer upplever en förbättrad systematik i hantering och uppföljning av tillbud olycksfall jämfört med föregående år. Det finns fortfarande ett behov av att arbeta vidare med implementering av rutiner i verksamheten och förtydliga vad som är tillbud respektive olycksfall. Flera tillbud och olycksfall rapporteras inte samtidigt som och flera rapporterade händelser egentligen är av karaktären andra arbetsmiljöproblem. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog med cheferna inom området och arbetar tillsammans med fackliga representanter för att ta fram ett förbättrat informationsmaterial, förtydliga rutinen samt skapa en tydlighet i vad som är tillbud respektive olycksfall.

Exempel på åtgärder

Enhetsnivå:

- Vidareutbildning av personal inom bemötande och förhållningssätt
- Fortsatt kontinuerlig dialog mellan medarbetare och chef
- Upprättande av rutiner för att minska stress hos personal och elever
- Insatser för fler vikarier till bemanningsenheten
- Bemanning med vikarier vid sjukfrånvaro i den mån det går

Förvaltningsnivå:

- Ytterligare informationsmaterial, förtydligande av rutin samt vad som ska rapporteras och vad som ska tas upp i dialog med chef eller arbetskollabor

- Fortsatt arbete med och uppföljning av checklistan SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete)
- Stöd genom chefsdialog
- Öka andelen avslutade ärenden dels genom förbättring av funktionalitet i verktyget, men också genom utbildning och information. Att ärenden avslutas och att dialog sker med den som anmält kommer succesivt att förbättra kvaliteten i arbetet.
- Skapa en struktur med lokala skyddsombud på alla enheter som genererar ett tydligare arbete i förvaltningens skyddskommitté

Påverkanstorg 2022 - Resultat

Den röda tråden

Luppen

Resan i kommunens arbete med ungas inflytande startar med att våra unga svarar på enkäten LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken). Resultatet sätter igång en treårig process som sedan följs upp med en ny enkät och då börjar processen om utifrån nytt resultat. Sist genomfördes LUPP under hösten 2020, nästa LUPP sker under hösten 2023. Ale har genomfört LUPP vart tredje år sedan 2007.

LUPP tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). I kommunens lokala sammanhang syftar enkäten till att:

- ge en överskådlig bild av ungas livssituation.

LUPP ger inte kommunen de åtgärder som behövs för att förbättra ungas livssituation.

Många av utmaningarna som LUPP påvisar är komplexa och föränderliga; det finns inga färdiga eller enkla lösningar. Bärarna av problematiken behöver involveras i åtgärdsprocessen; från att fördjupa sig i problematiken, ta fram förslag på åtgärder, testa, utvärdera, integrera och utveckla. Bärarna är de unga som berörs, men kan även vara till exempel personal eller föräldrar. Åtgärdsprocessens exakta form kan se olika ut i olika verksamheter.

Ungdomsrådet pekar ut fokus

Ales ungdomsråd syftar till att förstärka inflytandet i frågor som gäller ungdomar och verka för att ungdomars frågor och synpunkter beaktas i kommunens verksamhet. För att detta ska levas upp till arbetar ungdomsrådet under åren med att:

- initiera utvecklingsprocesser som upplevs viktiga av unga
- lyfta ungas röster inför utvecklingsprocesser som initieras av beslutsfattare
- inspirera till att unga ska vilja och känna att de kan engagera sig i utvecklingsprocesser
- inspirera till att beslutsfattare ska bjuda in och arbeta med unga i utvecklingsprocesser

Ungdomsrådet är alltså en motor i det arbete som krävs för att förbättra ungas livssituation.

När LUPP-resultatet färdigställts tar sig ungdomsrådet an det och plockar ut de delar som anses behöva extra fokus. Detta kan vara till exempel att unga känner sig otrygga på torget, och att fler tjejer känner sig otrygga än killar. Här behövs en fördjupning i denna utmaning, och ungdomsrådet tar fram ett antal frågeställningar, till exempel:

- Hur kommer det sig att så många unga upplever sig otrygga på torget?
- Hur kommer det sig att fler tjejer känner sig otrygga än killar?

Påverkanstorg

De olika delar från LUPP som ungdomsrådet anser behöver extra fokus, och de frågeställningar de tar fram ligger till grund för samtalen under Påverkanstorg, vilket är nästa steg i den röda tråden.

Påverkanstorg är en mötesplats mellan beslutsfattare från olika nämnder och sektorer och unga från kommunens olika orter, skolor och klasser. Ungdomsrådet planerar och genomför Påverkanstorg i slutet av varje år. Påverkanstorg syftar till att:

- de unga deltagarna ska få göra sina röster hörda; dela tankar, idéer och förslag utifrån deras perspektiv gällande de frågeställningar de ställs inför. Och därmed ge ytterligare information som ungdomsrådet och kommunen kan ta med sig vidare i processen att förbättra ungas livssituation.
- inspirera unga och beslutsfattare till att fortsätta engagera sig i denna utvecklingsprocess.

Påverkanstorg syftar inte till att:

- ta fram färdiga åtgärder som är redo att sjösättas utan ungas vidare involvering i processen.

Tankarna, idéerna och förslagen som kommer fram på Påverkanstorg behöver inte vara något som alla unga håller med om. Det kan ha varit en enda ungdom som lyfte en tanke, utan att ha reflekterat vidare mycket om det. Denne ungdom kanske inte tänker samma idag. Denne ungdom kanske inte heller representerar tankarna eller känslorna hos de som är bärare av problematiken.

Informationen som kommer fram på Påverkanstorg syftar till att:

- stötta ungdomsrådet och kommunen att formulera inriktningar och fokus för att sedan kunna starta åtgärdsprocesser.

Ungdomsrådet formulerar utvecklingsförslag

Ungdomsrådet utgår från allt material som samlas in under påverkanstorg och de diskussioner som där förts. Ungdomsrådet analyserar materialet och omsätter det till utvecklingsförslag. Utvecklingsförslagen är mer eller mindre konkreta förslag på aktiviteter eller insatser för att adressera olika frågor som diskuterades på påverkanstorg.

Till exempel kan informationen som kommit fram rikta ungdomsrådet mot att det verkar vara till stora delar machokultur och miljö som påverkar unga tjejers känsla av otrygghet på torget. Då formulerar de utvecklingsförslagen:

- (ex 1) Arbeta med machokultur för att öka tjejers trygghetskänsla.
- (ex 2) Arbeta med miljön på torget för att öka tjejers trygghetskänsla.

2023 års utvecklingsförslag i prioriteringsordning finns på s.4.

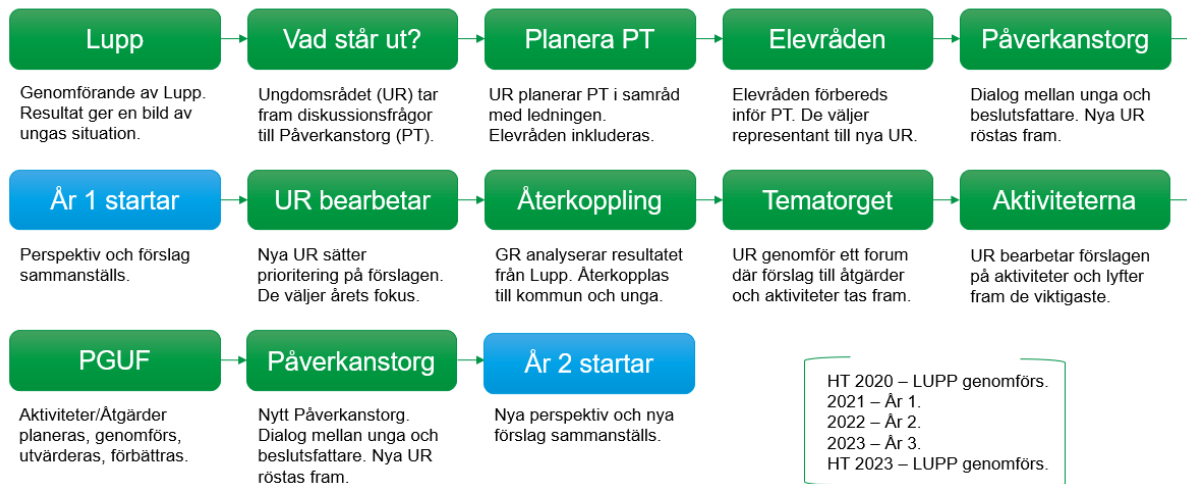
Ungdomsrådet prioriterar bland utvecklingsförslagen

När alla utvecklingsförslag är formulerade, röstar ungdomsrådet fram en prioriteringsordning. Detta syftar till att:

- ungdomsrådet och kommunen inte ska bli överväldigade av den mängd förslag som kommer fram och därmed öka en risk att ingen eller få åtgärd(er) görs.
- ge ungdomsrådet och kommunen en ökad chans att rikta sig mot det som är viktigt. Då de utvecklingsförslag som får låg prioritet förmodligen inte ger lika stor effekt för merparten av unga.

Detta betyder dock inte att några utvecklingsförslag bör glömmas bort eller ignoreras. Det optimala är om varje verksamhet undersöker behovet av att arbeta med varje utvecklingsförslag på hemmaplan tillsammans med de berörda. Upplevs behovet som obefintligt behöver inte en åtgärdsprocess starta. Om det inte finns resurser att ta tag i allt är det självfallet bra att prioritera.

Luppens tre-åriga resa

LUPP-enkäten 2020

Under hösten 2020 fick alla högstadiееlever svara på enkäten. Nedanstående statistik var det ungdomsrådet ansåg vara viktigast att fokusera på:

Hälsa

När vi tittar på mående så är det många som uppger olika symptom på ohälsa en till flera gånger i veckan (34 % uppger huvudvärk, 28 % ont i magen, 59 % stress, 41 % känner sig nedstämda/deppiga/nere, 45 % svårt att somna, 38 % sover dåligt). Det är många fler tjejer än killar som uppger dessa symptom.

Fritid

89 % av ungdomarna är ganska eller mycket nöjda med sin fritid. 26 % tycker att det finns för litet fritidsutbud, 23 % saknar fritidsaktiviteter i sitt boendeområde (Nödinge 31 %, Älvängen 27 %). 55 % är medlemmar i en förening.

Skola

Eleverna är i överlag mer nöjda med skolan än 2017, ca 80 % är ganska eller mycket nöjda med sin skola i Ale. Ca 70 % av eleverna vill vara med och bestämma om till exempel vad de ska lära sig, läxor, prov, arbetsmetoder och skolmat. Något färre (ca 60 %) är intresserade av att påverka schema, regler och skolmiljö. Samtidigt upplever enbart ca 30 % att de får vara med och påverka dessa delar.

27 % av eleverna tycker att skolmaten inte alls är bra. 34 % tycker att den är mindre bra. Under 2020 var ca 550 av Ales elever inte nöjda med skolmaten. 33 % av eleverna uppger att de skippar lunch minst en gång i veckan (12 % flera ggr i veckan, 9 % i stort sett varje dag).

Trygghet

Trygghet är en upplevd känsla. Det är inte samma sak som att vara säker, en kan vara 100 % säker men ändå känna sig otrygg. Generellt har tryggheten ökat i Ale kommun sedan 2017.

Ca 90 % av eleverna känner sig trygga i skolan, men samtidigt har 30 % tjejer och 14 % killar upplevt mobbning/trakasserier de senaste 6 månaderna. Denna utsatthet sker främst i skolan (ca 80 %). 12 % av tjejer har även upplevt flera gånger att de blivit orättvist behandlade så att de mått dåligt. De flesta

uppger att de har blivit behandlade så av andra ungdomar och en del även av personal på skolan. Orsakerna är främst kön, ålder, utseende, beteende och stil enligt de svarande.

Ca 90 % känner sig oftast eller alltid trygga i sitt bostadsområde. 20 % fler killar än tjejer känner sig *alltid* trygga. Nästan 25 % fler killar än tjejer känner sig *alltid* trygga till eller på väg hem från skolan. I stan/centrum känner sig ca 30 % av tjejerna sällan eller aldrig sig trygga, gentemot 14 % av killarna.

På buss/tåg finns även där en tydlig skillnad mellan tjejer och killar, ca 30 % mot 10 % känner sig otrygga. Klar skillnad mellan tjejer och killar i trygghetskänslan på internet där 64 % killar alltid känner sig trygga, och 30 % av tjejerna uppger samma sak. 15 % tjejer och 6 % killar känner sig sällan eller aldrig trygga på nätet.

Ungdomsrådets utvecklingsförslag 2023		
	Arbeta för att:	PRIO
1	Minska förtryck av marginaliserade grupper (t ex homofobi och rasism) i samhället och arbeta för jämställdhet.	9,2
2	Ta ungdomar på allvar när de meddelar att något har hänt; agera alltid och återkoppla.	9,1
3	Hjälpa unga att hantera fysisk och psykisk ohälsa.	8,7
4	Prata mer om psykisk hälsa och normalisera ämnet. Utbilda unga om självutveckling och öka självkänsla.	8,4
5	Förbättra fysisk miljö i skolorna, rymligare lokaler, bättre luft, rena toaletter, tillgång till mensskydd i skolan, saker som finns ska vara hela och lagas vid behov.	8,3
6	Ge bättre stöd och hjälp vid svår familjesituation hemma, och information om hur man får sådan hjälp.	8,3
7	Lärare ska göra mer för att lära känna sina elever; skapa god kommunikation och gemenskap i skolan.	8,3
8	Öka ungas förmåga att hantera konflikter, ha civilkurage och ta personligt ansvar.	8,3
9	Ökad möjlighet till stöd vid psykisk ohälsa/utsatthet, och bättre information om vad för stöd det finns att få.	8,3
10	Ge aktuell personal den kompetensutveckling som behövs så att de blir mer lyhörda för ungas behov, t ex kring psykisk hälsa.	8,2
11	Minska negativt grupp beteende bland unga och öka respekt och hänsyn för varandra.	8,2
12	Alltid återkoppla till unga som försöker påverka; informera om vad som händer eller varför inget händer.	8,1
13	Öka tryggheten allmänt i kommunen, särskilt de platser där unga känner sig otrygga.	8,1
14	Elever ska känna till vad de behöver lyckas med i skolan för att gå från ett betyg till ett annat.	8
15	Förbättra studievägledningen så att läxor, prov och inlämningar inte ska kännas stressande.	8
16	Ge unga möjlighet att resa till skola, arbete, vänner, fritidsaktiviteter och hälsobesök.	8
17	Kuratorer ska visa sig mer i klasserna, vara mer synliga och lära känna eleverna.	8
18	Motverka mobbning; öka personalens kompetens, uppmärksamma, ha dialog och sätt gränser.	8

19	Öka kunskap om kroppen och psyket. Motarbeta osunda krav unga ställer på varandra och sig själva.	8
20	Tidigt upptäcka de som rör sig i negativa kretsar; arbeta för att de ska flytta sig till positiva sammanhang och inte släppa saken efter incidenter.	7,9
21	Hjälpa unga komma ur ensamhet och utanförskap.	7,8
22	Ge elever inflytande i sin utbildning och skolans miljö. Inspirera eleverna till att vilja vara med och påverka.	7,6
23	Ha tydlig information om när kuratorer/sjuksköterskor är på plats och hur en tar kontakt med dem.	7,6
24	Ha tydligare regler i skolan, öka personalens uppmärksamhet och att det sker konsekvenser vid regelbrott.	7,6
25	Skapa strukturer som hjälper lärare undvika för många läxor, prov, tester och inlämningar samtidigt.	7,6
26	Klassråd/elevråd ska ske tillräckligt regelbundet med en effektiv struktur som stöttar elevers möjligheter till inflytande.	7,5
27	Regelbundet undersöka var ungdomar känner sig otrygga i Ale och åtgärda problematiken, t ex öka belysning.	7,5
28	Socialtjänsten ska komma ut och träffa/informera elever om deras funktion samt ta in ungas åsikter.	7,5
29	Utveckla mötesplatserna att bli mer välkomnande/mindre "klickiga"/att fler hittar dit.	7,5
30	Öka möjligheten till läxhjälp. Kanske kan det erbjudas på andra ställen än skolan också, t ex på mötesplatsen.	7,5
31	Få bort rökning bland elever under skoltid.	7,4
32	Öka närvaron av elevhälsoteamet och att de lär känna fler elever för att bygga förtroende och tillit.	7,4
33	Elever ska vilja/våga gå till matsalen och äta skolmaten. Skapa regelbunden dialog med eleverna om detta.	7,3
34	Skolans politiker/chefer ska besöka skolorna och träffa elevråden för att höra vad eleverna har att säga.	7,1
35	Elevers föräldrar ska förstå hur skolan fungerar.	7
36	Grupper som upplevs hotfulla/hemska inte ska "ta över" offentliga platser i kommunen.	7
37	Ha fler trygga vuxna i vardagsmiljön; ute på dag- och kvällstid, i lokaltrafik och i skolkorridorer.	7
38	Minska prestationsångest kring betyg och framtidsval, t ex genom anpassade kunskapskrav i årskurser.	7
39	Tidigt utbilda ungdomar i normkritik för att skapa större förståelse om sig själva och samhället vi lever i.	7
40	Elever ska känna till kurators uppdrag och ansvar, till exempel att de ibland kan behöva kontakta föräldrar.	6,9
41	Ha samtalsgrupper för unga som identifierar sig som tjejer för att prata om livskunskapsrelaterade ämnen.	6,9
42	Skolan behöver anpassas bättre för att möta skilda behov av stöd, hjälp och utmaning. Tillgången ska vara smidig, man ska inte behöva kämpa för att få hjälp.	6,9
43	Ungdomar ska veta att fältgruppen finns och ha tillgång till information om var/när/hur de är tillgängliga.	6,9

44	Ha diskussioner/föreläsningar om aktuella ämnen (t ex mobbning, sexuella trakasserier, rasism, homofobi etc) i verksamheterna.	6,8
45	Öka föräldrars engagemang, kunskap och närvaro i sina barns liv utanför hemmet, samt stärka relationer.	6,7
46	Förbättra det sociala inom skolan, ha mer teambildande och gemensamhetsskapande lektioner och aktiviteter.	6,6
47	Hantera och uppmärksamma grupperingar och dess negativa påverkan det kan medföra för unga.	6,6
48	Ha samtalsgrupper för unga som identifierar sig som killar för att prata om livskunskapsrelaterade ämnen.	6,5
49	Öka ungdomars förståelse för yttre influenser som mediepåverkan, sociala medier och mobilvanor.	6,5
50	Göra ungdomsmottagningen mer tillgänglig (ex. flytta runt bland orterna, besöka skolorna eller att klasserna besöker mottagningen)	6,3
51	Det ska finnas bättre, och fler, utemiljöer, idrottsplatser och arenor – och det som finns ska fungera.	6,2
52	Ha bättre kunskap om sociala medier bland vuxna (föräldrar, skolpersonal, kuratorer, sjuksköterskor, umo, fältare etc).	6,2
53	Ha aktiviteter som främjar rörelse och gemenskap som Ales unga får information om och vill/kan ta del av.	6,1
54	Tillgängliggöra föreningslivet/civilsamhället för de ungdomar som inte har en naturlig ingång dit (samverkan mellan skola och föreningar exempelvis)	6,1
55	Förbättra skolidrotten så att fler väljer att/kan delta.	5,5
56	Sänka åldersgräns för att få tillgång till de meröppna biblioteken.	5,5
57	Ha rörelsepauiser under lektionerna.	5,1

Sammanställning av de ungas perspektiv

Nedan följer en sammanställning av de ungas perspektiv så som de uttrycktes på påverkanstorg. Observera att det som uttrycks här kan vara bara en såväl som fler ungdomars perspektiv. Det är dessa perspektiv som har omsatts i utvecklingsförslagen ovan. Perspektiven är sammanställda utifrån de olika stationerna och grupperade efter tema. De frågeställningar som diskuterades vid stationerna finns med men samtalet har varit fritt varför perspektiven inte alltid direkt adresserar frågeställningarna

Stationen Hälsa

Frågeställning 1: Vad tror ni är anledningar till att många unga uppger symtom på ohälsa en till flera gånger i veckan? Till exempel huvudvärk, stress och deppighet.

Alkohol, tobak och droger

Om man mår dåligt gör man saker som till exempel röka och annat för att man tror att man mår bättre av det. Det kan vara tobak till en viss del, men också självmedicinering och droger. Vape är vanligt.

Familj

Hur det är hemma kan påverka ens hälsa, det kan vara jobbigt, till exempel att man har problem med föräldrar, syskon eller annan släkt. Man kanske har "dåliga föräldrar"; som inte lyssnar, inte är hemma, blir berusade, missbrukar eller slår sina barn. Det kan också vara konflikter mellan föräldrarna, kanske till och med att de bråkar, och det påverkar barnen mycket.

Bråk och liknande hemma påverkar, mellan syskon också eller andra familjemedlemmar (inte bara föräldrar). Vissa är rädda för att söka hjälp för att föräldrarna ska få veta, och då söker de inte hjälpen.

Det kan finnas mycket press hemifrån vilket skapar stress över framtiden. Det kan vara så att man får uppgifter hemma, till exempel städa eller laga mat. Man kan också behöva hjälp från en vuxen med läxor, men man kanske inte kan få det hemma. Skolan vet inte alltid om hur det är hemma, och tar inte det i hänsyn.

Fritid

Prestationsångest kommer inte bara från skolan, vänner och sociala medier, det kan finnas i fritidsaktiviteter också, att man vill vara bra på det man håller på med, till exempel om det är någon sorts träning eller så. Tillsammans med prestationsångesten i skolan kan det bli väldigt mycket, det leder till ångest och stress; man ska vara bra på allt.

Många läxor, inlämningar och prov gör så att det blir lite fritid.

Skolan

Skolan skapar mycket stress med uppgifter, inlämningar och prov. Det blir många läxor och prov på en gång. Proven hopar sig i perioder, och prov stressar på olika sätt, både att hinna med och genom prestationsångest. Även om det finns en gräns på antal prov kan det ofta överskridas. Speciellt i nian med nationella prov, vissa har flera på samma dag.

Det är för mycket att göra i skolan, och man hinner inte med. Särskilt inför lov kan det vara mycket att göra. Krångliga betygssystem gör en stressad.

Det blir lite tid kvar efter skolan till fritid på grund av allt som ska göras.

Gå upp tidigt på morgonen påverkar.

Ibland hinner man inte få hjälp av lärarna. Det är för få lärare. Det går inte alltid att ta hem böckerna, det finns inte tillräckligt med böcker för att alla ska få. Det är bättre om man gör allt på lektionerna istället. Man har inte rätt förutsättningar för att lösa sina uppgifter.

Ibland får man plugga på mobilen via teams. Svårt att göra skolarbete på mobilen. Skolan innebär mycket skrämtdid och man kan få huvudvärk eller bli trött i huvudet.

Det kan vara mycket press hemifrån och stress över framtiden. Man ser sitt eget värde i betygen.

Det är svårt att komma in på gymnasiet, och det kan kännas stressigt att välja rätt inför. Huvudvärk och ångest är väldigt vanligt, det beror till stor del på skolan. Det är för höga krav på allt, och det ger prestationsångest. Även fritidsaktiviteter kan ge prestationsångest, man ska vara bra på allt.

Det är dålig studiero på skolorna. Stökigt på lektionerna. Man kan bli utkastad. Det är mycket folk och lite plats, vi är för många elever. Skolan är en stressig och jobbig miljö. Det är långa lektioner. Man får huvudvärk av långa dagar. Det finns möbler som inte är anpassade efter högstadieelever. Det kan vara dålig ventilation också. Vissa äter inte skolmaten vilket också påverkar hälsan.

Några elever råkar ut för mobbning. Det är mycket som händer i skolan, många konflikter. Man kan inte vara sig själv i skolan. Om man skiljer sig från mängden blir man utsatt/mobbad.

Det finns inte så mycket att göra på rasterna. Det är bra med till exempel Ungkan (mötesplatsen bredvid Da Vinciskolan).

Kvarsittning/återläsning är inte en bra konsekvens.

Sociala medier

Det finns press med sociala medier, och det tar mycket tid och energi. Det sätter både normer och förväntningar. Man jämför sig på sociala medier, andra ser så lyckade ut. Det finns skönhetsnormer, och det förmedlas "en perfekt bild", man jämför sig med detta "perfekta liv". Man jämför sig med andra, man ska vara på ett visst sätt, och det går ofta inte att uppnå.

Det sker mobbning på nätet och annat som gör att man mår dåligt inombords. Det finns konton på skolor där man skriver taskiga saker. Klasskonton där saker skrivs. Detta gör att folk inte vill gå till skolan.

Världsläget som förmedlas gör en stressad – krig, miljö och hur framtiden kommer bli gör en orolig.

Socialt

Det är svårt med vänner, det finns utmaningar. Det kan även vara svårt att få kompisar, eller att hitta rätt. Ibland har man kompisar som inte är bra, dåligt umgänge kan göra att man blir pressad på olika sätt. Fel kompisar eller ensamhet är en anledning till psykisk ohälsa. Exkludering eller mobbning (till exempel i skolan) gör att man mår dåligt.

Det är inte alltid så lätt att säga till eller avbryta när någon mobbar/är taskig även om man vill säga ifrån. Det är viktigt att de vuxna säger till så fort de ser något.

Omgivningen – till exempel vänner och familj, påverkar väldigt mycket. Bråk bland vänner kan göra att man blir deppig. Att alltid vara kontaktbar, eller att ingen kontaktar en påverkar också.

Normer, att inte få vara sig själv. Stress över att ha "dyra kläder" eller se bra ut. Kraven har ökat. Man ska ha status och prylar.

Frågeställning 2: Hur kan vi göra för att unga ska må bättre?

Aktiviteter

- Mer föreläsare utifrån om tex beroende och psykisk ohälsa.
- Mer fritidsaktiviteter och gemensamma aktiviteter på skolan för att skapa gemenskap.
- Någon som kommer till skolan och berättar om tex droger, alkohol eller tandvård. Någon som har erfarenhet, någon som faktiskt varit med om det.
- Fler aktiviteter så att man har saker att göra om man inte vill vara hemma.

Allmänt

- Öka tillgängligheten på resurserna, man ska veta vad som finns. Berätta vad som finns.
- Göra mer för att alla ska ha kompisar.
- Unga ska kunna vända sig till föräldrar och kuratorer.
- Viktigt att få och ta till sig info om vad som finns.
- Arbeta med att öka ungas självbild.
- Det är viktigt att ha någon att prata med.
- Mer information om vart man vänder sig. Tydligare vart man kan gå för att få hjälp. Berätta också vad de gör och inte bara vart de är - Kom gärna på besök till klasserna, tex kurator, umom.
- Bättre sömn.

Beslutsfattare

- Lyssna på de unga, politikerna behöver möta de unga. Tex som på påverkanstorg. De borde komma till skolorna.
- Ta bort det som är problemet från början. Om det tex är skolan kan det vara att byta miljö, klass eller skola.

Elevhälsa/Ungdomsmottagningen:

- Ungdomsmottagningen är viktig, och ungdomar behöver känna till den.
- Kuratorerna behöver visa sig mer i klasserna. Ibland är de svåra att få tag på, det upplevs att de inte är där så ofta (arosenius). Även ungdomsmottagningen får gärna också hälsa på.
- Vi får information om vart man kan vända sig för hjälp men vi borde prata mer om det.
- Gör ungdomsmottagningen mer tillgänglig, flytta sig runt bland orterna.
- Kuratorn behöver vara mer synlig utanför sitt kontor. Kuratorn behöver också förklara tidigt att det kan bli så att den måste kontakta föräldrar. Det känns inte bra om man berättat något för kuratorn och den sen säger det till föräldrarna.
- Skolkuratorer rör sig oftare där eleverna är – skapa relationer med eleverna.
- Prata mer i skolan om var man kan vända sig vid behov av stöd och hjälp.

Familjen

- Alla ska kunna trivas hemma.
- Unga ska kunna vända sig till sina föräldrar.
- Föräldrarna behöver förstå hur skolan funkar, vissa föräldrar från andra länder kanske inte vet hur det funkar i Sverige. Tex ha föräldraträffar där man kan förklara sådant.

Fritid

- Att fler har en sport.
- Att klubben hjälper att alla har råd.
- Viktigt att alla har något att göra på fritiden, annars backar hälsan både psykiskt och fysiskt.
- Fler idrottsplatser.

- Fler halltider – för föreningsidrott
- Fler ytor för aktiviteter/möten.
- Föreningsdagar.
- Skol IF eftermiddagar.

Inlämningar, läxor och prov

- Bättre planering så att det inte blir för mycket på en och samma vecka.
- Sprid ut läxor och prov bättre för att minska stress.

Klassrummet

- Växter i klassrummet för kreativitet och bättre luft.

Lokaltrafik/Busskort

- Räkna inte fågelvägen när ni räknar ut vilka som ska få busskort.
- Kommunen skulle kunna stå för bussbiljetten när man ska till ungdomsmottagningen. Tex att skolan kan låna ut ett busskort för den resan.

Lärare

- Mindre press från lärare. Lärarna behöver lyssna. De gör läsningar ibland och det finns studiehjälp för att göra läxa.

Mat i skolan

- Mellanmål i skolan, mackor eller frukt.
- Bättre tider för elevcafét i skolan.
- Matrådet ses inte tillräckligt ofta.
- Kost – frukt/mellis - högstadiet.
- Ale Gymn. Frukost – frukt.

Personal/Vuxna

- Vuxna behöver bli bättre på att prata med de unga.
- Att vuxna tar på allvar och lyssnar när man berättar något. Inte säga att något inte är så viktigt eller stort utan lita på att det man säger faktiskt är allvar.
- Förbud mot skojbråk.

Rasten

- Större yta att vara på på raster, det är trångt överallt, finns inget kul att göra inomhus.
- Rastaktiviteter och café.
- Arken borde finnas kvar på skolan, alla skolor borde ha en sådan mötesplats.
- Bänkar att sitta på i korridorerna, vi får sitta på golven (Bohusskolan).

Sociala Medier

- Ta ner konton som sprider hat på sociala medier, men det är svårt.
- Vuxna behöver lära sig sociala medier för att förstå vad det är som händer där. Så att de kan förstå när vi visar något som hänt.

Ungas egna handlingar

- Byta umgänge, man behöver tänka på sin egen hälsa.
- Göra något som gör att man mår bättre, tex en fritidsaktivitet.

- Fysisk aktivitet är bra för hälsa. Gemenskapen i ett lag är positivt för hälsan, man får också något annat att tänka på när man tränar. Kan vara svårt att ta sig till träningar dock, man behöver ofta en förälder som kör.

Utbildningen

- Mer interaktiva lektioner, tex att man är ute mer i naturen och inte bara sitter inne.
- Mer lektioner som handlar om tex normer och att man ska ha rätt att vara som man vill.
- Prata mer om tex miljö och vad som kommer ske i framtiden för att minska oro. Prata om det tex på mentorstid. Ju mer man vet desto lugnare kan man känna sig. Det finns en oro kring klimatkrisen för oss unga.
- Bättre studiero, det är viktigt.
- Fler klassverksamheter.
- Det skulle kunna vara bra med mer idrott i skolan.
- Fler kortare pauser.
- Annorlunda arbetssätt - lektioner.
- Information om studieteknik. Fler böcker, hålla skärmar i gott skick, att allt funkar som det ska.

Öppen ungdomsverksamhet

- Att man kan känna sig trygg och någon att vara med om man ska vara på fritidsgården.
- Viktigt att det finns öppna fritidsgårdar.
- Prata mer om tex miljö och vad som kommer ske i framtiden för att minska oro. Prata om det tex på mentorstid. Ju mer man vet desto lugnare kan man känna sig. Det finns en oro kring klimatkrisen för oss unga.

Stationen: Kultur och Fritid

Frågeställning 1: Vad tycker ni om möjligheterna att hitta på saker på sin fritid?

Majoriteten ägnar sig åt någon form av organiserad fritidssyssla; ridning, bandy, innebandy, fotboll, boxning, orientering, taekwondo, gym och basket. Det är viktigt att kunna ha något att göra. Man ses också ofta hemma hos varandra, spelar onlinespel eller bara umgås. Upplevelsen är att det finns saker att göra, om man vet vad man letar efter, och var man ska leta. Det önskades att information lättare skulle nå ut till ungdomar, kring utbud och plats för olika aktiviteter.

Några tyckte det var tråkigt att inte ha tillgång till biblioteket på kvällstid, då det är 18-årsgräns för att inneha ett passerkort. En åsikt som genomströmmade alla grupper var att det borde finnas busskort för alla, oavsett var man bor och att det ska gälla på kvällar och helger. Detta för att underlätta att kunna ta sig mellan orterna, till olika fritidsintressen samt mötesplatserna. En upplevelse är att orterna "håller sig för sig själva".

"Finns mycket att göra om man letar lite". De vanligaste aktiviteterna finns tillgängliga och det finns jättebra möjligheter. Om aktiviteten inte finns brukar möjligheten att skapa en klubb vara lösningen. Närheten till Göteborg gör att allting inte måste finnas i Ale. Det finns mycket variation av aktiviteter och det är enkelt att få hjälp att starta upp en aktivitet.

Fritid

- Tillgång till och underhåll av fotbollsplanen vid Äppelgården.
- Det önskas en bra skatepark. Bygg en ny och simplare skatepark vid Älvängen centrum där möjligheten finns att lära sig grunderna (ta hjälp av ungdomar som kan). Skaterampen på Kronaskolan är inte rätt utvecklad för att låg och mellanstadiet ska kunna lära sig grunderna.
- Volleyboll saknas i Ale, Mimershallen i Kungälv är närmsta.

- Som 18-åring är det svårare att få en ingång till sport bara för att ha kul. De lag som finns elitsatsar. Vill ha möjligheten att kunna spela för att det är kul. Gör sporten till en bredare aktivitet.
- Hockey saknas i Ale, för tillfället får man vända sig till Kungälv. Det blir en tidspress. Konståkning saknas, en ishall är någonting som ungdomar saknar i Ale.
- Bättre basketplaner, både marken och korgar.
- Önskan om bättre fotbollsplaner i Bohus, finns inga mål på grusplanen, gräsplanen blir lerig, samma för friidrottsplatsen. Långt att åka till Surtes nya plan, samt andra orter beroende på var man bor.
- Utveckla Bohus/Surtes utemiljöer, det saknas till exempel basketplan utan konstgräs under. Det saknas lekplatser, med typ gungor och bord och grillplats. Aktivitetsplanen har varit asfalt förut men ändrades för att kunna ha fotboll.
- Det behövs mer belysning vid platserna utomhus.
- Det behövs fler platser att hänga på, till exempel multiarenor.
- Det önskas fler platser att vara på där det inte är vuxna.
- För folk som vill vara inomhus finns det mycket men för de som vill vara utomhus är det svårare, t.ex. Fordon -att ha en plats att komma till och möta andra och dela sitt intresse.
- Önskan om bättre fotbollsplaner i Bohus, då de som finns antingen saknar mål eller blir i sämre skick på grund av dåligt väder eller annan aktivitet som sker där. Samma problematik finns kring möjligheten att ta sig mellan orterna och andra fotbollsplaner.
- Bohushallen är ofta upptagen för bokning, där man bland annat kan spela futsal.
- Det önskas även bättre basketplaner, då korgarna inte upplevs "hålla måttet".

Kulturskolan

- Kulturskolan har varit större tidigare, fler orter efterfrågas då alla inte kan ta sig överallt.

Resor

- Busstiderna på kvällar och helger är inte tillräckligt bra.
- Fritidskortet borde fungera på helger och lov. Det behöver vara enklare att ta sig mellan orterna. Busskort önskas för att kunna förflytta sig på fritiden. De önskar att lättare kunna ta sig mellan orterna, med busskort. Att inte få busskort ställer till det för de som bor "för nära" sin skola. Svårt att ta sig in till centrala orter om man bor i till exempel Skepplanda och Starrkärr, bl.a. pga att busskortet inte fungerar på helger samt dåliga förbindelser/turer.

Frågeställning 2: Vad tycker ni om de platser där ungdomar kan träffas i Ale?

Av ungdomarna som besökte Påverkanstorg idag, hade få besökt de olika mötesplatserna. Få av dem kände till att La Plaza har bytt lokaler, eller var de nuvarande finns. De samtliga tre mötesplatserna är saknade på skolorna (Bohusskolan, Aroseniussskolan, Da Vinciskolan). Upplevelsen hos de som besökt Arken och Ungkan var bra, de tyckte att det fanns mycket att göra och olika saker att välja på.

Dock tyckte några att anledningen till huruvida de besökte mötesplatsen eller ej, var beroende på vilka andra ungdomar som var där. De upplever att det är "klickar" av umgängen som går till bland annat Ungkan, och att man då som utomstående till detta umgänge kanske väljer att inte gå dit. Arken uppfattas som att ligga i "skymundan" i Surte. Inte så många som går dit. Nu när mötesplatserna flyttats från skolorna är det vanligare att man går till affären, då det "inte finns något annat att göra". Det uppfattades finnas positiva åsikter kring ungsomscoacher och fältare.

De som sysslar med sport hänger mycket på sina respektive klubbar. Frågor kom upp kring de olika biblioteken, var de ligger, grupprum etc. Man kan inte mötas upp på så många ställen utan vuxna, utomhus finns det inte så mycket platser att vara på. Man försöker hitta ställen där man kan vara utan att vuxna ska kolla till en hela tiden. En plats att vara på när man inte trivs hemma och att vara med

sina vänner. Det känns bra att det finns ställen utanför skolan där man kan socialisera med andra ungdomar. Men det behövs fler platser att hänga på.

Bibliotek

- Svårt att kunna gå på biblioteket kvällstid då det är 18-årsgräns. Några tyckte det var tråkigt att inte ha tillgång till biblioteket på kvällstid, då det är 18-årsgräns för att inneha ett passerkort.

Mötesplatser

- Fler aktiviteter i Älvängen och mer öppet på La Plaza.
- Lugnare plats där man är välkommen som gymnasieelev.
- Café hade förbättrat gårdarna. Caféer hade lockat fler att komma till mötesplatserna och hänga, än att gå till exempel till McDonalds.
- Öppna tidigare så att man kan gå direkt efter skolan till mötesplatserna.
- Fler öppettider/oftare öppet under veckodagarna.
- Mötesplatser på skolorna önskas. Till exempel var det bättre med Ungkan när den låg mitt i skolan.
- Till La Plaza önskas pingisbord, biljardbord och mer liknande aktivitet som Arken.
- För de mindre orterna runt om är det en lång bit till närmsta gård.

Frågeställning 3: Hur kan information om aktiviteter bättre nå ut till ungdomar?

Några få ungdomar har appen Ung i Ale. De som har den tycker att den är tydlig och överskådlig men saknar en notis-funktion som gör att man lättare kan få information direkt. Ungdomarna önskar mer information på skolorna kring mötesplatser, kulturaktiviteter och biblioteken.

Alla går inte till fritidsgården eller har inte appen, men de allra flesta går till skolan och en stor anslagstavla hade varit effektiv för att nå ut till alla. Ungdomarna pratade även om att de önskar att ungdomscoacherna ska komma ut till skolorna och presentera sig och vad för aktiviteter som finns på de olika mötesplatserna. Sociala medier är också bra att använda.

Förslag:

- Det finns mycket sportaktiviteter i Ale, men ungdomarna vet inte riktigt om vad som finns. Till exempel brottning och boxning visste de inte att det fanns.
- Svårt att hitta och veta vad man letar efter. Uppfattning om att "orterna håller sig för sig själva." Svårt att veta vad som finns i de andra orterna än där man bor. Behöver komma mer info ut till ungdomarna, svårt att veta var man ska leta.
- Det behövs mer info på skolorna om vad som erbjuds. Anslagstavlorna på skolor bör finnas och användas.
- Behövs mer marknadsföring, affischer om aktiviteter.
- Via mentorn.
- Komma ut fysiskt på skolor.
- Appen har en del strul.
- En ökad notis-funktion efterfrågas på appen. Använd notisfunktionen!
- Discord kan vara mer aktiv.
- Ge information på fler språk.
- Hemsida med information om alla mötesplatser – hänvisas till appen istället för att ge information.
- Mer marknadsföring om appen och mer information om hur appen fungerar.
- Mer marknadsföring om gårdarna (och biblioteken), om öppettider.
- Marknadsföring om de sociala kanalerna, t ex insta, snap, tiktok, fb och appen.

- Marknadsför på resecentrum i kommunen, fysiskt och affischer, samt på andra platser där ungdomar befinner sig.
- Mer information om mötesplatserna behövs, och om öppettider även om biblioteken.

Stationen: Skola

Hur kan skolans personal arbeta för att elever ska få en bättre skolgång?

Hur kan vi förbättra skolan så att fler elever vill gå dit?

Arbetsro

Det är många elever som stör på lektionerna, vissa är väldigt stökiga. Lärarna kan avvisa elever som stör, så att de inte förstör för de som vill vara med. Skolans lärare borde bli strängare, hårdare mot de som stör.

Varje lärare måste ha tydliga regler för vad som gäller i klassrummet och ha åtgärder mot de som inte sköter sig, att de får konsekvenser. Lärarna tar inte tag i elever som missköter sig, och man får inte konsekvenser. En lärare måste ha respekt i klassen, en lärare behöver ha auktoritet i klassrummet. Eleverna kommer reagera olika beroende på om läraren har klassens respekt. Lärare behöver vara stränga, men inte för stränga, det ska användas när det går över en gräns. Strängheten är till för att hålla ordning, inte för att eleverna ska känna obehag. Det är en balansgång.

Man måste jobba med varför de stör, om det är uppmärksamhet de vill ha kan man då titta närmare på hur mycket uppmärksamhet de egentligen får. Det är viktigare att man hjälper de som behöver få uppmärksamhet, att få det på rätt sätt. Det finns även de som har koncentrationssvårigheter, de behöver kunna få extra studiero.

Det kan också finnas de som har svårt att sitta stilla, och man hindrar dem från att röra på sig. De som har behov av att röra på sig "stängs in" och stör andra som är inne på lektionen. Det kan vara bra att få olika uppgifter, som till exempel "gå dit, gör det här" och även ha bensträckare, man kan få ta en nypa luft.

Men sådant kan också missbrukas, där många går och träffar kompisar och missar för mycket av en lektion. Att skicka ut delar av klassen kan leda till problem för de som inte vill vara där, det kan leda till att vissa kommer vara jobbiga för att slippa vara där. Det kan även störa de som sitter kvar om vissa personer ska gå ut och in under lektionen – då är det bättre att alla får gå ut och röra på sig med jämna mellanrum. Då störs ingen.

Det kan också vara fokuset som spökar, man måste kunna lirka på vissa saker för de som behöver det. Anpassa undervisningen. Dela upp klassen i mindre grupper, där läraren avdelar tydligt fokus till de som de verkligen vill.

Ha inte kollektiv bestraffning om någon missköter sig.

Delaktighet och inflytande

Elever vill vara med och påverka (men inte bestämma allt), och det är viktigt att eleverna får vara med och vara delaktiga. Ofta känner man att man inte får vara med och vara delaktig, eller får vara med och påverka undervisningen. Även när man frågar eller ger förslag så blir man inte lyssnad på. Det varierar förstås från lärare till lärare.

Det efterfrågas elevråd där det saknas. Eleverna behöver kunna använda elevrådet och ibland även ungdomsrådet så att det förs vidare i kedjan. Ibland är det även bra att kontakta politikerna direkt. Det är bra om politikerna kommer och hälsar på skolorna.

Enkäter om varje lärare till rektor så de vet vilka som är bra lärare.

Hälsa

Det är stressigt i skolan, det är för mycket prov och för mycket som ska göras. Det är viktigt att lärarna kommunicerar mer så att de inte lägger på för mycket från olika håll. Detta gäller även läxor och inlämningar. "Mindre läxor skulle öka motivationen och öka studieron".

Skoltoaletterna – mensskydd och bindor, borde finnas överallt.

Kuratorer och skolsköterskor behöver bli mer tillgängliga, de behöver ha mer tid och vara mer i skolan. De behöver presentera sig för eleverna så att man känner till dem.

Miljö

Eleverna vill ha en skola som har fräscha lokaler, inte så risiga, för det är inte kul att gå dit då. Det behöver finnas tillräckligt med salar, toaletter (som känns trygga) och det är viktigt att trasiga saker som gått sönder lagas. Luftkonditionering, värme, kyla är sådant som lyfts och även något som tas upp regelbundet på elevrådsmöten, speglar i omklädningsrum och toaletter är också en sådan sak.

Det är viktigt att tänka på hur man bygger skolan, anpassa skolbyggnaden efter antal elever och efter eleverna. Inte bra med baracker, det blir inte bra att gå där. Skolan ska vara bra för många, olika bakgrunder, kulturer. Ta med sig det när man bygger skolan. Mer växter i skolan, förbättrar inomhusklimatet.

Även eleverna ska hjälpa till för att få till en bra miljö i skolan.

Rolig skola

Eleverna går i skolan för att lära sig, men det borde gå att kombinera med teambildande aktiviteter och roliga saker. Det är bra med mer kreativitet i skolan, estetiskt. Hitta på mer kul ihop och kolla på saker. Lekar/uppgifter/övningar som förbättrar samarbete.

Fler aktiviteter och fler rastaktiviteter – pingis (flera bord), biljard och liknande. Elever går bara runt på rasterna, och kollar på mobilen. Mer arrangerade aktiviteter hade varit uppskattat, att man använder de ytor som finns. Det saknas en plats där man kan vara mer högljudda. Mötesplatserna saknas i skolorna. Vissa skolor upplevs även för trånga, att det inte finns någonstans att vara på rasten. Det kan vara så också, att det finns en hel del med aktiviteter, men att rasterna är för korta för att hinna ta del av dem.

Elevcafé önskvärt där detta inte finns. Klassrum där det visas film, dit man kan gå för att ta det lugnt hade varit bra.

Schemaläggning

Elever önskar effektiva scheman utan håltimmar. Det upplevs att dagar börjar för tidigt, slutar för sent. Det blir långa, o varierade dagar, där lunchen hamnar tidigt eller sent för dagens längd. Det känns även som om det är för många skoldagar, det önskas mer ledigt. Längre raster tycker vissa. Dessa Här uttrycks ofta motsatta åsikter, så gällande scheman behövs verkligen djupare samtal mellan elever och skolan. Det upplevs att schemaläggningen sätts bäst efter lärarna och inte efter eleverna. Lektioner som är en och en halvtimme är för långa, särskilt utan en ordentlig bensträckare.

Skolmaten

Som LUPP visar uttrycker elever att det är många som inte äter skolmaten. Den behöver bli godare, och vara bättre tillagad mer konsekvent. Det är även viktigt att lunchtiden sätts bra i schemat, om det blir tidig lunch under en lång skoldag behöver eleverna ta med egen mat. Det önskas även möjlighet till mat andra tider, som frukost, mellanmål och fika.

Stöd i lärandet

Det är viktigt med lärarledda lektioner, att läraren ska vara lättillgänglig och leda och hjälpa. Det kan behövas fler lärare i vissa ämnen, det är ofta svårt att få hjälp i slöjd och matte. Klasserna är antagligen för stora. Om man har svårt för saker borde det finnas en extralärare som man kan gå till i det ämnet, en specialist. Det behövs fler specialpedagoger. Den extra hjälpen som finns är inte tillräcklig.

De som har svårt för skolan borde få mer hjälp. Tillgången till anpassning behöver öka så att man inte behöver kämpa för att få det, man ska inte behöva bevisa sig själv för att få hjälp om det är så att man har svårt i skolan. Elever behöver få den hjälp de behöver, de som inte får rätt hjälp ger upp istället.

Man byter lärare för ofta – ha samma lärare längre är bättre för koninuiteten. Vikarier behöver vara bättre inlästa på ämnet, skicka inte in vikarier som inte kan. Det är viktigt med tillräckligt många lärare, skolan behöver en bättre budget.

Trygghet

Trivsel och trygghet är bland det viktigaste för att skapa en bra skolgång. Man lär sig mer i en trygg miljö. Det är viktigt att man känner sig trygg i klassen, så man kan fokusera på lektionen. Det kan skapa otrygghet när det blir för trångt, som när man behöver ha undervisningen i baracker. Miljön är viktig, och det går att jobba med enkla åtgärder i möblering. Mer färg, häng upp resultat så att det syns, ha mer kul i skolan. Förbättra det sociala, så man känner sig trygg och inte ensam.

Det är viktigt att personal håller koll på rasterna, det sker skojbråk som leder till större grejer, och det upplevs svårt att hitta vuxna då. Det förekommer på många skolor. Det pågår även för mycket mobbning, lärarna borde attackera detta och vara hårdare. Arbeta mot elakheter och mobbing, göra något för att stoppa mobbing. Mer engagerade lärare som ser mobbingen och som kan motverka. Att bara säga till räcker oftast inte, det funkar inte. Det ska vara något hållbart som räcker över lång tid.

Det behövs fler vuxna i korridorerna, då flera upplever det som otryggt. Lärarna är inte ute i korridorerna längre, det finns en diskrepans mellan låg-, mellan och högstadiet. Ungdomarna blir äldre och då tappar man de vuxna. "Ser knappt någon alls". Man kan dra ner det, men det blir inte bra när det går över ett terminsskifte. Fokusera att ha även annan personal som inte är lärare i korridorerna. Alla håller inte med om att det finns för få vuxna, vissa upplever att de bara stör.

En bra rektor är viktig för att skapa trygghet och som kan ge stöd. Alla borde heja på varandra och ha respekt, särskilt de vuxna. Vi behöver mer empati och respekt i skolan. Personalen borde prata med eleverna och skapa personliga relationer, för många elever så missas det av de vuxna. Alla borde bli bemötta av personalen, och på ett positivt sätt. Lyssna på elevernas upplevelser vid händelser och ta tag i saker. Lös problem direkt, vänta inte så det blir värre. Det är viktigt att det blir konsekvenser för de som bryter mot skolans regler.

Bli bättre på att bemöta skadegörelse på elevers egendom. Rökning är något som skolan behöver arbeta emot.

Undervisningen

Det är förstås viktigt med bra lärare som får eleverna att tycka saker är intressanta, som engagerar eleverna. Bättre variation på lektionerna (och även på prov) kan göra så att det blir roligare, istället för att bara jobba i matteboken. Undervisningen blir ofta likartad och upplevs av elever som torr. Det är väldigt lite kul som händer. Det önskas förbättrad inlevelse i undervisningen. En bra lärare kan få en intresserad av ämnet och få en vilja att lära sig mer. Det är bra om lärare vågar bjuda på sig själva.

Om det görs bra och är utmanande, så kan kreativa lekar och intellektuella spel vara bra. Och att man gör något med kroppen, inte bara sitta stilla.

Roligt behöver inte betyda att man ska skratta, intressanta ämnen kan tas på allvar också, och bli roligt på ett annat sätt.

Lärarna behöver utveckla sitt sätt att undervisa på, anpassa sig för att elever lär sig på olika sätt. Erbjud olika studietekniker. Det finns inget enkelt sätt, för alla är olika och lär sig på olika sätt. För vissa kan det vara bra att göra samma sak hela tiden, och få till en rutin. Det är bra med en levande diskussion, tydliga uppgifter och tydlig struktur. Mer delaktighet önskas, lyssna på eleven, lita på elevens förmåga att välja studiesätt själv.

Ledarskapet i klassrummet är viktigt, vissa lärare har problem att göra sig hörda i klassrummet, och ibland har de inte de rätta kunskaperna. En bra lärare är engagerad, och går inte bara igenom powerpoints, utan använder även andra metoder, låter eleverna se och göra saker, ser till att det blir kul och lärorikt. Ger en varierad undervisning till de som behöver. Har en balans mellan stränghet och ett bra bemötande och skapar bra relationer. Får gärna vara lite roliga, lättsamma och få eleverna att engagera sig. Vissa lärare är bättre än andra, vissa är mer aktiva medan andra är mer klagande. Aktiva lärare är bättre, vissa känns inte som lärare för de har inte viktiga egenskaperna. Både ämneskunskaper och en förmåga att engagera är viktiga egenskaper för att få till bra lektioner.

Fler utflykter önskas, inte bara sitta i klassrummet. Samarbeta med olika kommuner. Klassaktiviteter.

Det är även viktigt att förklara på ett sätt så att eleverna förstår. Det är viktigt att eleverna förstår vad som förväntas av dem. Informera bättre vad man ska plugga om, sidor och material, men även på lektionerna. Vissa lärare är duktiga på det, och det uppskattas jättemycket och det hjälper motivationen. Det är även viktigt att syftet är tydligt, det upplevs att man lär sig mycket som är onödigt i vissa ämnen som religion, historia och idrott.

Vissa upplever att mobiltelefoner stör. Det kan bero på vilken lektion det är, och lärarna. Vissa lärare är stränga med reglerna kring mobiler, men hos andra sitter alla med mobilen. Vissa elever struntar i reglerna, samma som med kepsar. Reglerna fungerar generellt dåligt och förbud är svåra att ha, det blir så mycket fokus under lektioner på de som bryter mot förbudet.

Saknad av utrymme och utrustning påverkar undervisningen jättemycket. Tyst rum för att kunna plugga och gå igenom saker.

Det upplevs att det saknas disciplin bland eleverna. Att de inte tar till sig av kritik eller feedback. Att det är svårt att fråga efter hjälp, det är ett problem i samhället i stort, att det "ses ner" på den som ber om hjälp.

Estetiska ämnen borde vara mer valbara och slås ihop

Lära sig mer om sådant man har nytta av som privatekonomi, att betala räkningar, hur man tjänar pengar

Bästa med skolan

- Vänner; få nya vänner, träffa sina vänner varje dag och umgås.
- Det sociala livet; mycket sociala kontakter, få träffa nya och annorlunda människor och få en större variation av sådana man träffar. Att alla kan snacka med varandra.
- De praktiska ämnena; Hemkunskap, musik, idrott, bild
- Få en utbildning; introduceras till nya ämnen, lära sig saker, förberedas inför framtiden
- Tråkigt utan skolan; det märks i slutet av sommaren hur tråkigt det blir utan skolan.
- Sysselsättning; ha något att göra på dagarna, struktur i vardagen, ha rutiner.
- Favoritlärare, att ha bra mentorer, trygga vuxna relationer
- Komma iväg från familjen; skolan kan vara en trygghet
- Skolmaten

Stationen: Trygghet

Alkohol, Droger & Tobak

Klöverstigarna kom upp vid ett flertal tillfällen som en otrygg plats där ungdomar uttryckte att droger förekommer på ett öppet och synligt sätt. Även på resecentrum i Älvängen uttryckte några att de sett droger förekomma. Försäljning vejp, cigg och alkohol förekommer, säljs av äldre.

Onlinespel

Spelmiljön på nätet kan vara otrygg, det finns mycket konstigt folk där.

Pendeln

Alkolister längs med pendeln skapar otrygghet, fler tjejer än killar som upplever det obehagligt när de tar kontakt och vill prata. Mycket folk på tåget morgon/kväll.

Resecentrum

Många unga uttrycker en oro över alkisar på de olika resecentrumen i kommunen.

Skolan

Da Vinci upplevs stökig och otrygg och ungdomar uttrycker en önskan om fler vuxna i korridoren. Mycket rörelse av vuxna i skolan skapar trygghet. Skoltoan på Arosenius går att låsa upp från utsidan, ingen vågar gå på toa. Det förekommer mobbing på skolorna. Klädstil kan skapa otrygghet. Respekt är viktigt mellan elever och lärare. Rektorn borde besöka klasserna utan förvarning för att se hur vissa lärare uppför sig. Fler specialpedagoger skapar trygghet. Fler kuratorer och skolsköterskor behövs, de är sällan på plats. Ahlafors Fria har små grupper/klasser, och det skapar trygghet.

Sociala Medier

Sociala medier lyftes av ungdomar vid några tillfällen och de uttryckte att det ofta kan bli elak stämning där.

Trafiken

Vissa ungdomar uttryckte en otrygghet när de körde sina Epa-fordon. De menade att bilar ofta gör farliga omkörningar och inte visar hänsyn.

Utomhus

Häng bakom Kyrkbyskolan skapar otrygghet på eftermiddagar/kvällar/helger. Häng vid Bohus Pizzeria och grill skapar otrygghet. Klöverstigen/Rödklövergatan vid mörker när personer dealar narkotika. Skogspartier i centrala Nödinge längs med gångbanor skapar otrygghet. Intill idrottshallen vid Arosenius skolan är en plats där ungdomar samlas. Lampor ute beskrevs som något positivt och något de önskade mer av. Mer synlig polis önskas. Även mer vuxna ute på kvällar önskade vissa.

PROTOKOLL

Ungdomsrådet stormöte

Sammanträdesdatum: 2023-01-26

Plats och tid Matsalen, Da Vinciskolan, kl. 17:30-19:45**Beslutande**
Alvin Johansson
Alvin Öhrberg
Anna-Klara Gidlöf
Cazandra Alvarado Bono
Elin Ilic Ekman
Ellen Westlund
Emilia Steffensen
Emma Mouvitz
Frivisheka Camazo Karlsson
Isabel Beltran Lidén
Isabelle Olsson
Johanna Lindholm
Julia Boge
Lucas Boström
Matina Palma Alfaro
Merva Lukovic
Nellie Pitkänen Olsson
Rasmus Mellander
Tilda Davidsson
Valle Bohjort
Vanessa Rinne Hval**Övriga närvarande** Se sida 2**Utses att justera** Tilda Davidsson
Johanna Lindholm**Justeringens plats och tid** Kommunhus Nödinge, Ale Torg 7,**Paragrafer** §§ 1 - 5**Underskrifter**

Sekreterare

Filip Olsson

Justerande

Tilda Davidsson

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2023-01-26

Justerande

Johanna Lindholm

Övriga närvarande Tommy Westers Andersson, ungdomscoach
Filip Olsson, sekreterare

TILLKÄNNAGIVANDE

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2023-01-26
Datum för anslags uppsättande	2023-
Datum för anslags nedtagande	2023-
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhus Nödinge
Intygar	Filip Olsson

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2023-01-26

Innehåll

(1)	Val av ordförande och justerare	4
(2)	Föregående mötesprotokoll	5
(3)	Presentationsrunda	6
(4)	Ungdomsrådets utvecklingsförslag och tema för 2023	7 - 8
(5)	Ungdomsrådets verksamhetsplan 2023	9 - 12

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2023-01-26

UR § 1

Val av ordförande och justerare

Beslut

Ungdomsrådet beslutar att välja Emma Movitz till ordförande för mötet.

Ungdomsrådet beslutar att välja Johanna Lindholm och Tilda Davidsson att justera protokollet.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2023-01-26

UR § 2

Föregående mötesprotokoll

Beslut

Vid föregående möte fördes inget protokoll.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2023-01-26

UR § 3

Presentationsrunda

Beslut

Ungdomsrådet beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Ungdomsrådet går laget runt och presenterar sig för varandra och berättar lite om sig själva och varför de har sökt sig till ungdomsrådet.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

UR § 4

Ungdomsrådets utvecklingsförslag och tema för 2023

Beslut

Ungdomsrådet beslutar att välja **utbildning** som sitt tema för 2023

Sammanfattning

Ungdomsrådet höll den 2 december 2022 ett påverkanstorg. Vid detta påverkanstorg samlades ett 150 tal ungdomar från Ale kommun tillsammans med beslutsfattare, tjänstepersoner, skolpersonal, polis, fältare med flera och diskuterade ungas situation utifrån tre olika teman; skola, hälsa och trygghet. Ungas tankar och idéer samlades in och har sammanställts i 58 stycken utvecklingsförslag.

Ungdomsrådet prioriterar bland dessa 58 utvecklingsförslag för att sälla fram de 10 utvecklingsförslag som rådet bedömer är mest prioriterade under 2023. Dessa utvecklingsförslag (rangordnat) blev:

1. Alltid återkoppla till unga som försöker påverka; informera om vad som händer eller varför inget händer.
2. Det ska finnas bättre, och fler, utemiljöer, idrottsplatser och arenor – och det som finns ska fungera.
3. Elever ska känna till kuratorns uppdrag och ansvar, till exempel att de ibland kan behöva kontakta föräldrar.
4. Elever ska känna till vad de behöver lyckas med i skolan för att gå från ett betyg till ett annat.
5. Elever ska vilja/våga gå till matsalen och äta skolmaten. Skapa regelbunden dialog med eleverna om detta.
6. Elevers föräldrar ska förstå hur skolan fungerar.
7. Få bort rökning bland elever under skoltid.
8. Förbättra det sociala inom skolan, ha mer teambildande och gemensamhetsskapande lektioner och aktiviteter.
9. Förbättra fysisk miljö i skolorna, rymligare lokaler, bättre luft, rena toaletter, tillgång till mensskydd i skolan, saker som finns ska vara hela och lagas när det finns.
10. Förbättra skolidrotten så att fler väljer att/kan delta.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

11. Förbättra studievägledningen så att läxor, prov och inlämningar inte ska kännas stressande.

Utvecklingsförslag 10 och 11 rangordnades lika av ungdomsrådet varför resultatet blev 11 prioriterade utvecklingsförslag istället för 10.

Ungdomsrådet diskuterade utifrån dessa prioriterade utvecklingsförslag fram att ungdomsrådets tema för 2023 ska vara utbildning eftersom utbildning återkommer inom många av de prioriterade utvecklingsförslagen. Ungdomsrådet avser att tolka detta begrepp brett, det ska dels innefatta skola och annan utbildningsverksamhet men också att ungdomsrådet vill driva på förbättra kunskapsläget inom andra prioriterade områden.

Valet av utbildning som temat för 2023 innebär inte att ungdomsrådet inte kommer att arbeta för att påverka inom andra områden som rådet ser behov av. Ungdomsrådet kommer också arbeta för att föra fram ungas perspektiv i Ale kommuns löpande verksamhet och beslutsfattande, där rådet bedömer att det behövs.

Beslutet skickas till

För kännedom

Kommunstyrelsen och nämnder

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

UR § 5

Ungdomsrådets verksamhetsplan 2023

Beslut

Ungdomsrådet fortsätter diskussionen kring verksamhetsplan för 2023 vid nästa stormöte i februari.

Ungdomsrådet beslutar att varje stormöte ska så långt det är möjligt ha ett tydligt syfte/tema. Till varje möte ska minst en vuxen (tjänsteperson eller beslutsfattare) som arbetar med det temat bjudas in för att workshopa med ungdomsrådet kring temat för mötet.

Ungdomsrådet beslutar att stormöten ska hållas på torsdagar klockan 17:30.

Sammanfattning

Utifrån de 11 prioriterade utvecklingsförslagen och det valda temat **utbildning** diskuterar ungdomsrådet en plan för sin verksamhet under 2023. Ledande frågor för diskussionen var; vad vill vi uppnå och hur ska vi arbeta för detta?

Ungdomsrådet diskuterar utifrån fyra områden:

1. Marknadsföring
2. Pengar direkt till rådet
3. Pengar riktade direkt till ungdomar
4. Pengar riktade indirekt till ungdomar

Marknadsföring

Flera av de nya ledarmötena i ungdomsrådet lyfte att det finns en stor okunskap om ungdomsrådet bland Ales ungdomar. Man vet inte att ungdomsrådet finns eller vad det gör. För att ungdomsrådet ska kunna fungera så bra som möjligt, för att kunna lyfta ungas perspektiv i alla frågor och lyfta frågor som är viktiga för unga så behöver rådet vara välkänt och ha en löpande dialog med unga runt om i Ale. För att uppnå detta vill ungdomsrådet under 2023 prioritera marknadsföringsinsatser. Marknadsföringen bör vara tydlig. Förslag till marknadsföringsinsatser som lyftes under mötet var:

- Delta om/när Ale-backen håller öppet för ungdomar. Dela ut flygblad/pins, bjuda på godis, snacka med folk.
- Marknadsföra genom elevråden

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL
 Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum: 2023-01-26

- Marknadsföra på stan
- Smygreklam
- Digital marknadsföring
- Klistermärken/Flyers/Pins/Flaggor/Banderoller
- Hoodies
- Att ungdomsrådet besöker skolorna i samband med nomineringarna till nästa års ungdomsråd. Affischering i skolorna, med QR-kod till ytterliggare information.
- Made-in-Ale
- Debattklubben
- Besök vid ungdomsgårdar och/eller andra föreningar där ungdommar redan är aktiva
- Gå genom lärarna, be dessa att sprida information om ungdomsrådet
- Göra en informationsvideo som kan skickas till lärare/skolor
- Sociala medier; aktivera befintliga kanaler och använda de mer och bättre.

Pengar direkt till rådet

Ungdomsrådet diskuterade hur pengar kan användas mot rådets egna medlemmar.

- Studiebesök, att rådet besöker andra som har framgångsrikt arbete med ungdomsinflytande och inspireras av hur de gör.

Pengar riktade direkt till ungdomar

Under denna kategori diskuterade rådet aktiviteter som riktar sig direkt till andra ungdomar. Ungdomsrådet vill arbeta för att ha aktiviteter som riktar sig till en bredd av ungdomar, inte allt för riktat mot utpekade grupper. Förslag på aktiviteter som lyftes på mötet var:

- Bjuda in folk till rådets mötet, både andra ungdomar och vuxna.
- Ungdomsrådets variant av ortsutvecklingsmöten, turnera runt och dra ihop unga på en ort, umgänge, aktiviteter, musik kombinerat med att prata om orten och hur den kan utvecklas.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2023-01-26

- Föreläsningar; om exempelvis civilkurage, droger, alkohol, prostitution, psykisk ohälsa m.m. Göra en plan för hur man kan få det riktigt intressant, exempelvis bjuda in någon som haft problem med något ovan och ha föreläsning och diskussion utifrån den personens erfarenheter.
- Tematorg
- Påverkanstorg
- Kombinera föreläsningar med tematorg
- Bjuda in umo/socialtjänst/elevhälsa att föreläsa om sin verksamhet
- Arrangera frågestunder med umo
- Bjuda in till föreläsning/workshop med någon/några från HBTQ-världen
- Bygga fler grillplatser
- Festivalborg, eller liknande, i samband med tematorg?
- Nationaldagsfirande, kanske ett lopp

Pengar riktade indirekt till ungdomar

Under denna kategori diskuterade rådet aktiviteter som inte riktar sig direkt till ungdomar men som syftar till att förbättra för ungdomar. Förslag som lyftes på mötet var:

- Jobba med (påverka mot) socialtjänsten, undersöka hur ungdomar tycker att de arbetar, vad kan göras för att de ska få en bättre "image" bland unga?
- Öka tryggheten utomhus, finns platser som känns otrygga, mörka, folk som hänger.

Ungdomsrådet påbörjar en planering av när under 2023 som dessa aktiviteter ska genomföras. Årsplaneringen och en tydligare prioritering bland aktiviteterna kommer att avslutas under stormötet i februari.

Ärendets genomförande

Till nästa stormöte sammanställer Filip och Tommy ett utkast till årsplan utifrån ungdomsrådets diskussion. Ungdomsrådet tar ställning till detta förslag vid nästa möte och beslutar vem som ska ansvar för vilken aktivitet. Tommy och Filip planerar även in stormötesdagar, talesgruppsdagar och mötesdagar med kommunalråden.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.4

Datum: 2023-03-15

Nämndsekreterare: Filip Olsson

Utbildningsnämnden

Redovisning av delegeringsbeslut 2023

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegeringsbeslut för perioden 2023-01-26 till 2023-03-14.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Under perioden 2023-01-26 till 2023-03-14 har följande delegeringsbeslut fattats:

Beslut fattade av förvaltningschef

- UBN.2023.26 Yttrande - granskning av detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:134 m.fl
- UBN.2023.75 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.595 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.605 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.612 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.102 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.609 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.568 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.589 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.610 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.600 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.597 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.604 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.599 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.591 Bidrag till grundskola/förskola

- UBN.2022.606 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.611 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.605 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.606 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.607 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.608 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.596 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.603 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.590 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.593 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.594 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.602 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.592 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.601 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.597 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.608 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.610 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.611 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.535 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.589 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.533 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.589 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.530 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.612 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.601 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.529 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.593 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.604 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.525 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.523 Bidrag till grundskola/förskola

- UBN.2022.532 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.596 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.600 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.522 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.532 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.536 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.534 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.526 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.603 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.590 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.602 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.531 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.595 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.49 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.606 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.591 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.599 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.527 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.607 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.609 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.592 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.528 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.594 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.34 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.537 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.613 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2023.39 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.588 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.538 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.540 Bidrag till grundskola/förskola

- UBN.2022.539 Bidrag till grundskola/förskola
- UBN.2022.587 Bidrag till grundskola/förskola

Beslut fattade av administrativ chef

- UBN.2023.69 Anmälan av personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten

Beslut fattade av verksamhetschef utbildning

- UBN.2023.77 Beslut om skolplacering VT23 (avslag)

Beslut fattade av skolskjutshandläggare

- UBN.2023.65 Skolskjutsbeslut (avslag)
- UBN.2023.93 Skolskjutsbeslut (avslag)
- UBN.2023.91 Skolskjutsbeslut (avslag)
- UBN.2023.90 Skolskjutsbeslut (avslag)
- UBN.2023.92 Skolskjutsbeslut (avslag)

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Filip Olsson
Nämndsekreterare

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2023-03-15

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: UBN.2023.5

Datum: 2023-02-28

Nämndsekreterare: Filip Olsson

Utbildningsnämnden

Redovisning av underrättelser, beslut och domar 2023

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Under perioden 2023-01-26- 2023-03-14 har följande underrättelser, beslut och domar inkommit till utbildningsnämnden:

2023-02-24 (UBN.2023.94)

- Servicenämndens beslut i ärende; ombyggnation kommunhuset Alafors - för kännedom. Protokoll servicenämnden 2023-02-23 §24
- Tjänsteutlåtande Servicenämnden
- Bilaga: lokalutredning Gymnasium och Komvux i Alafors
- Bilaga: kalkyl Alafors kommunhus

2023-02-22 (UBN.2023.98)

- Kommunstyrelsens beslut i ärende: Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete - alla nämnder 2023

2023-01-27 (UBN.2023.57)

- Kommunfullmäktiges beslut 2023-01-23 §23 *Politiskt initiativärende: Uppdrag till servicenämnden gällande skola i området Nol-Alafors*
- Kommunstyrelsens beslut 2023-01-10 §6 *Politiskt initiativärende: Uppdrag till servicenämnden gällande skola i området Nol-Alafors*
- Bilaga: *Initiativärende från Robert Janson (SD) Förslag om uppdrag till servicenämnden gällande skola i området Nol-Alafors*
- Bilaga: *Fördjudad förstudie ny F6-skola Nol 2022-12-15*

2023-01-30 (UBN.2023.60)

- Servicenämndens beslut 2023-01-24 §4 *Nämndplan med budget 2023*
- Bilaga: *Servicenämndens nämndplan med budget 2023*

Åsa Ericson
Förvaltningschef

Filip Olsson
Nämndsekreterare